

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

FAALİYET RAPORU
26. DÖNEM 1. YASAMA YILI

MAYIS 2017

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
26. DÖNEM 1. YASAMA YILI FAALİYET RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından yayımlanmıştır.

Bu kitabın dağıtımı TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Yayın No: 17

Adres: TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

06543 Bakanlıklar ANKARA

Tel: 0 312 420 52 95 – 37 43

Faks: 0 312 420 52 97

E-posta: kefek@tbmm.gov.tr

URL: <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/index.htm>

Hazırlayanlar: Gökarp İZMİR, Yağmur ŞEN, Hande KARABAY AYDIN, Halil YILMAZ

Baskı: TBMM Basımevi, Ankara, 2017

<http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/index.htm>

adresinden yayınlarımıza ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

SUNUŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	3
1. Komisyonun Misyon ve Vizyonu.....	3
2. Komisyonun Görev ve Yetkileri.....	3
3. Komisyonun Çalışma Yöntemi.....	4
4. Tarihçe	4
4.1. Kadın Erkek Eşitliğine İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Parlamento Zeminindeki Gelişmeler	4
4.2. Komisyonun Kuruluşu	7
4.2.1. Komisyonun Üye Sayısı ve Üyelikler	8
4.2.2. Komisyon Çalışanları	9
İKİNCİ BÖLÜM	10
KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI.....	10
1. 26. Dönem 1. Yasama Yılındaki Komisyon Toplantıları ve Alınan Kararlar	10
1.1. 30 Kasım 2015 Tarihli 1. Toplantı.....	10
1.2. 6 Ocak 2016 Tarihli 2. Toplantı.....	10
1.3. 27 Ocak 2016 Tarihli 3. Toplantı.....	10
1.4. 16 Şubat 2016 Tarihli 4. Toplantı.....	11
1.5. 28 Nisan 2016 Tarihli 5. Toplantı.....	12
2. Alt Komisyonlar	12
3. Komisyona Yurt Dışından Gelen Heyetler	13
3.1. Kenya Heyeti Ziyareti (16 Şubat 2016)	13
3.2. BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Direktörü ve Türkiye Temsilcisi Ingibjorg Gisladdottir'in Ziyareti (10 Mart 2016).....	13
3.3. Fas Türkiye Dostluk Grubunun Ziyareti (1 Haziran 2016).....	14
3.4. Ekvator Türkiye Dostluk Grubunun Ziyareti (7 Haziran 2016).....	15
4. Komisyonun Yurtdışı Ziyaretleri	16
4.1. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Heyetinin Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 60. Oturumuna Katılımı (14-20 Mart 2016).....	16
4.2. Norveç Parlamentosuna Gerçekleştirilen Çalışma Ziyareti (5-7 Eylül 2016).....	38
4.3. 1. Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi'ne Katılım (22-25 Eylül 2016)....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	47
KOMİSYONUN YÜRÜTTÜĞÜ VE KATILDIĞI PROJELER	47
1. Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi	47
1.1. Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi Açılış Toplantısı (7 Aralık 2015)	50
1.2. Kocaeli Kartepe Yasa Taraması Sunumları (29-31 Ocak 2016)	52
1.3. KEFEK 7. Kuruluş Yıldönümü Etkinliği (23 Mart 2016)	53
1.4. Uluslararası Sözleşmeler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Sunulan Yasaların Sunumu Toplantısı (1-2 Mayıs 2016).....	54
1.5. Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Toplantıları (9 – 10 Haziran 2016)	58
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	65
KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR.....	65
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	67
KOMİSYONA HAVALİ EDİLEN TASARI VE TEKLİFLER.....	67

SUNUŞ

24 Mart 2009 tarihinde yürürlüğe giren 5840 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konularında çalışmalar gerçekleştirmektedir. Komisyonumuz, TBMM İçtüzüğü ve 5840 sayılı Kanun çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Komisyon, Kanun'la kurulmuş olması nedeniyle İçtüzük'le kurulan diğer ihtisas komisyonlarından daha fazla yetki ve göreve sahiptir. İçtüzükle kurulan diğer ihtisas komisyonları, sadece TBMM Başkanlığı tarafından kendilerine havale edilen tasarı ve teklifleri görüşerek karara bağlamakla yükümlüyken, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK), diğer ihtisas komisyonları gibi kendisine havale edilen tasarı ve teklifleri görüşmenin yanı sıra, alt komisyonlar kurarak ihtisas alanındaki konularda ayrıntılı raporlar hazırlamakta, vatandaşlardan gelen bireysel başvuruları inceleyerek kişilerin mağduriyetinin giderilmesine çalışmakta ve ulusal ve uluslararası kuruluşlarla önemli projeler yürütmektedir. Böylece Komisyonumuz, sadece mevzuat çalışmaları ile değil ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirdiği panel, çalıştay, sempozyumlar, yürüttüğü projeler ve alt komisyonlar ile dikkat çekmektedir.

Komisyon, 5840 sayılı Kanun'un beşinci maddesinin ikinci fıkrası gereği, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına her yıl faaliyet ve değerlendirme raporu sunmakla yükümlüdür. Her yasama yılı sonunda hazırlanan faaliyet raporları sayesinde, Komisyonumuzun faaliyetleri, tüm bakanlıklar ve Başbakanlık ile toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan sivil toplum örgütleri ile de paylaşılmakta ve böylece şeffaflık sağlanmaktadır. Mevcut faaliyet raporu sayesinde Komisyonumuzun 26. Yasama Dönemi 1. Yasama Yılında gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında tüm kamu kurumları ile konuya ilgi duyan gerçek ve tüzel kişilerin bilgilenmesi sağlanacaktır.

Komisyonumuz, kendi ihtisas alanına giren konularda Meclis Başkanlığının kendisine havale ettiği tasarı ve teklifleri esas veya tali komisyon olarak görüşme yetkisine sahiptir. Komisyon, kendisine havale edilen tasarı ve tekliflerin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından Anayasaya ve Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerine uygunluğunu inceleyebilmektedir. Komisyonumuza, 26.Yasama Dönemi 1. Yasama Yılında 3'ü esas, 86'sı tali olmak üzere 89 kanun teklifi, kanun tasarısı ve kanun hükmünde kararname havale edilmiştir. Komisyon, 1/596 Esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nı görüşmüş ve Komisyon raporu esas komisyona uygun görüşle göndermiştir.

Komisyonumuzun diğer bir görevi de kadın erkek fırsat eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruların incelenmesidir. Geçtiğimiz yasama yılında Komisyonumuza iletilen başvuruların ivedilikle ve hakkaniyetle çözüme ulaştırılması konusunda son derece özenli ve dikkatli davranılmıştır. Başvurulara ilişkin yapılan işlemler Raporumuzda paylaşılmıştır.

Komisyonumuz, Birleşmiş Milletler Kadın (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) işbirliğinde “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” projesini yürütmektedir. Proje kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla taranan yasaların sunumu gerçekleştirilmiş, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçeleme ile ilgili toplantılar düzenlemiştir. Ayrıca faaliyet raporunda ayrıntılı olarak izah edildiği gibi bazıları proje dahilinde olmak üzere yurtiçi ve yurtdışı ziyaretleri ile heyet kabulleri gerçekleştirilmiştir.

Anılan tüm faaliyetlerin yanı sıra gerek Komisyon üyesi milletvekillerimiz gerekse Komisyon personelimiz çalışma alanına giren ulusal ve uluslararası pek çok konferans, panel çalıştay ve toplantıya katılım sağlamıştır.

Komisyonumuzun tüm icraat ve başarılarında bizlerden desteğini esirgemeyen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın İsmail KAHRAMAN’a, Komisyonumuzun tüm değerli üyelerine ve Komisyonumuzda görevli çalışma arkadaşlarıma içten teşekkürlerimi sunarım.

Radiye Sezer KATIRCIOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Komisyon Başkanı

BİRİNCİ BÖLÜM

KOMİSYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. Komisyonun Misyon ve Vizyonu

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun misyonu; kadın haklarının korunması ve geliştirilmesini sağlamak, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izleyerek bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmektir.

Komisyonun vizyonu ise; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin sorunların gerek yasal düzeyde gerek uygulamada iyileştirilmesini sağlayarak etkili bir parlamenter denetim oluşturmaktır.

2. Komisyonun Görev ve Yetkileri

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun görevleri, 25/02/2009 tarihli ve 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu'nun 3'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre Komisyonun görevleri şunlardır:

- Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarısı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.

- Her yasama yılının sonunda Türkiye'deki kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik gelişmelere ve Komisyonun o yıla ait faaliyetlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlamak ve bunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak.

- Kadın hakları ile kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik olarak diğer ölkelerdeki ve uluslararası kuruluşlardaki gelişmeleri takip etmek, gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek.

- Kadın erkek eşitliği konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ilişkin gerekli bilgi ve dokümanları temin etmek.

- Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların kadın erkek eşitliği ve kadın hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hâllerde ilgili mercilere iletmek.

- Kadın erkek eşitliği konusunda kamuoyunu bilgilendirici etkinlikler yapmak.

Komisyon, görevleri ile ilgili olarak genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek ve tüzel kişilerden kanunlarda öngörülen usullere uyarak bilgi istemek ve ilgililerini çağırarak bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon, görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

Komisyon, gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

3. Komisyonun Çalışma Yöntemi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu çalışmalarını 5840 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü hükümlerine göre yerine getirmektedir.

Komisyon, başvurular üzerine olduğu gibi herhangi bir başvuru olmaksızın da gerekli gördüğü konularda inceleme ve araştırma yapmaktadır. Ayrıca Komisyon üyeleri tarafından incelenmek üzere çeşitli konular gündeme getirilebilmektedir.

Komisyon üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanmakta ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar vermektedir. Ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Komisyon, yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Bu rapor, Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve üzerinde görüşme açılabilir. Rapor, Komisyon tarafından Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara gönderilir.

Komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca kendisine havale olunan başvurular ile ilgili yapılan işlem ve başvurunun sonucu hakkında havale tarihinden itibaren en geç üç ay içinde başvuru sahibine bilgi verir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, bir denetim komisyonu olması nedeniyle TBMM tatilde olduğu zamanlarda da, TBMM Genel Kurulundan alınan kararla, çalışmalarına ara vermeksizin devam etmektedir.

4. Tarihçe

4.1. Kadın Erkek Eşitliğine İlişkin Yasal Düzenlemeler ve Parlamento Zeminindeki Gelişmeler

11/06/1985 tarihli ve 3232 sayılı Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesine Katılımın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, 1/7/1985 tarihli 85/9722 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylanmış, 14/10/1985 tarihli 18898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 19/01/1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, böylece Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi’ne (CEDAW) taraf devletlerden birisi olmuştur. Türkiye, sadece Sözleşme’nin yorum ve uygulanmasından doğan uyumazlıklarda Uluslararası Adalet Divanına yetki veren 29. maddesinin birinci fıkrasına ilişkin çekincesini korumaktadır.

Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini takip eden süreçte gerek uluslararası gelişmeler gerekse toplumsal talepler çerçevesinde ülkemizde kadın-erkek eşitliğini sağlayan/güçlendiren çok önemli yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

Bu yasal düzenlemeler özetle şunlardır:

1990 yılında ulusal mekanizma olarak Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1994 yılında Teşkilat Yasası ile lağvedilen Kurum, 6 Kasım 2004 tarihinde yürürlüğe giren Teşkilat Yasası ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak yeniden kurumsal yapıya kavuşmuştur.

1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir.

1999 yılında Türkiye tarafından Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine konulan çekinceler kaldırılmış, yalnızca Sözleşme'nin 29. maddesi birinci fıkrasına ilişkin çekince korunmuştur.

2000 yılında İhtiyari Protokol Türkiye tarafından imzalanmış ve 2003 yılında yürürlüğe girmiştir.

1 Ocak 2002 tarihinde kadın-erkek eşitliği bakış açısı ile hazırlanmış olan Yeni Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girmiştir.

10 Haziran 2003 tarihinde işçi-işveren ilişkilerinde cinsiyet de dâhil olmak üzere ayrımcılık yapılamayacağı temeline dayalı 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir.

17 Haziran 2004 tarihinde Anayasanın 10. ve 90. maddelerinde kadın-erkek eşitliğini güçlendirecek nitelikte düzenlemeler yapılmıştır. Anayasanın 10'uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü eklenirken 90. Maddesinde yapılan değişiklikle usulüne göre yürürlüğe konmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerin aynı konudaki kanunlarla uyuşmaması halinde sözleşmenin esas alınacağı düzenlemesi getirilmiştir.

2004 yılında yürürlüğe giren "Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi" konulu Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında hizmet gerekleri dışında cinsiyet ayrımı yapılmaması hükmü getirilmiştir.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu'nda cinsiyet eşitliği ve kadına karşı şiddet konusunda çağdaş düzenlemeler yapılmıştır.

13 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 Sayılı Belediyeler Kanunu ile kadına yönelik hizmetler konusunda belediyelere önemli görevler verilmiştir.

2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu oluşturulmuştur. Komisyon tarafından hazırlanan Raporun ardından konu ile ilgili "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu'nda 2007 yılında yapılan değişiklikle kadınların ev içinde imal ettikleri ürünleri işyeri açmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satışa sunmaları hâlinde elde edilen gelirleri vergiden muaf tutulmuştur.

2009 yılında TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulmuştur.

Anayasanın 10'uncu maddesinde yer alan “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmüne, 2010 yılında “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” hükmü eklenmiştir.

Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal yaşamda kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanması amacıyla hazırlanan 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihinde yayımlanmıştır.

2011 yılında yürürlüğe giren 6111 Sayılı Kanun ile kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak, yeni istihdam alanlarının yaratılmasını teşvik etmek ve çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak, mesleki ve teknik eğitimi özendirme, kalite ve etkinliğini artırmak amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmış ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 25 ülke tarafından imzalanmıştır. Ülkemiz tarafından, 24 Kasım 2011 tarihinde çekincesiz olarak onaylanan Sözleşme, 8 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8 Mart 2012 tarihinde 4320 sayılı Kanun'u lağveden ve İstanbul Sözleşmesi'ni iç hukuka aktarmayı hedefleyen 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin ikinci cümlesinde yapılan değişiklikle “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet öncelikleri değerlendirilerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.” hükmü eklenmiştir.

5 Ocak 2013 tarihinde Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

25 Kasım 2014 tarihinde “Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu” kurulmuş; Araştırma Komisyonu Mayıs 2015 itibarıyla çalışmalarını tamamlayarak raporunu yayımlamıştır.

29 Ocak 2016 tarihinde kabul edilen 6663 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu'nda değişiklik yapılarak çalışanların iş ve aile yaşamını uyumlaştırmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Memurların doğum ve evlat edinme sonrası ücretsiz izin süreleri memuriyet kıdeminde

dikkate alınacağı, kadın memurlara doğum ve evlat edinmeye bağlı olarak ilk çocukta 2 ay, ikinci çocukta 4 ay, üçüncü ve üzeri çocukta 6 ay yarı zamanlı ve tam ücretli çalışma hakkı getirilmesi, çocuk sahibi olan (doğum ve evlat edinme) memurlara kısmi zamanlı çalışma hakkı getirilmesi düzenlenmiştir. Ayrıca, özel sektörde çalışmakta olan kadınlara doğum ve evlat edinme sonrası yarım çalışma ödeneği getirilmiş, özel sektörde çalışmakta olan kadınlara kısmi süreli çalışma hakkı verilmiştir.

17 Mart 2016 tarihinde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

4.2.Komisyonun Kuruluşu

Kadın erkek eşitliği ve kadının statüsünün iyileştirilmesi konusunda yukarıda sayılan yasal gelişmelere rağmen, uygulamada sorunların yaşandığı bir gerçektir. Kadın erkek fırsat eşitliği alanında önemli ilerlemeler sağlayan ülkelerde, kadın erkek fırsat eşitliğini sağlamak üzere kurulan ulusal mekanizmaların yanı sıra birbirini tamamlayan ve parlamento içinde komisyon biçiminde çalışan yapılanmalara gidilmiştir. Örneğin, Belçika’da Kadın ve Erkekler İçin Fırsat Eşitliği Danışma Komitesi, Fransa’da Kadın Hakları ve Erkekler İçin Fırsat Eşitliği Delegasyonları, Portekiz’de Eşitlik, Fırsat Eşitliği ve Aile Parlamento Komitesi, İspanya’da İspanya Parlamentosu Kongre-Senato Karma Komisyonu, İngiltere’de Cinsiyet Eşitliği Grubu bulunmaktadır. Ayrıca, Avrupa Parlamentosu’nda da Kadın Hakları ve Fırsat Eşitliği Komitesi bulunmaktadır.

Türkiye’de ise 1990’lı yılların başından itibaren toplumsal cinsiyet eşitliği alanında faaliyet gösteren tek kurumsal mekanizmanın Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olduğu görülmektedir. Daha sonraki süreçte, Anayasamızın 10’uncu maddesinde yer alan “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmü, ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Araştırma Komisyonu Raporunda yer alan öneriler doğrultusunda ülkemizde de diğer ülke örneklerine benzer şekilde kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması amacıyla yeni bir yapının daha kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede, Parlamento içerisinde, toplumsal cinsiyet alanına özgülenmiş bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır. Kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanmasında reform niteliğinde yasal düzenlemeler gerçekleştiren Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir komisyonunun kurulmasının, ülkemizde kadın haklarının korunması ve fırsat eşitliğinin geliştirilmesi bakımından büyük önem arz ettiği görülmüştür. Bu doğrultuda Komisyonun kurulmasına temel teşkil eden Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu, 25 Şubat 2009 tarihinde kabul edilerek 24 Mart 2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulması, başta Anayasa olmak üzere tüm mevzuatta, kadın-erkek fırsat eşitliğini garanti altına almak ve hiçbir alanda kadına karşı ayrımcılık yapılmamasını sağlamak üzere yapılan çalışmalara yeni bir ivme kazandırmıştır.

4.2.1. Komisyonun Üye Sayısı ve Üyelikler

Komisyonun ne şekilde oluşacağı, 5840 sayılı Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanunu'nun 2'nci maddesinde düzenlenmiştir.

Komisyonun üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenmektedir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar TBMM'deki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tam sayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilirler.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri belirlenirken kadın milletvekilleri ile insan hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. Her iki devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer. Bu seçim; üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.

Komisyonun 26'ncı Yasama Dönemi 1'inci Yasama Yılında görev yapan üyeleri:

Görevi	Üyenin Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	Partisi
BAŞKAN	Radiye Sezer KATIRCIOĞLU	Kocaeli	AK PARTİ
BAŞKANVEKİLİ	Bennur KARABURUN	Bursa	AK PARTİ
BAŞKANVEKİLİ	Candan YÜCEER	Tekirdağ	CHP
SÖZCÜ	Ali İhsan YAVUZ	Sakarya	AK PARTİ
KATİP	Filiz KERESTECİOĞLU	İstanbul	HDP
ÜYE	Aydın USLUPEHLİVAN	Adana	CHP
ÜYE	Hatice Dudu ÖZKAL	Afyonkarahisar	AK PARTİ
ÜYE	Burcu KÖKSAL	Afyonkarahisar	CHP
ÜYE	Deniz DEPBOYLU	Aydın	MHP
ÜYE	Emine YAVUZ GÖZGEÇ	Bursa	AK PARTİ
ÜYE	Ayşe KEŞİR	Düzce	AK PARTİ
ÜYE	Nuri OKUTAN	Isparta	MHP
ÜYE	Fatma Benli	İstanbul	AK PARTİ
ÜYE	Tülay KAYNARCA	İstanbul	AK PARTİ
ÜYE	Sibel ÖZDEMİR	İstanbul	CHP
ÜYE	İmran KILIÇ	Kahramanmaraş	AK PARTİ
ÜYE	Salih ÇETİNKAYA	Kırşehir	AK PARTİ

ÜYE	Fatma KAPLAN HÜRRİYET	Kocaeli	CHP
ÜYE	Hüsnüye ERDOĞAN	Konya	AK PARTİ
ÜYE	Nurettin DEMİR	Muğla	CHP
ÜYE	Besime KONCA	Siirt	HDP
ÜYE	Hilmi BİLGİN	Sivas	AK PARTİ
ÜYE	Dilek Öcalan	Şanlıurfa	HDP
ÜYE	Ayşe DOĞAN	Tekirdağ	AK PARTİ
ÜYE	Ayşe Sula KÖSEOĞLU	Trabzon	AK PARTİ
ÜYE	Ertuğrul SOYSAL	Yozgat	AK PARTİ

4.2.2. Komisyon Çalışanları

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, yaptığı çalışmaların farklı bakış açıları ile değerlendirilmesini mümkün kılmak amacıyla Komisyonda değişik alanlarda eğitim görmüş görevlilerin çalışmasını tercih etmektedir.

26'ncı Yasama Dönemi 1'inci Yasama Yılı itibariyle Komisyon'da 3 yasama uzmanı ve 1 memur görev yapmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI

1. 26. Dönem 1. Yasama Yılındaki Komisyon Toplantıları ve Alınan Kararlar

1.1. 30 Kasım 2015 Tarihli 1. Toplantı

Komisyon, TBMM Başkanlığı tarafından yapılan duyuruya istinaden, 30 Kasım 2015 Pazartesi günü saat 17.00’da toplanmıştır. 22 komisyon üyesinin iştirak ettiği toplantıyı en yaşlı üye sıfatıyla CHP Adana Milletvekili Aydın USLUPEHLİVAN yönetmiştir. Komisyonun başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçiminde tasnif komisyonu görevini; komisyonun en genç iki üyesi olan CHP Kocaeli Milletvekili Fatma KAPLAN HÜRRİYET ve CHP Afyonkarahisar Milletvekili Burcu KÖKSAL üstlenmiştir. Söz konusu seçimde kullanılan 22 adet oy pusulasının tasnifi sonucu; AK Parti Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer KATIRCIOĞLU Başkan, AK Parti Bursa Milletvekili Bennur KARABURUN Başkanvekili, CHP Tekirdağ Milletvekili Candan YÜCEER Başkanvekili, AK Parti Nevşehir Milletvekili Murat ÖZDEMİR Sözcü ve HDP İstanbul Milletvekili Filiz KERESTECİOĞLU Kâtip üye seçilmişlerdir.

1.2. 6 Ocak 2016 Tarihli 2. Toplantı

Komisyon; BM Kadın Birimi ile birlikte yürüttüğü “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” hakkında üyelerin bilgilendirilmesi ve 26. Yasama Dönemi 1. Yasama Yılında kurulacak alt komisyonların belirlenmesi gündem maddeleri ile toplanmıştır. BM Kadın Birimi’nde görevli Proje Yöneticisi Neşe ÇAKIR, Proje hakkında sunum yapmış, Komisyon üyeleri Proje’nin işleyişi ile Proje faaliyetlerine ilişkin görüş ve önerilerini paylaşmıştır.

Toplantının ikinci gündem maddesi kurulacak alt komisyonların belirlenmesi konusunda görüşme yapılmış ve üyeler tarafından kurulmasını talep ettikleri alt komisyonlara ilişkin önergeler verilmiştir.

7 üyeden oluşan ‘Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadının Girişimciliğinin Desteklenmesi konulu Alt Komisyon’un kurulmasına karar verilmiştir. Görüşme sonucunda, kurulması önerilen diğer alt komisyonlara ilişkin kararın sonraki toplantıda verilmesi kararlaştırılmıştır.

1.3. 27 Ocak 2016 Tarihli 3. Toplantı

Komisyon; 7 üyeden oluşan iki alt komisyon daha kurulmasına karar vermiştir. Bunlar; (I) Türkiye’de Yaşayan Engelli Kadınlar ile Engellilere Bakmakta Olan Kişilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Hakkında Alt Komisyon, (II) Yurt Dışında Yaşayan, Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadın ve Ailelerin Sorunları ile Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon’dur.

1.4. 16 Şubat 2016 Tarihli 4. Toplantı

Komisyon, 1/596 esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nı tali komisyon olarak görüşmek üzere toplanmıştır (esas komisyon: İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu).

Komisyon; Hükümeti temsilen Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Ergin ERGÜL, Adalet Bakanlığı Kanunlar ve Kararlar Genel Müdür Yardımcısı Talip BAKIR, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, kadın ve çocuk hakları alanında görevli Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı Hikmet TÜLEN ve Avrupa Birliği Bakanlığı Siyasi İşler Başkanı Ege ERKOÇAK'ın katılımıyla Tasarı'yı görüşmüştür.

Tasarı genel olarak üç temele dayanmaktadır. İlk olarak; mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nu güçlendirecek ve yerini alacak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nu (TİHEK) kurmaktadır. Tasarı'nın 8-16. maddeleri TİHEK'in teşkilat yapısını, görevlerini, yetkilerini ve personel rejimini düzenlemektedir. Tasarının yasalaşması durumunda 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu yürürlükten kalkacaktır. Tasarı'nın ikinci ayağı, ayrımcılık yasağı ve eşitliğe ilişkin hükümlerdir. Mevcut durumda Anayasa, İş Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'nda ayrımcılık ve eşitliğe ilişkin hükümler yer alsa da, ayrımcılık yasağı ve eşitliğe ilişkin Türk mevzuatında kapsamlı bir yasa yoktur. Tasarı, bu eksikliği gidermeyi amaçlamaktadır. Tasarı'nın yürürlükten kaldırmayı öngördüğü 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu da, ayrımcılık yasağı ve eşitlikle ilgili hükümlere sahip değildir. Tasarının 1-7 maddeleri, ayrımcılık yasağı, ayrımcılık türleri ve ayrımcılık yasağının kapsamı ile eşitliğe ilişkindir. Bu maddelerde, bu kavramlar tanımlanarak norm olarak Türk mevzuatına eklenmektedir. Tasarı'nın üçüncü ayağı, TİHEK'in gerçek ve tüzel kişilerden kabul edeceği başvurular ve bu başvurular üzerine veya resen başlatacağı inceleme faaliyetlerine ilişkindir. Başvuru şartları, başvuruya konu olabilecek konular, TİHEK'in yapacağı incelemenin usulleri ve süresi, inceleme yetkisinin kapsamı Tasarı'nın 17-22 maddelerinde düzenlenmektedir. Tasarı'nın kalan maddeleri (23-30), TİHEK'in gelirleri, veri toplama ve yürürlükten kaldırılan hükümler gibi diğer hususları içermektedir.

Tasarı'nın genel gerekçesi incelendiğinde, “temel hak ve hürriyetlerin korunması, geliştirilmesi ile bunlardan yararlanma bakımından hiç kimsenin ayrımcılığa maruz kalmaması, eşit muamele görmesi” hususlarının vurgulandığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu BM insan hakları sözleşmelerine (Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Sözleşme, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi - CEDAW) atıf yapılmakta; bu Sözleşmeler bağlamında ülkelerin insan haklarını koruma ve ayrımcılıkla mücadele için yeni kurumsal yapılanmalara ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Tasarının genel gerekçesinde, Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) müktesebatına uyum sağlaması bağlamında, eşitlik ve ayrımcılık yasağına ilişkin AB direktiflerine değinilmekte; Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi AB ülkelerinde ayrımcılıkla mücadele için ayrı bir kurum kurulduğuna işaret edilmektedir.

Tasarı'nın tümü üzerindeki görüşmenin ardından Tasarı'nın maddelerine geçilmesi ve Komisyonun ihtisas alanında gördüğü 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22'nci maddelerin görüşülmesi kabul edilmiştir. Tasarının 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddeleri oylanarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı'nın 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu” ibaresinin eklenmesi teklif edilmiş, teklif edilen değişiklik oy birliği ile kabul edilmiştir. Tasarının 22'nci maddesi kabul edilen değişiklikle kabul edilmiştir. Böylelikle Komisyon maddede teklif ettiği değişikliklerle, TİHEK'in TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile birlikte Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu da yılda en az bir defa bilgilendirmesini öngörmüştür.

Tasarı 22. maddede önerilen değişikliklerle birlikte oy çokluğuyla kabul edilmiş, komisyon raporu genel uygunluk görüşüyle birlikte; milletvekillerince dile getirilen görüşlerin esas komisyon olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda dikkate alınması amacıyla TBMM Başkanlığına arz edilmiştir.

1.5. 28 Nisan 2016 Tarihli 5. Toplantı

Komisyon toplantıda yurtdışında da çalışma yapılmasına ilişkin üç karar almıştır. Buna göre ilk olarak Türkiye'nin de taraf olduğu 'BM Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'nin (CEDAW) 13 Temmuz Çarşamba günü İsviçre'nin Cenevre kentinde Türkiye Ülke Raporunu görüşeceği toplantısına Komisyon Başkanı ile Komisyonda görevli bir yasama uzmanının katılımına karar verilmiştir.

2-3 Haziran 2016 tarihlerinde Ekvador'un başkenti Kito'da gerçekleştirilecek PARLATINO Cinsiyet Eşitliği Komisyonu toplantısı ile Mayıs veya Haziran ayları içinde olmak üzere Kolombiya'nın başkenti Bogota'da gerçekleştirilecek temaslara katılmak üzere Komisyonu temsilen iki üye ile bir yasama uzmanının katılması kararlaştırılmıştır.

Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon çalışmaları kapsamında 20-23 Mayıs 2016 tarihinde Almanya, Fransa ve İngiltere'ye yapılması planlanan ziyarete altı milletvekilinden oluşan Alt Komisyonun üyeleri ile bir yasama uzmanının katılması kararlaştırılmıştır.

2. Alt Komisyonlar

Komisyon, 26. Yasama Dönemi 1. Yasama Yılı itibariyle Komisyon, üç alt komisyon kurmuştur. Üç alt komisyon da yedi üyeden oluşmaktadır.

‘Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadının Girişimciliğinin Desteklenmesi konulu Alt Komisyon’ 10, ‘Türkiye’de Yaşayan Engelli Kadınlar ile Engellilere Bakmakta Olan Kişilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Hakkında Alt Komisyon’ 9 ve ‘Yurt Dışında Yaşayan, Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadın ve Ailelerin Sorunları ile Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon’ 13 toplantı gerçekleştirmiştir. Alt komisyonlar, toplantılarında ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını, akademisyenleri ve uluslararası kuruluşları dinlemiştir. ‘Yurt Dışında Yaşayan Türkler Alt Komisyonu’, ayrıca Haziran ayında Fransa ve Hollanda’ya çalışma ziyareti düzenlemiştir. Alt komisyonlar çalışmalarına devam etmekte olup ikinci yasama yılında çalışmalarını tamamlayarak raporunu bitirmeyi planlamaktadır.

3. Komisyona Yurt Dışından Gelen Heyetler

3.1. Kenya Heyeti Ziyareti (16 Şubat 2016)

Komasyon Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU, Komasyon üyeleri Ali İhsan YAVUZ ve Salih ÇETİNKAYA, senatör, vali ve meclis üyelerinden oluşan 10 kişili Kenya heyetini kabul etmiştir. Başlangıçta Komasyon Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU, Komasyonun görev ve yetkileri ile çalışmalarına ilişkin bilgi vermiştir. Komasyonun toplumsal cinsiyet eşitliği alanında önemli bir kurumsal boşluğu doldurduğuna dikkat çeken KATIRCIOĞLU, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının sadece yasalara değil, zihinsel dönüşüme bağlı olduğunu ifade etmiştir. Kenya heyet başkanı, cevaben Kenya’da iki meclisli bir sistemin olduğunu, ayrıca bölgesel meclislerin de bulunduğunu kaydetmiştir. Devamla, Kenya Anayasasında üçte bir cinsiyet kotası olduğu ancak bunun hayata geçirilmesi konusunda sıkıntılar yaşandığı ifade edilmiştir. Bunun nedeni olarak da Anayasa’da öngörölen kota sisteminin nasıl hayata geçeceğine ilişkin bir düzenleme olmaması gösterilmiştir.

Cevaben, Komasyon Başkanı KATIRCIOĞLU, siyasette kadın sayısını artırmanın yolunun kadının bilgi ve siyasi deneyiminin artması olduğunu ve güçlü siyasi liderliğin Türkiye’de kadınların siyasi deneyiminin artmasında önemli rol oynadığını belirtmiştir. Devamla, son 15 yılda Türkiye’de hayata geçen reformlardan bahsedilmiş, cinsiyet kotasının kadın sayısını artırdığı, ancak nitelikli temsili sağlayamadığı, Türkiye’de kadınların yüzde 63’ünün siyasete sıcak bakmadığı ifade edilmiştir. KATIRCIOĞLU ayrıca partilerin kadın adayları destekleyici özel önlemleri gönüllü olarak aldıklarını sözlerine eklemiştir.

Ardından, Komasyonun kadına karşı şiddet konusunda yaptığı çalışmalara değinen Kenya heyet başkanı, Kenya’daki toplumsal ve kültürel faktörler yüzünden kadına karşı şiddet ile çocuk yaşta zorla evlendirmelerin yaygın olduğunu ifade etmiştir. Devamla, şiddet konusunda Kenya’da kadınların bildirim yapmadığı, mağdur odaklı bir yaklaşıma ihtiyaç olduğu dile getirilmiştir.

3.2.BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Direktörü ve Türkiye Temsilcisi Ingibjorg Gisladdottir’in Ziyareti (10 Mart 2016)

Komasyon Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU, BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Direktörü ve Türkiye Temsilcisi Ingibjorg GİSLADOTTİR’i makamında kabul etmiş, görüşmeye Komasyon üyeleri de katılmıştır. Görüşmede ilk olarak Komasyonun BM Kadın Birimi ile Parlamentolar Arası Birlik ile beraber yürüttüğü “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” konuşulmuştur. GİSLADOTTİR, Komasyonla iş birliği içinde olmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirmiş, proje kapsamında düzenlenecek “KEFEK Farkındalık Ödülleri” töreninin Komasyonun tanınırlığı ve kadın liderliği açısından önemine değinmiştir. Komasyon Başkanı KATIRCIOĞLU, “KEFEK Farkındalık Ödülleri” ile topluma sadece kadının siyasete katılımı bağlamında değil, kadının hayatın her alanında statüsünün iyileştirilmesi yönünde mesaj verileceğini ifade etmiştir. Devamla, “KEFEK Farkındalık Ödülleri” ile lider kadınların ödüllendirilmesinin amaçlandığı, bu ödölün gelenekselleştirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

GİSLADOTTİR, Türkiye'nin son yıllarda kadının statüsünün iyileştirilmesi anlamında önemli aşamalar kaydettiğini belirtmiş, Türkiye'de kadın CEO oranının yüzde 12 olduğunu, OECD ülkeleri ortalamasının ise yüzde 5 olduğunu sözlerine eklemiştir. Bu bağlamda, yürütülen projenin önemine değinen GİSLADOTTİR, projenin süresinin bir yıl daha uzatılabileceğini ifade etmiştir. Komisyon Başkanı KATIRCIOĞLU da, kadının statüsündeki iyileşmenin güçlü siyasi iradenin neticesi olduğunu, İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanarak onaylanması ile iç hukuka aktarılmasının da benzer şekilde güçlü siyasi irade ile ilgili olduğunu vurgulamıştır.

Görüşme, yürütülen proje kapsamında daha sıkı bir iş birliği ve diyalogun sürdürülmesi dileğiyle sona ermiştir.

3.3. Fas Türkiye Dostluk Grubunun Ziyareti (1 Haziran 2016)

Komisyon Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU ve Komisyon üyesi Ayşe Sula KÖSEOĞLU, Fas Türkiye dostluk grubu heyetini kabul etmiştir. Sekiz milletvekilinden oluşan Fas heyeti başkanı, ilk olarak Fas Parlamentosu'nda da KEFEK muadili bir komisyon olduğunu, bu komisyonda tüm üyelerin kadın olması gibi bir zorunluluk olduğunu belirtmiş; 8 partinin temsil edildiği Parlamento'da bir partide kadın milletvekili olmadığı için Komisyon üyelerinden birinin erkek olduğunu ifade etmiştir. Devamla, Fas'ta 2011'de yapılan Anayasa değişikliği ile kadınlara daha fazla haklar tanındığını, bunların hayata geçmesi için çaba gösterildiği ifade edilmiştir. Ortadoğu'da ve genel olarak Müslüman coğrafyasında çatışma ve zulmün hakim olduğunu belirten KATIRCIOĞLU, savaşlardan ve çatışmalardan en çok kadınlarla çocukların olumsuz etkilendiğini belirtmiş, ülke olarak her zaman mağdurlara destek olunduğunun altını çizmiştir. Devamla, KEFEK'in çalışmalarından bahseden KATIRCIOĞLU, Türkiye'de kadının statüsünün iyileştirilmesi için son on beş yılda büyük çaba gösterildiğini, KEFEK'in 2009 yılında kuruluşunun da bu çabaların bir parçası olduğunu ifade etmiştir.

Fas heyeti başkanı, kadın ve çocukların çatışmadan en olumsuz etkilenen gruplar olduğunu kabul ederek, ülkelerinde erken yaşta evlilik ve çocukların çalıştırılması meseleleri ile mücadele ettiklerini bildirmiştir. Devamla, kadının güçlenmesinin ülkenin kalkınması için anahtar olduğunu belirtmiş, son olarak da Fas'ta 67 kadın milletvekilinin olduğunu (395 milletvekili toplam) ve kabinelerinde 7 kadın bakanın yer aldığını eklemiştir. Cevaben KATIRCIOĞLU, eğitimin kadının güçlenmesi için esas olduğunu, eğitim sayesinde daha fazla kadının karar alma mekanizmalarına girebileceğini, ekonomik olarak güçleneceğini ifade etmiştir. Kadına yönelik şiddet sorununa da değinen KATIRCIOĞLU, şiddetin sadece Müslüman coğrafyasında değil, gelişmiş ülkelerde de ciddi bir sorun olduğunu belirtmiş; İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girdiğini, ama şiddetin önüne geçmek için daha esaslı bir dönüşüm gerektiğini vurgulamıştır.

Görüşme, iyi dileklerin iletilmesi ile sona ermiştir.

3.4. Ekvator Türkiye Dostluk Grubunun Ziyareti (7 Haziran 2016)

Komisyon Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU ve Komisyon Başkanvekili Candan YÜCEER, Ekvator Türkiye Dostluk Grubu Heyetini kabul etmiştir. Üç milletvekili ve Ekvator Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisinden oluşan Ekvator Heyetine öncelikle Komisyon Başkanı KATIRCIOĞLU tarafından KEFEK tanıtımı yapılmış, bu kapsamda Komisyonun görev yetkileri, oluşumu, alt komisyon çalışmaları ve yürütmekte olduğu proje hakkında bilgi verilmiştir.

İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmalarının kadının iş dünyasına katılımı ve üstlenmiş olduğu sorumlulukların yerine getirilmesi bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır. İlâveten, doğum yapan kadın memurların analık izni sonrasında ilk doğumda 2 ay, ikinci doğumda 4 ay ve sonraki doğumlarda 6 ay günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışıp tam ücret alabilme hakkının bulunduğu ifade edilmiştir. Hâlihazırda, doğum yapan memura analık iznini takiben, eşi doğum yapan memura ise doğum tarihinden itibaren yirmi dört aya kadar izin alma hakkının tanındığı belirtilmiştir. Tüm bu düzenlemeler ile kadınların istediği zamanda ve istediği sayıda çocuk sahibi olmasının ve aynı zamanda etkin istihdamının sağlanmasının amaçlandığı ifade edilmiştir.

Ekvator Parlamentosu Heyet Başkanı Gina GODOY, Türkiye tarafından hayata geçirilen uygulamaların kadınların iş dünyasına kazandırılması bakımından oldukça dikkat çekici olduğunu ifade etmiş ve devamında Ekvator tarafından uygulamaya konulan politikalar hakkında bilgiler vermiştir.

GODOY, Latin Amerika ülkeleri arasında kadınların oy kullanmaya başladığı ilk ülkenin Ekvator olduğuna dikkat çekmiş; kadınların siyasete etkin bir şekilde katılmalarını teminen kanuni düzenlemelerin yapıldığını belirtmiştir. Hâlihazırda parlamentonun %42'si kadın milletvekillerinden oluşmaktadır. Önemli görevlerde kadınların bulunması yönünden Ekvator'un Latin Amerika ülkeleri arasında özel bir yerinin olduğu vurgulanmıştır.

Ekvator'da kadınların eşlerinden şiddet görme oranlarının yüksek olduğu ve son altı ayda 24 kadının mevcut veya eski eşleri tarafından katledildiğine dikkat çekilmiştir. Bunu önlemeye yönelik kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesine rağmen yeterli düzeyde mücadele yönteminin hâlen sağlanamadığı belirtilmiştir. Tecavüz vakalarının yaygın olması ve tecavüz sonucu doğan çocuklarının korunması için herhangi bir koruma mekanizmasının olmamasının diğer bir sorun olduğu ifade edilmiştir. Ekvator'da kürtaj uygulamasının yasak olmaması sebebiyle evlilik dışı doğan çocukların sayısının da oldukça fazla olduğu belirtilmiştir.

Görüşme, iyi dileklerin iletilmesi ve hediye teatisinin ardından sona ermiştir.

4. Komisyonun Yurtdışı Ziyaretleri

4.1. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Heyetinin Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 60. Oturumuna Katılımı (14-20 Mart 2016)

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, ülkemizin her yıl resmî bir heyetle düzenli olarak katılım sağladığı Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu’nun (KSK) “Kadınların Güçlendirilmesi ve Bunun Sürdürülebilir Kalkınmayla İlişkisi” temasıyla düzenlediği New York’taki 60. Oturumuna katılmıştır. Akabinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışmaları hakkında görüş alışverişinde bulunmak üzere çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarla Vaşington’da bir dizi toplantı gerçekleştirmiştir.

KSK’nin, hükümetlerarası bir yapı olması nedeniyle, Komisyon Heyetimiz, Türk Heyetinin resmî başkanlığının Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının programı ile eş güdümlü bir program izlemiştir. Bunun yanı sıra, oturumlar sürecince, görev alanına giren hususlarda muadil parlamenter yapılarla ikili temaslarda bulunmuştur.

KSK’nin 60. Oturumu, 14-24 Mart tarihlerinde New York’ta gerçekleştirilmiştir. KEFEK Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Komisyon Başkanvekili Candan YÜCEER, Komisyon Üyesi Salih ÇETİNKAYA’dan oluşan bir heyetle KSK Oturumu’na katılım sağlanmıştır.

60. KSK Oturumu’nun bu seneki ana temasını “Kadınların Güçlendirilmesi ve Bunun Sürdürülebilir Kalkınmayla Bağlantısı” oluşturmaktadır. Bu Oturum, bir Sonuç Bildirgesi (Agreed Conclusions) yayımlanmış olması ve 2013 yılında ele alınan kadına yönelik şiddete dair KSK çıktıları konusundaki ilerlemelerin gözden geçirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Uzlaşmış Sonuçlar

Tüm üye ülkelerin uzlaştığı ifade edilen bildirmede, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu’nun ve diğer ilgili BM belgelerinin, “kimsenin arkada bırakılmadığı” (*leave no one behind*) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi¹’nin uygulanmasına katkı sağlayacağı ifade edilmiştir. KSK tarafından, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedefi doğrultusunda kadınların kız çocuklarının güçlendirilmesi konularında bölgesel sözleşmelerin, araçların ve girişimlerin önemli olduğu belirtilmiştir. Bildirmede, kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının ve fırsatlarının tanınmasının inkâr edilmesi halinde, sürdürülebilir kalkınma ve insani potansiyelin kullanılmasının imkânsız olduğuna vurgu yapılmıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın ayrılmaz bir gerekliliği olarak her tür ve her ölçüde kadın yoksulluğunun önlenmesi önem arz etmektedir. Bildirmede, ortaöğretime geçiş ve öğrenimi tamamlama konusunda cinsiyet farkının azaltılması bakımından bir ilerleme kaydedilmediğine işaret edilmiştir. Tüm kadınların ve kız çocuklarının tüm seviyelerde (teknik ve mesleki eğitimin yanı sıra okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim) kaliteli eğitime erişimlerinin ve yaşam boyu öğrenme imkânlarının sağlanmasının mutlak surette garanti altına alınması gerekmektedir.

¹ 2015 yılı Eylül ayında tüm 193 BM Üyesi Ülkenin “Herkes için daha iyi bir gelecek”e ulaşmak için geliştirdiği bir plandır. 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDGs) temelinde hiçbir kimsenin geride kalmadığı ve tüm milletler için geçerli şekilde formüle edilmiştir.

KSK, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi kapsamında, kadınların siyasi, ekonomik, toplumsal yaşamda karar alma mekanizmalarının her seviyesinde etkin bir şekilde yer alması yoluyla kadınların kayıtlı ekonomide olmalarının önemli olduğu ifade edilmiştir.

KSK, çatışmalardan, insan ticaretinden, terörizmden ve doğal afet gibi acil durumlardan orantısız şekilde etkilenenlerin kadınlar olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple, acil durumlarda kadınların ve kız çocuklarının haklarının korunması, onların ihtiyaçlarına öncelik verilmesi hayati önem taşımaktadır.

KSK, Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu'nun tam anlamıyla, etkili ve hızlı bir şekilde uygulanmasının ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin uygulanmasında sistematik olarak toplumsal cinsiyet anaakımlaştırılmasının sağlanmasının önemine vurgu yapılmıştır. Bu noktada, aktör ve yararlanıcı sıfatıyla erkeklerin ve erkek çocuklarının sürece dâhil edilmesi önem taşımaktadır.

2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin uygulanmasına önemli bir katkı sağlayacak Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu'nun tam, hızlı ve etkili bir şekilde devam ettirilmesi için KSK; hükûmetleri, BM sistemindeki yapıları, ulusal insan hakları örgütleri, sivil toplumu, hükûmet-dışı kuruluşları, gençlik örgütlerini aşağıdaki eylemleri gerçekleştirmesi için teşvik etmektedir:

- Normatif, yasal ve siyasi çerçevelerin güçlendirilmesi: Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve bu sözleşmelerin ihtiyari protokollerinde herhangi bir çekince getirilmesinin sınırlandırılmasını, sözleşmelerin amaçlarıyla çelişir hiçbir çekincenin olmamasını teminen bu tip çekincelerin mümkün olduğunca dar yorumlanır şekilde düzenlenmesinin, sözleşmenin amaçlarıyla çelişen çekincelerin kaldırılması amacıyla düzenli bir şekilde izlenmesi, bu sözleşmelerin etkili bir yasal öncelik ve politikaya dönüşmesi önem taşımaktadır. Kapsamlı siyasi önlemlerin alınması, kanunların gözlenmesi ve etkili uygulanması, cezai hükümler dâhil yasal düzenlemelerdeki ayrımcı hükümlerin kaldırılması, kadınların ve kız çocuklarının etkili bir şekilde adalete erişimi, hakların ihlali durumunda hesap verilebilirlik sağlanması için geçici özel önlemler dâhil olmak üzere yasal, idari ve diğer kapsamlı önlemlerin alınması yoluyla kadınlara ve kız çocuklarına karşı her tür ayrımcılığın kaldırılması,
- Özellikle menşee, transit ve geçiş güzergâhları olmak üzere, tüm paydaşlar arasında uluslararası, bölgesel ve ikili iş birliği aracılığıyla kadın göçmen güçlendirilmesi ihtiyacının olduğu, işçilerine karşı ayrımcılığının olduğu ve bu kadın işçilerin sürdürülebilir kalkınmaya olan katkılarının bilindiği,
- “Pembe vergi” olarak da bilinen kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ürün ve hizmetlerin erkeklerinkine kıyasla daha yüksek ücretli olduğu ve bu nedenle cinsiyet-temelli bir fiyat farklılaşmasının önlenmesi için gerekli somut adımların atılması,
- Özellikle okullarda, kamu alanlarında ve binalarda uygun kanalizasyon, hijyen ve içme suyuna herkes için evrensel ve eşit bir şekilde güvenli ve ucuz maliyetle erişiminin sağlanması için hükümetlerin teşvik edilmesi; yetersiz su ve kanalizasyon imkanlarından orantısız ölçüde kötü bir şekilde etkilenen kadınların ve kız çocuklarının özel ihtiyaçlarına özel önem atfedilmesi,

- Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların güçlendirilmesinin finanse edilmesi için elverişli çevrenin desteklenmesi: Tüm finansal, ekonomik, çevresel ve sosyal politikaların uygulanmasındaki ve formüle edilmesindeki hedeflenen eylemler ve yatırımlar dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğinin anaakımlaştırılmasının gerekliliğinin yinelenmesi,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine kaynak sağlama, kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi ve tüm ulusal ve sektörel plan ve politikaların toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamasını içermesi konularında var olan farklılıklara yönelmek için tüm kamu harcamalarının izlenmesi ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme dâhil kamu mali yönetimine toplumsal cinsiyet yaklaşımını desteklenmesi ve kurumsallaştırılması,
- Kadınların ekonomik büyümeye katkılarını maksimum düzeye çıkarmak ve ekonomik etkinliklerini artırmanın yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi için herkes için üretken ve uygun istihdamı artıracak makroekonomik, iş ve sosyal politikaların uygulanması,
- Sürdürülebilir kalkınmanın tüm alanlarında kadın liderliğinin ve karar alma mekanizmalarına tam ve eşit katılımın güçlendirilmesi: Kamu, özel sektörde kadınların karar alma mekanizmalarında liderlik ve tüm alanlarda kadınların tam, eşit ve etkili katılımının sağlanması için önlemler alınması,
- Kadınlar, barış ve güvenlik hakkındaki ilgili BM Güvenlik Konseyi kararlarında yer alan arabuluculuk çabaları, çatışmaların önlenmesi, barışın inşası ve korunması süreçlerinin tüm seviyelerinde ve süreçlerinde kadınların etkin bir şekilde katılımını sağlamak için önlemlerin alınması,
- Aile, özel yaşam ve iş hayatının uyumlaştırılması önlemleri dâhil gerekli tedbirlerin alınması, kadınların sosyal hayata katılımını artırmak için kadınlar ve erkekler arasında ebeveyn sorumluluklarının ve iş paylaşımının tanınması için Devletlerin teşvik edilmesi,
- Toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplama, takip ve gözden geçirme süreçlerinin güçlendirilmesi: Cinsiyet, yaş, gelire göre ayrıştırılmış, güvenilir ve zamanlı ulusal göstergelere erişimi sağlamak için gelişmekte olan ülkelere teknik ve finansal destek yoluyla ulusal istatistiki kapasitenin, üzerinde uzlaşılmış küresel göstergeleri dikkate alan 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin izlenmesi ve gözden geçirilmesinde toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımın dâhil edilmesi,
- Ulusal Kurumsal Düzenlemelerin Geliştirilmesi: KSK; toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya katkı sunacak ulusal planlama, karar alma, siyasi planlama ve uygulama, bütçeleme ve kurumsal yapılara uygun olarak ilgili devlet organları ve diğer paydaşlarla birlikte, kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi ve cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi için ulusal mekanizmaların tutarlılığını ve eş güdümlülüğünü sağlama noktasında Hükümetlere çağrı yapmaktadır.
- KSK; Pekin Bildirgesi ve Eylem Platformu'nun ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin tam, etkili ve hızlandırılmış uygulanmasının desteğiyle

tüm seviyelerde sivil toplum, özel sektör ve diğer ilgili paydaşların harekete geçirilmesinde ve BM sisteminin koordinasyonunda Üye Devletlerin isteği üzerine desteklenmelerinde, toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinde BM Kadın Birimi'ni merkezi rol oynamaya devam etmeye davet etmektedir.

Heyet, 14-24 Mart 2016 tarihlerinde 60. KSK Oturumu'nun yanı sıra bir dizi yan etkinliğe katılmış ve diğer ülke parlamentolarının muadil komisyonlarının başkan ve üyeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Heyet, 13 Mart 2015 tarihinde New York'a varmış olup 16 Mart 2016 tarihinde ayrılmış, temaslarına Vaşington'da devam etmiştir.

KSK 60. Oturumu Açılış Konuşmaları

14 Mart 2016 tarihinde KSK 60. Oturumu'nun açılış konuşmaları yapılmıştır. BM Genel Sekreteri Ban Ki-MOON, Eleanor ROOSEVELT'in insan haklarının öncelikle insanın kendi yaşadığı çevreden başladığı düşüncesini hatırlatmıştır. Bu sebeple, 2006 yılında Genel Sekreterlik görevine geldiğinden bu yana, toplumsal cinsiyet eşitliğini dünya çapında yaygınlaştırmaya BM'nin kendi içinde başladığını belirtmiştir. Son 9 yıl boyunca, 150'den fazla seçkin kadını Genel Sekreter yardımcısı ve başdanışmanı görevine atadığını ifade etmiştir. Genel Sekreter, göreve geldiğinde, genellikle SRS (Special Representative of the Secretary General) olarak bilinen Genel Sekreter Özel Temsilcisi olarak tabir edilen özel temsilcinin bulunmadığını, bugün ise BM misyonlarının yaklaşık ¼'ünde kadın başkanlarının olduğuna dikkat çekmiştir. Bu, kadınlar, barış ve güvenlik konularındaki 1325 sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararı bakımından çok temel adımlardan biridir.

Kadınların maruz kaldığı cam tavanların kırılması için kararlılığın devam edeceği ifade edilmiştir. Kadınların güvenlik meseleleri ile ilgilenmek noktasında muktedir olmadıklarına dair ön yargının doğru olmadığını belirtmiştir.

BM barış koruma operasyonlarında, kadın polislerin cinsiyet eşitliği bakımından rol model teşkil ettiğini ifade etmiştir.

Genel Sekreter, hâlen parlamentolarında, kabinelerinde hiçbir kadın temsilci bulunmayan ülkeleri bu adaletsizliğe son vermeye davet etmiştir. Dünyada 5 ülkenin parlamentosunda, 7 ülkenin kabinesinde tek bir kadının bulunmadığına dikkat çekmiştir. Genel Sekreterliğin son gününe kadar dünyada tek bir kadının bile olmadığı parlamentoların ve kabinelerin takipçisi olmaya ve onları harekete geçirmeye devam edeceğini belirtmiştir.

KSK Başkanı Antonio de Aguiar PATRIOTA, gelecek 15 yılı aşkın bir süre içinde, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi çerçevesinde hayata geçirilmesi gereken 17 hedefin olduğunu ifade etmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi hakkındaki 5. Hedef; kadınlara karşı her tür şiddetin önlenmesi, ev içi çalışmanın ve ücretsiz çalışmanın değerlendirilmesi, karar alma süreçlerine katılım ve liderlikte kadınların var olması, cinsel sağlık üreme sağlığı ve üreme haklarına erişim gibi bir dizi temel alanda kritik hedefler ortaya koymaktadır.

BM Genel Kurulu Başkanı Mogens LYKKETOFT, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni sağlamaktan çok daha önce toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamanın KSK'nin görevi olduğunu belirtmiştir. 2030 Gündemi'nin 2015 yılı Ekim ayında kabul edilmesinden bu yana çok az konuda ilerleme kaydedildiği, her yaştan, her kadının ayrımcılığa maruz kalmaya devam ettiğini ifade etmiştir. 2030 Gündemi'nde toplumsal cinsiyet eşitliğinin

sağlanması, 2030 yılı itibarıyla çözülmesi öngörülen yoksulluk ve eşitsizlikle mücadele, barışçıl ve kapsayıcı toplumların inşası, paylaşılan refahın teşvik edilmesi gibi hususlardaki sorunları bertaraf etmenin önşartıdır.

Ekonomik ve Sosyal Konsey Başkan Yardımcısı, İsviçre Daimi Temsilcisi Büyükelçi Jürg LAUBER, EKOSOK Başkanı Oh JOON adına konuşmalarını yapmıştır. 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını ve kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesini sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden biri olarak tanımlamaktadır.

BM İcra Direktörü Phumzile MLAMBO-NGCUKA, KSK'nin 60. Oturumu'nun 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nin ilk oturumu olduğuna dikkat çekmiştir. KSK oturumunun 2030'a giden yolda farklı kadın bakışlarını sürece dâhil edebilecek en büyük ve en önemli hükümetlerarası yapı olduğunu aktarmıştır. Yıllar içinde görülen cinsiyet eşitliği alanında kaydedilen gelişmelerdeki değişim hızının bu alana yapılan yatırım ile doğru orantılı olduğuna dikkat çekmiştir. Kimsenin geride bırakılmadığı, kesişimselliği deneyimleyen gruplar, muhtemelen engelli bireylerden, yerli ve kırsal toplumlardan, göçmen ve mültecilerden, LGBTQI bireylerden ve ergenlik çağındaki kızlardan ve yaşlı kadınlardan oluşmaktadır. 2030 Gündemi'nde bu gruplara ulaşmaya karar verilmiştir. KSK 60. Oturumu, tarihi bir değişiklik yapma noktasında önem taşımaktadır.

CEDAW Komitesi Başkanı Yoko HAYASHİ, kadın haklarının korunması konusunda kapsamlı bir koruma aracı görevi gören CEDAW'a taraf olunmak suretiyle dünyadaki 189 ülkenin bazı taahhütlerde bulunduğu ve bu sayede kadın haklarının korunması ve kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanması alanında doğrudan bir ilerleme kaydedildiğini aktarmıştır. Kadına yönelik şiddet konusunda gelişmeler aktarılmıştır. 1992 yılında bir dönüm noktası olan 19 Numaralı Tavsiye Kararı'nın kabul edilmesinden itibaren, komiteye düzenli olarak sunulan ülke raporlarıyla iletişim halinde kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet türlerinin gündeme taşındığı ifade edilmiştir. Komite'nin taraf devletlerle gerçekleştirdiği her görüşme ve nihai gözlemler sonucunda, taraflardan kadınlara karşı fiziki, cinsel, psikolojik ve diğer şiddet türlerinde gerekli adımları atmalarını istediklerini ifade etmiştir. Komite, raporlama süreçleri arasında taraflarca kaydedilen ilerlemeleri değerlendirmeyi de önemli addetmektedir. Bu nedenle Komite, iki yıllık süre zarfında nihai gözlemlerde yer alan iki öncelik alanını izlemek adına bir takip prosedürünü devreye sokmaktadır. En fazla izlenen konuların başında, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve zararlı uygulamalar gelmektedir. Önceki yıl boyunca Komite, 27 taraf devletle diyalog kurmuş olup 26 devletin izleme raporunu değerlendirmiştir.

CEDAW Komitesi Başkanı Yoko HAYASHİ, 106 ülke tarafından imzalanan İhtiyari Protokol çerçevesinde, geçen yıl kısıtlı mali imkânlarla rağmen 10 kişisel başvuru hakkında işlem yapmıştır.

CEDAW Komitesi, bir taraf ülke tarafından Sözleşme'de yer alan haklardan birinin şiddetli veya sistematik bir şekilde ihlal edildiği yönündeki iddiaları içeren gizli soruşturma başvurularını, yeni kurulan Soruşturma Çalışma Grubu üzerinden sürdürerek çalışmalarına devam etmektedir. Gerek kişisel iletişimlerdeki gerekse soruşturma süreçlerindeki vakaların çoğunluğu kadına karşı farklı şiddet türlerini konu edinmesi ve her iki mekanizma da etkili erken uyarı mekanizmalarına hizmet etmesi bakımından dikkate değerdir.

Türkiye Adına Yapılan Beyanlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema RAMAZANOĞLU adına KSGM Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU tarafından yapılan Konuşmalar

USTAOĞLU tarafından Genel Tartışmalar Hitabında özetle;

- Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun 20. Yılında gerçekleştirilen bölgesel ve küresel gözden geçirme çalışmaları; kadın haklarıyla ilgili gelinen noktayı görmede, eksiklikleri ve yapılması gerekenleri tespit etmede oldukça işlevsel olduğu,
- Kadınların rolünün güçlendirilmesi Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanabilmesinin olmazsa olmaz bir koşuludur. Dünyadaki nüfusun yarısını ekonomik ve sosyal hayatın dışında tuttuğunuz takdirde sürdürülebilir bir kalkınmanın mümkün olmayacağı,
- Kadınların hayatın tüm kulvarlarında daha fazla rol üstlenmeleri sadece geçtiğimiz yıl kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden beş numaralı hedefin konusu değil, 17 hedefte birden yer alan unsurların hayata geçirilmesinin önemli bir koşulu olduğu,
- Geçen yılki Türkiye'nin G20 Dönem Başkanlığında, kadınların rolünün güçlendirilmesi ve eşitsizliklerin giderilmesine özel bir önem attığını; 2014 yılında G20'nin kabul ettiği 2025 yılına kadar kadın ve erkeklerin iş gücüne katılım oranları arasındaki farkın yüzde 25 oranında azaltılması hedefini uygulamaya yönelik çalışmaları Türkiye Dönem Başkanlığı sırasında başlatıldığı; bu hedefe ulaşırsa 100 milyon kadının işgücüne katılmış olacağı,
- 2014–2018 dönemini kapsayan 10. Kalkınma Planında iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması, kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılabilmesi amacıyla örgün ve yaygın eğitim yoluyla toplumsal bilinç düzeyinin yükseltilmesi çerçevesinde hedefler belirlendiği,
- Binyıl Kalkınma Hedeflerinin kabulünden bu yana birçok somut göstergede de ilerlemeler sağlandığı; bu kapsamda 2000 yılında Türkiye'de ilköğretimde cinsiyet oranının 89,64 iken 2015 eğitim-öğretim yılında 100,8'e ulaştığı,
- 1993 yılına her bin doğum için 43 olan bebek ölüm hızı 2013'te 13'e düşmüş olduğu,
- 1998 yılında her yüz bin canlı doğum için 49 olan anne ölüm oranı ise 2014 yılında 15'e düşmüş olduğu,

USTAOĞLU tarafından Gözden Geçirme Teması Altında Yapılacak Gönüllü Sunumlar Oturumunda özetle;

- Günümüzde 125 ülkede kadınları cinsel tacize karşı, 119 ülkede aile içi şiddete karşı koruyan yasaların bulunmakta olduğu, bu noktada uluslararası bölgesel sözleşmelerin önemli olduğu,
- 2014 yılında yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi'nin; kadın ve kız çocuklarına yönelik şiddeti önleme, şiddete uğrayan kadınları koruma, şiddet uygulayanları cezalandırma konularında yasal standartları belirleyen Avrupa'da ilk sözleşme olma özelliğine sahip olduğu,

- Sözleşme hükümleri gözetilerek hazırlanan, reform niteliğinde önemli düzenlemeler getiren 6284 Sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” mevcut yasal altyapıyı daha da güçlendirerek, 8 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe girerek kadına yönelik şiddetle mücadeleyi bir üst seviyeye taşıdığı,
- 6284 Sayılı Kanun kapsamında “Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri” kurulmuş olduğu ve bu merkezlerde şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin sunulduğu,
- ŞÖNİM’lerin tek kapı sistemi ile 7/24 çalışma esasına göre çalışmalarını sürdürdüğü, 2012 Aralık ayında 14 pilot ilde hizmete açılan ŞÖNİM’lerin, bugün itibariyle 41 ilde hizmet vermeye başladığı,
- 2016 yılı sonuna kadar ŞÖNİM’lerin ülke geneline yaygınlaştırılması planlandığı,
- 2011 yılında 48 olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlı kadın konukevi sayısının yoğun çalışmalar sonucunda 101’e, toplamda ise 137’ye çıkmış olup, 3 bin 442 kapasite ile hizmet vermekte olduğu,
- Şiddet mağdurlarının daha etkin şekilde korunması amacıyla güvenlik butonu ve elektronik kelepçe cihazlarının kullanıldığı “Elektronik Destek Sistemleri” pilot uygulamaları gerçekleştirilmekte olduğu,
- Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarına yön vermesi ve temel oluşturması açısından Ulusal Eylem Planları önemli bir araç olduğu; bu kapsamda, kadına yönelik şiddetle mücadelede alınacak önlemleri belirlemek amacıyla, tüm paydaşlarla işbirliği içerisinde “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı” hazırlanmakta olduğu,
- 2012-2015 Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı’nın süresinin dolması nedeniyle, 2016-2019 yıllarını kapsayan Eylem Planı’nın hazırlanmış olduğu,
- Bakanlık tarafından 10 milyon Avro bütçeli “Aile içi Şiddetle Mücadele Projesi”nin yürütülmekte olduğu, söz konusu proje kapsamında şiddet mağduru kadınlara sağlanacak destek hizmetlerinin yanı sıra merkezi ve yerel STK’ler arasındaki iş birliğinin geliştirilmesinin hedeflendiği,
- Aile içi şiddetin yanı sıra çatışma bölgelerinde kadınların, cinsel istismar ve insan ticareti dâhil olmak üzere insanlık dışı muameleler ile karşı karşıya kaldıkları,
- Türkiye’nin Suriye’deki iç savaşın başladığı 2011 yılından bu yana uyguladığı açık kapı politikasıyla sorumluluğun gereğini yerine getirdiği, kamplarda ve kamp dışında verilen temel hizmetlerin yanı sıra psiko-sosyal destek hizmetleriyle, sığınmacıların savaş ve çatışma sonrası travmayla mücadele etmelerinin kolaylaştırılmasının hedeflendiği,
- İstanbul Sözleşmesinin imzalanması ve yürürlüğe girmesini de içeren geride bıraktığımız 3 yılda kadın hakları ve kadına yönelik şiddetle ilgili yoğun bir uluslararası gündemin olduğu;

- 2013 yılında kabul edilen ve 60. Oturumunda da ele alınan, 57. Kadının Statüsü Komisyonu uzlaşmış sonuçlarının; kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık ve şiddetin günümüz dünyasında yeri olmadığına ilişkin tarihi ve küresel bir konsensus niteliğinde olduğu; söz konusu metnin; şiddetin önlenmesi ve sonlandırılması için yol gösterici güçlü bir tavsiye kılavuzu niteliğinde olduğu, ifade edilmiştir.

Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) ve TÜBİTAK Tarafından Düzenlenen “İnovasyonda Kadın” Başlıklı Yan Etkinliğe Katılım

Heyet, 14 Mart 2016 tarihinde 08.30-09.30 saatlerinde Thai Kültür Merkezi’nde düzenlenen yan etkinliğe iştirak etmiştir.

Yan etkinlikte, KADEM Başkanı Sare AYDIN, TÜBİTAK MARTEK Genel Müdürü Orhan ÇÖMLEK ve “İnovasyonda Kadın” Projesi finalistlerinden Servet AKÇAALAN sunum yapmışlardır.

KADEM Başkanı AYDIN tarafından, “İnovasyon’da Kadın” Projesi hakkında bilgi verilmiştir. Projenin amacının, girişimci olmak isteyen ve teknoloji, inovasyon alanlarında fikirleri olan kadınların bu fikirlerini gerekli araç ve iş planlarıyla gerçeğe dönüştürmek olduğu ifade edilmiştir.

Proje, farklı alanlarda uzmanlıkları olan ve farklı sektörlerden gelen kişileri sonuç almaya yönelik bir çalışmada bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Projede, medya-özel sektör, araştırma merkezi-devlet kurumu bir araya gelmiştir. Böylelikle, kadınların ekonomide iş sahibi olarak yer almaları için bir model geliştirmeye yönelik çok taraflı ve bütüncül bir yaklaşım geliştirilmiştir. KADEM; sponsorlar bulmada, projenin tanıtılmasında ve izleme eğitiminde bir proje ortağı olarak yer alırken, TÜBİTAK MARTEK (Marmara Teknokent), bir haftalık girişimcilik kampları düzenlemek, TÜBİTAK Bilim ve Akademi Komitesi tarafından projelerin seçimi ve kadınlar işlerini kurarken proje sahiplerinin izlenmesi konularında rol oynamıştır. Medya ortağı olarak TV 360 ise projenin halka tanıtımı ve reklamlarının gösterimi ile 19 bölümlük TV programlarının hazırlanması konularında katkı sağlamıştır.

Teknoloji ve inovasyon alanlarında fikri olan 400 kadın projeye başvurmuş, girişimcilik eğitimlerine katılmak üzere bilim adamları ve akademisyenler tarafından 30 kadın seçilmiştir. Girişimcilik eğitimleri kapsamında, iş planının geliştirilmesi, Pazar analizi, maliyet analizi, pazarlama iletişimi, liderlik ve fizibilite konularında eğitimler verilmiştir.

KADEM’in projede çok aşamalı bir rolü mevcuttur. Şöyle ki, KADEM’in 12 temsilciğinde, kendi internet sitesinde, sosyal medyada ve üniversitelerde projeye başvurmak isteyen kadınlar için duyuruların yapılması, verilecek ödüller için sponsor bulunması, girişimcilik eğitimi verecek mentörlerin bulunması, izleme eğitimlerin yapılması dernek üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Girişimcilik kampında 5 başarılı proje ödül almıştır:
Servet AKÇAALAN- İnteraktif cloud medya sistemi
Sinem NALBANTOĞLU- Biogösterge
Özge COSUT- Metal seramik ortodonti diş braketi

Meltem YILMAZLAR- Hastaneler için enfeksiyon önleme sistemi

Yeliz DURGUN- Işıklı çalışan etiket fiyat etiketleri

En başarılı 5 proje seçilmiş ve proje sahiplerine iş kurmak için 25.000 TL'lik başlangıç sermayesi verilmiştir. İş planlarını uygulamak üzere kadınlara finansal destek verilmiştir. Bu adım, hayallerini gerçekleştirmek isteyen kadınlara fırsat vererek girişimcilik çemberini tamamlamaya yönelik bir adımdır.

Girişimcilik kampını tamamlayıp işe başlamak üzere olan kadınlar işte karşılaşabilecekleri muhtemel sorunlar hakkında bilgilendirmek ve onları izlemek için izleme eğitimleri yapılmıştır. Girişimcilik kamplarından 10 başarılı proje izleme eğitimine katılmak için davet edilmiştir. İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından girişimcilik, finansman, pazarlama ve markalaşma eğitimleri verilmiştir.

Söz konusu proje, kapsayıcı ve eşit kaliteli eğitimi sağlamak ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek amacına yönelik Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 4. Hedef'i desteklemektedir. Şöyle ki, proje girişimcilik, liderlik ve izleme eğitimleri ile bu amaca hizmet etmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin 5. Hedefi ise kadınların güçlendirilmesine yönelik olarak iletişim teknolojilerinde etkinleştirme teknolojilerinin kullanımını artırmaktır. Bu anlamda proje, inovasyon ve teknoloji alanında fikirleri olan kadınlara projelerini gerçekleştirme imkânı tanımaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 8. Hedef, girişimciliği, yaratıcılığı, inovasyonu, KOBİ'lerin kurulmasına ve geliştirilmesini teşvik etmektedir. Bu anlamda proje, yaratıcı ve yenilikçi fikirlere sahip kadınları iş kurarken desteklemekte ve onlara mentörlük hizmeti vermektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 9. Hedef, gelişmekte olan ülkelerde iç teknolojik gelişmeyi, araştırmayı ve inovasyonu desteklemektir. Proje, Türkiye'nin teknolojik ve yenilikçi sektörlerini desteklemektedir.

Yapılan yan sunumların ardından yan etkinlik sona ermiştir.

İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Federasyonu (BPW) Tarafından Düzenlenen “Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Kapatılması” Başlıklı Yan Etkinliğe Katılım

Heyet, 16 Mart 2016 tarihinde 13.00-14.30 saatlerinde Alman Evi'nde düzenlenen yan etkinliğe iştirak etmiştir.

Almanya Aile, Yaşlılar, Kadın ve Gençlik'ten Sorumlu Federal Devlet Bakanı Elke FERNER, Almanya'da kadın erkek ücret eşitliği konusundaki güncel durum ve bu alanda yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermiştir. Yürütülmekte olan “Eşit Ücret Günü Kampanyası” (Equal Pay Day Campaign) kapsamında 2016 yılının öncelik konusunun “Geleceği Olan Meslekler- İşimin değeri nedir?” teması ele alınmaktadır. Bu anlamda, insanların kariyer planlamalarını yapmada cinsiyet klişelerine ve kadın-baskın mesleklerin değerine odaklanılmaktadır. Söz konusu tema kapsamında, bakım hizmetleri gibi kadınların yoğun olduğu sektörlerin değerlendirilmesi, şeffaf ücret politikalarına duyulan ihtiyacın altının çizilmesi, ücret adaletsizliklerinin toplumda ve ekonomide yarattığı olumsuzlukların vurgulanması oldukça önemlidir.

FERNER, kariyer seçimlerindeki cinsiyetçi klişelerin ve kadınların yoğun olduğu sektörlerde az kıymet verilmesin hâlen cinsiyete dayalı ücret farkının temel sebeplerden olduğunu belirtmiştir.

İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Federasyonu (BPW) Almanya Başkanı Henrike von PLATEN, yapılan faaliyetler hakkında bilgiler vermiştir. Faaliyet haftaları, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ile başlayıp istatistiki olarak hesaplanan 19 Mayıs 2016 Eşit Ücret Günü'ne dek devam etmektedir. Her yıl bu süre boyunca farklı faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Eşit Ücret Günü, cinsiyete dayalı ücret farkı temelinde hesaplanmaktadır. Bu farkın oranı bir yılın günlerine dönüştürülmekte ve sonuç olarak her ülkenin farklı bir ücret farkı oranı ortaya çıkmaktadır. Almanya için cinsiyete dayalı ücret farkı 2014 yılı için %21.6'dır. Yani, 365 günün %21.6'sı 79 gündür. Eşit Ücret Günü, bir kadının mevcut gelir durumuyla bir yılda elde edeceği geliri elde etmek için bir erkeğin çalışmaya ihtiyaç duymayacağı zaman aralığını göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, belli bir yılın 1 Ocak gününde erkeklerin ve kadınların çalışmaya başlaması hâlinde, erkeklerin 1 Ocak tarihi itibarıyla ücretlerini almaya başlarken kadınların ücretlerini kazanmaya başladıkları günü EPD (Eşit Ücret Günü) olarak baz almaktadır.

BPW International/Eşit Ücret Günü Görev Gücü Başkanı Bettina SCHLEICHER, cinsiyete dayalı ücret farklılığının uzun süreden beri var olduğunu ve hâlen çözülmemiş sorunlar olduğunu aktarmıştır. OECD Ülkeleri arasında karşılaştırmalı olarak ücret farklılıklarını gösteren bir grafiği paylaşmıştır. Buna göre, OECD 2014 İstihdam Verilerine göre, kadın ve erkek tam zamanlı çalışanlar arasında ücret farkı ortalamasının 2013 yılı itibarıyla %15.46 olduğu ifade edilmiştir. 2010 yılı OECD ortalamasına göre bu oran %17.6, 2011 yılında %17.3'tür. Dünya genelinde ise bu oranın %22.9 olduğu söylenebilir. OECD ülkelerine bakıldığında makasın kapatılmakta olduğu ancak 2011 Dünya çalışma Örgütü Konferansı verilerine göre bu farkın kapatılmasının 70 yıldan uzun bir zamana yayılacağı ifade edilmiştir.

BPW'nin ücret eşitliği konusunda başlattığı kampanya 2009 yılında KSK'nin 53. Oturumu'nda başlamıştır. Bugün ise bu kampanyanın dünya çapında iş birliği ağı ile yaygınlık kazanması çalışmaları devam etmektedir. 2009 yılında 2 ülke ile başlamış olan kampanya bugün 35'ten fazla ülkede kutlanmaktadır. Bu sorunun çözülmesi için kamuoyunu bilgilendirici farkındalık çalışmaları yapılmakta, mesele siyasi gündemin üst sıralarına taşınmaktadır.

"EQUAL-SALARY" kuruluşunun kurucusu ve CEO'su Veronique Goy VENNHUYS, iş piyasası konularında uzmanlaşmış Cenova Üniversitesi İstihdam Gözlemevi ile iş birliği hâlinde 2005 yılında başlatılan, kadınlar ve erkekler için eşit ücretlendirme sertifikası hakkında bilgi vermiştir.

VENNHUYS tarafından, sertifikalandırma sistemi hakkında bilgi verilmiştir. Bu sistem, ücret verilerinin istatistiki analizinin yapılması ve yerinde denetim olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır.

Resmî istatistiklere göre, kadınlar erkeklere göre %20 daha az kazanmaktadırlar. Birçok şirket ücret politikalarının ve uygulamalarının kadınlara karşı ayrımcılık içermediğini savunsa da ücret verileri paylaşılmadığı için ortada bir netlik bulunmamaktadır. Söz konusu sertifikalandırma sistemi sayesinde, şirketler ücret politikalarının kadınlar ve erkekler için eşit fırsatlar sunmaktadır. Bu tür bir taahhüt çalışanların motivasyonunu sağlamakta, şirketlerin prestijinin artmasına katkı sağlamakta ve en iyi kadın çalışan kadınlarını şirketlerin bünyesine katmaya ortam hazırlamaktadır.

Türkiye Tarafından Düzenlenen “Kadın ve Kapsayıcı Ekonomik Büyüme: Türkiye’nin W20 Deneyimi” Başlıklı Yan Etkinliğe Katılım

Türkiye’nin BM Daimi Temsilciği ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın birlikte düzenlemiş olduğu yan etkinlik 16 Mart 2016 tarihinde 18.30-19.15 saatlerinde BM Konferans Salonu’nda gerçekleşmiştir.

BM Kadın Birimi İcra Direktör Yardımcısı Lakshmi PURİ’nin moderatörlüğünde yapılan etkinliğe; Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve G20 Şerpası Büyükelçi Ayşe SİNİRLİOĞLU, KSGM Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, W20 2015 Başkanı Gülден ТҮРКТАN, Түм Çin Kadınlar Federasyonu Genel Müdür Yardımcısı ve W20 2016 Başkanı Zhao HONGJU, Ankara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Arif ŞAYIK, KADEM Başkanı Sare AYDIN YILMAZ, KAGİDER Başkanı Sanem OKTAR, TİKAD Başkanı Ayşe KADAYIFÇI-ORELLENA katılmışlardır.

BM Kadın İcra Direktör Yardımcısı PURİ, liderliğinden ve gösterdiği yüksek siyasi sahiplenmeden ötürü Türkiye’ye teşekkür etmiştir.

Büyükelçi SİNİRLİOĞLU, kadınların ekonomik hayata katılımının önemine vurgu yapmış ve 200 milyon gencin hem eğitime hem de işe ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir. Bunlar arasında kız çocuklarının önemli bir yeri kapladığına dikkat çekerek Antalya’da yapılan G20 Zirvesi’nde liderlerin 2025 itibarıyla bu işsizliği %16’ya düşürme sözü verdiklerini hatırlatmıştır.

Ankara Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri ŞAYIK, Ankara ve ilçelerinde sağlanan kazanımları ve iyi uygulama örneklerini anlatmıştır. Türkiye’de makro düzeyde ele alınan politikaların mikro düzeydeki uygulayıcılarının kalkınma ajansları olduğuna dikkat çekmiştir. Bu bakımdan, kadınların sosyal ve ekonomik hayata daha aktif katılımını amaçlayan W20 politika önerilerinin sürdürülebilir kalkınma stratejileriyle bütünleyici olarak ele alındığını ifade etmiştir. Bu anlamda, birincil önceliğin inovasyon başta olmak üzere katma değer yaratan girişimci kadınları desteklemek olduğunu belirtmiştir. Bu desteklerin finansal olabildiği gibi mesleki eğitim verilmesi suretiyle de verildiğini ifade etmiştir. İkincil öncelik ise girişimci kadınları ekonomik olarak güçlendirmeyi sağlamak için ürünleri ticaretletirebilecek ortamları ve imkanları kadınlara sunmak şeklinde söylenebilir.

Yan etkinlikte KADEM Başkanı Sare AYDIN tarafından, W20 Türkiye Komitesi’nin kadınların hayatını etkileyecek ekonomi ve kalkınma meselelerine ilişkin öncelik alanları belirlemiştir. Bu öncelik alanları W20 ülke temsilcileriyle tartışılmıştır. W20 Bildirgesi, kadınların hayatlarını en fazla etkileyen alanlarda G20 ülkelerine harekete geçme çağrısında bulunmaktadır. G20 Antalya Bildirgesi, bu tavsiyeleri daha genel ve küresel taahhütlere dönüştürmeye yönelik bir adımdır.

W20 Bildirgesi’ndeki öneriler G20 Antalya Bildirgesi’nde yer almıştır. Bu kapsamda, iş ve yaşam dengesinin sağlanması ve sosyal bakım konusunda, W20 Bildirgesi sosyal bakım altyapının güçlendirilmesiyle iş-yaşam dengesinin sağlanmasına katkı sağlanmasına vurgu yapmıştır. G20 Bildirgesi ise iş piyasasındaki zorluklara yönelmek ve istihdama katılımda cinsiyet farklılığını gidermeye dikkat çekmiştir.

Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Başkanı Sanem OKTAR tarafından, W20 Zirvesi’nde kadınların güçlendirilmesi ve küresel ekonomiye kadınların dâhil edilmesi doğrultusundaki önerilerin G20 liderlerine ulaştırıldığını, bu önerilerin G20 Liderler Bildirisi’nde yer aldığını ifade etmiştir.

KAGİDER Başkanı OKTAR, 2025 yılı itibarıyla G20 ülkelerinde kadın ve erkekler arasındaki iş gücüne katılım oranı farkının %25 oranında azaltılmasının hedeflendiğini, ülkelerin bu kapsamda kadınlar için 100 milyon iş fırsatı yaratma taahhüdünde bulunduklarını hatırlatmıştır. Türkiye için bu, kadınlar için 3 milyon kadının daha iş bulması anlamına gelmektedir. Bu, KAGİDER'in temel hedeflerinden biri haline gelmiştir.

Bu yıl için KAGİDER'in odak noktalarından biri, kadınların güçlendirilmesi için kamu ihalelerinin kullanılması ve kadın tedarikçilerin güçlü olmasıdır. Dernek, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Merkezi ile iş birliği halinde İstanbul'da 1-2 Eylül tarihlerinde kadın girişimciler için büyük bir fırsat sunması öngörülen Kadın Tedarikçiler Sergisi ve Forumu'nu düzenleyecektir. Uluslararası Ticaret Merkezi'nin araştırmalarına göre, dünyada kamu ihalelerinin toplam değeri 100 trilyon dolardır. Bu meblağdan kadınlara gider pay ise yalnızca %1'dir. Bu bakımdan, kadın ve erkekler arasındaki eşitsizliği gidermek adına kadın tedarikçilerin satışlarını artırmak önemlidir. OKTAR, kadınların kamu ihaleleri ile güçlendirilmesi için Maliye Bakanlığı ile bir kanun taslağı üzerine çalışıldığını belirtmiştir.

W20 2015 Başkanı Gülden TÜRKÜTAN, W20 Bildirisi'ni özetler nitelikte bir konuşma yapmıştır.

KEFEK Heyeti'nin Avusturyalı Parlamenter ve Eşitlik ve Ayrımcılık Yapmama Komisyonu Başkanı Gisela WURM ile İkili Görüşmesi

Heyet, 14 Mart tarihinde 15.00-15.30 saatlerinde Komisyon Başkanı Gisela WURM ile görüşmüştür.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Gisela WURM, ülkemizdeki düzenlenen terör saldırısı sebebiyle taziyelerini sunmuştur. Sayın Milletvekillerimiz KEFEK'in faaliyetleri, Suriyeli sığınmacılara yönelik yardımlarımız, 2015 yılı G-20 Dönem Başkanlığımız çerçevesinde kadınların güçlendirilmesi alanındaki faaliyetler hakkında bilgi vermiş; KEFEK bünyesinde cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda çalışmalar yapmak üzere bir alt komisyon teşkil edildiğini, bu konuda Avusturya'nın deneyimlerinden istifade etmek amacıyla Avusturya Parlamentosu'na bir ziyaret gerçekleştirmek üzerinde durduklarını belirtmişlerdir.

KEFEK Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Komisyonun kuruluşu, 5840 sayılı Kanun, Komisyon tarafından yürütülmekte olan faaliyetler hakkında bilgiler vermiştir. Komisyon tarafından 24. Yasama Dönemi'nde yürütülen alt komisyon çalışmalarından en önemlilerinden birinin "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Konulu Alt Komisyon" olduğunu ifade etmiştir. Çalışmaları tamamlanmış olan alt komisyon çalışmalarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımını uygulayan ülkeler arasında en yetkin ülkelerden birinin Avusturya olduğunu belirtmiştir. KEFEK tarafından hazırlanan Avusturya çalışma ziyaretine ilişkin olarak temasta bulunulmasını önerebilecekleri muhtemel kurum, kuruluş ve kişiler hakkında Avusturya Heyeti'nin görüşlerini istemiştir. Muhatap Heyet, Avusturyalı Parlamenter WURM, böyle bir ziyaretten memnun olacaklarını, sözkonusu ziyaret için en uygun iletişim yönteminin Avusturya Meclis Başkanı'nı muhatap bir mektup yazılması olabileceğini belirtmiş, cinsiyete duyarlı bütçeleme faaliyetleri konusunda ülkesinde yasama ve yürütme bünyesindeki çalışmalardan örnekler sunmuş, bu çerçevede 2009 ve 2013'de yapılan yasal düzenlemeleri özetlemiş, bu konuda anayasal güvence bulunduğunu belirtmiştir.

Görüşme, karşılıklı iyi niyet temennileri ile sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin İtalyan Parlamenterler ile İkili Görüşmesi

Heyet, 14 Mart tarihinde 16.00-16.30 saatlerinde Komisyon Başkanı İtalyan Parlamenterler ile görüşmüştür.

İtalyan Heyeti şu üyelere müteşekkildir:

Giuseppina MATURANI	Senatör
Ornella BERTOROTTA	Senatör
Pia LOCATELLI	Temsilciler Meclisi Üyesi
Tiziana CIPRINI	Temsilciler Meclisi Üyesi
Dr. Roberta D'ADDIO	
Dr. Daniela D'OTTAVIO	

İtalyan Parlamenter heyeti ile gerçekleştirilen görüşmede, İtalya ve Türkiye arasındaki yakın ilişkilerin parlamentolar arası işbirliğine de yansıdığı, kadın-erkek eşitliği alanında sağlanabilecek daha fazla işbirliği potansiyeli bulunduğu karşılıklı olarak ifade edilmiştir. İtalyan heyet üyeleri Senato ve Temsilciler Meclisi bünyesindeki muadil komisyonlar hakkında bilgi vermiş, İtalya Parlamento sisteminde kadınların temsiliyetine yönelik yasal bir kota bulunmamakla birlikte, siyasi partilerin bu konuda ön aldıklarını, İtalya'da siyasi partilerin ideolojik görüş ayrılıklarına karşın, kadın-erkek eşitliği konusunda bir anlayış birliği sergileyebildiklerini ifade etmişlerdir. Görüşmede ayrıca kadınların iş gücüne katılımı, kadın ve erkek ebeveynlere yönelik sosyal politikalar ele alınmıştır.

KEFEK Heyeti de, yasal bir kota uygulaması olmamakla birlikte, siyasette kadın temsiliini artırmak için siyasi partilerin gönüllü olarak kota uygulamasını yapabildiklerini ifade etmiştir. TBMM çatısı altında kadın meseleleri hakkında görüş alışverişinde bulunmak ve savunuculuk yapmak için kadın parlamenterlerin bir araya gelebileceği bir çalışma grubu hakkında ABD örneği özelinde incelenmelerde bulunduklarını ifade etmiştir.

Parlamentodaki kadın temsili hakkında karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur. İki kanatlı İtalyan Parlamentosu'nda, Temsilciler Meclisi'nde; (Camera dei Deputati) 630 sandalyeden 195'inde, Senato'da (Senato della Repubblica) ise 321 sandalyeden 91'inde kadın parlamenterler bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 26. Dönem'de 550 sandalyenin 81'ini kadınlardan oluşmaktadır. Bu, kadınların siyasi karar alma mekanizmalarında yer alması bakımından son yıllarda kat edilen aşamasının bir göstergesi olarak değerlendirilmiş, bu sayının artırılması için çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir. Bu anlamda, KEFEK bünyesinde yürütülmekte olan “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi”nin önemli olduğu ifade edilmiştir.

İtalyan Heyeti, İtalyan siyasetinde son yıllarda etkili olan Beş Yıldız Hareketi (MoVimento 5 Stelle) hakkında bilgi vermiştir.

KEFEK Heyeti tarafından, Türkiye ve İtalya'nın Akdeniz Havzası'nda yer alan ve köklü ve ortak değerleri haiz iki ülke olduğu ifade edilmiştir. Türkiye’de gerçekleştirilmiş terör saldırıları karşısında, Türkiye'nin azim ve kararlılıkla terörizm ile mücadeleye devam edeceği ifade edilmiştir. Bu alanda iş birliğinin de önemine dikkat çekilmiştir. Ayrıca, Başbakan Ahmet DAVUTOĞLU'nun da ifade ettiği gibi, Kuzey Avrupa ülkeleri arasında uluslararası alanda var olan iş birliğine benzer şekilde Akdeniz Havzası'nda yer alan Türkiye, Yunanistan ve İtalya arasında da benzer bir iş birliğinin sağlanmasının gerekli olduğuna dikkat çekilmiştir.

KEFEK Heyeti, Türkiye'nin 2000'li yılların başından beri kadınların istihdama katılımının, eğitime erişimlerinin artırılması için yasal düzenlemelerin büyük bir hızla hayata geçirildiği ifade edilmiştir.

Görüşme, karşılıklı iyi niyet temennileri ile sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin İsveçli Parlamenterler İle İkili Görüşmesi

Heyet, 15 Mart tarihinde 11.00-11.30 saatlerinde İsveçli Parlamenterler ile görüşmüştür.

İsveç Heyeti şu üyelerden müteşekkildir:

Ann-Christin AHLBERG

Milletvekili

Annika QARLSSON

Milletvekili

İsveçli Parlamenterler Parlamento'da KEFEK'in muadili olan İşgücü Piyasası Komisyonu'na üye olduklarını ifade etmiş, bu çerçevede anılan Komisyon'un çalışmaları, cinsiyete duyarlı bütçe konusunda İsveç'te yerleşik uygulamalara dair bilgi sunmuş, Parlamento'daki komisyonlarda ve ilgili Bakanlıklarda kadın-erkek eşitliğinin bütünsel bir şekilde ele alındığını, her kurum bünyesinde danışmanlar bulundurulduğunu, bu uygulamanın tek bir anayasal maddeye dayanmamakla birlikte 30 yıla yakın süredir devam ettiğini belirtmişlerdir.

İsveçli Parlamenterler devamla, İsveç Hükümeti'nin dünyadaki ilk "feminist" Hükümet olduğunu, kabinede Kadın'dan sorumlu bir Bakan da bulunduğunu eklemişlerdir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusu, İsveç tarafından ulusal ve uluslararası ölçekte ele alınan bir meseledir. İsveç Heyeti tarafından, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ülke için demokrasi, insan hakkı ve adalet kavramları ekseninde ele alındığına dikkat çekilmiştir. Yapılan reformlar ile modern aile hayatına göre düzenlenmiş ebeveyn sigortası sisteminin olduğu, bakım desteğinin artırıldığı, kadın ve kız çocuğu mültecilere yönelik kar amacı gütmeyen kuruluşların fonlandığı ifade edilmiştir. Anne ve babalar arasındaki çocuk bakım yükümlülükleri eşitsizliğinin giderilmesi için her iki ebeveynin de birbirine devredemeyeceği ebeveyn yardım sistemi yeniden düzenlenmiştir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda dünyadaki iyi örneklerden biri olan İsveç'in başarılı uygulamalarının dayandığı temellere yönelik soruya cevaben İsveç Heyeti, bütçe sürecinin ve bütçe kanunu tasarısının toplumsal cinsiyete duyarlı bir perspektifle ele alınmasını söylemiştir. Ayrıca, tüm kamu kurum ve kuruluşları bunu sağlamak için her bir bakanlık bünyesinde bu konuyu münhasıran takip etmektedirler. Hâlen de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme çalışmaları devam etmektedir. 2015 yılında, bütçe kanunu tasarısında yer alan reformların karar alma süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliği analizlerinin geliştirilmesi ve uygulanması odaklanılan konulardandır.

KEFEK Heyeti, cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda TBMM çatısı altında diğer toplumsal paydaşların da katılımıyla atılan adımlar hakkında bilgi vermiş, 2014 yılında KEFEK'in toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir alt komisyon kurarak

alışmalar yürüttüğünü, çalışmalar esnasında kamu, sivil toplum ve akademiden temsilcilerinin bir araya getirilerek görüşlerinin alındığını, çalışmaların sonunda alanda çalışan kişilerle raporun paylaşıldığını, bu anlamda Türkiye’de önemli bir çalışma çalışmaya imza atıldığını aktarmıştır. Bu çalışmanın sonunda ilk olarak TBMM Genel Sekreterliğinin bt hazırlama sürecinde toplumsal cinsiyete duyarlı btlemeyi bir öncelik olarak belirlediği ve bunun “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Parlamento” yolunda önemli bir adım olduğu ifade edilmiştir.

Muhatap Heyet tarafından da, İşve’e bir çalışma ziyareti yapmalarının faydalı olacağını, İşveli Parlamenterleri de ülkemizde ağırlamaktan memnun olacaklarını belirtmişlerdir. İşveli Milletvekilleri bundan kendilerinin de memnuniyet duyacağını, ziyaret talebine dair İşve Parlamento Başkanı’na ya da ilgili Komisyon Başkanı’na gönderilebilecek bir mektubun yararlı olacağını söylemişlerdir.

KEFEK Heyeti tarafından, KEFEK bünyesinde BM Kadın Birimi, Parlamentolararası Birlik (IPU) ortaklığında yürütülen ve İşve Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı tarafından fonlanan “Türkiye’de Siyasi Liderlikte ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi”nin bulunduğu ve bir önceki dönemde yürütülmekte olan projenin çıktılarının mevcut proje kapsamında değerlendirilmesinin hedeflendiği ifade edilmiştir.

Görüşmede ayrıca, kadınların siyasi hayattaki temsili, kadına karşı şiddetin önlenmesi ve bu bağlamda İstanbul Sözleşmesi’nin önemi, sosyal medyada cinsiyete dayalı nefret söyleminin yol attığı sorunlar ele alınmıştır. İşve Heyeti Başkanı, özellikle sosyal medyada cinsiyete dayalı nefret söyleminin İşve için rahatsız edici boyutta olduğuna dikkat çekmiştir.

HEYETİN VAşINGTON TEMASLARI

KEFEK Heyeti’nin ABD Temsilciler Meclisi yesi Eddie Bernice JOHNSON ile İkili Görüşmesi

Heyet, 17 Mart tarihinde saat 13.30’da, ABD Temsilciler Meclisi yesi Eddie Bernice JOHNSON’ı makamında ziyaret etmiştir.

JOHNSON, Bilim, Uzak ve Teknoloji Komisyonu kıdemli yesi olmanın yanı sıra, Kongre’nin Türkiye alışma Grubu yesi ve Kongre Kadın alışma Grubu yesidir. Kongre yesi aynı zamanda, Bosna-Hersek, Irak ve Afganistan’da kadınların anayasal düzeyde haklarının güvence altına alınması, her seviyede kadınların siyasete katılımının artırılması için çalışmalar yaptığını ifade etmiştir. ye, kadınların siyasete girdiklerinde daha detaylı çalışabildiklerini; ücret eşitliği, ocuk bakımı gibi konularda oldukça kapsamlı çalışmalar yrtebildiklerini ifade etmiştir.

KEFEK Heyeti Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOğLU, KEFEK’in 2009 yılındaki kuruluşundan bu yana yasama, denetim ve proje faaliyetleri ile oldukça etkin çalışmalar yürüttüğünü ifade etmiştir. Heyet tarafından, KEFEK tarafından yürütülmekte olan “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” hakkında bilgi verilmiştir. Heyet’in Kadının Statüsü Komisyonu’na katılım vesilesiyle bir dizi ikili görüşmeler yaptığını, STK’larla bir araya geldiğini ifade etmiştir.

Heyeti Başkanı KATIRCIOĞLU, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana kadınlara birçok yasal hakkın tanındığını, ancak kadın temsiline 1930'lardan 2002'ye kadar geçecek sürede %2.4 düzeyinde olduğunu, 2015'lere gelindiğinde bu oranın %15'ler düzeyinde olduğunu belirtmiştir. Temsilciler Meclisi Üyesi JOHNSON ise, ABD'de parlamentoda kadın temsil oranının %12 civarında olduğunu ve bu oranın tarihteki en yüksek oran olduğunu ifade etmiştir. Bugün 100 sandalyeli Senata'da 12, 435 üyeli Temsilciler Meclisi'nde ise 101 kadın milletvekili bulunmaktadır. Bu, tüm tarih boyunca erişilen en yüksek kadın temsili sayısıdır.

Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, kadın konusunda son yıllarda hayata geçirilen reformlara, anayasal ve yasal düzenlemelere rağmen, özellikle şiddet konusunda zihinsel dönüşümü sağlamanın asıl hedef olarak durmaya devam ettiğini ifade etmiştir. JOHNSON, farklı kültürel özellikler taşımakla birlikte aile içi şiddetin hâlen yaygın olduğunu, bunu azaltmak için çalıştaylar, seminerler düzenlendiğini ifade etmiştir. Geçmişte aile içi şiddetin ev içinde kaldığını, ancak konunun medya gündemine taşınmasıyla birlikte farkındalığın arttığını ifade etmiştir.

İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmalarının önemine değindikten sonra JOHNSON, özellikle genç annelerin çocuk sahibi olduktan sonra işlerinden ayrılmak durumunda kaldıklarına, erkeklerin ise böyle bir tercih ile karşı karşıya kalmadıklarına dikkat çekmiştir. Devamla, siyasete katılım noktasında da kadınların seçilebilmek için finansal kaynaklara erişim sağlama konusunda sıkıntı yaşadıkları ifade edilmiştir.

KEFEK Heyeti'nin kadın konuları üzerine çalışan Kongre çalışma grubunun (Congressional Caucus for Women's Issues) oluşumu ve çalışma usulleri hakkında sorular yönelmiştir. JOHNSON, iktidar ve muhalefet partilerine mensup kadın üyelerin bir araya geldiği ve iktidar ve muhalefetin birlikte yer aldığı eş başkanlık sisteminin uygulandığını ifade etmiştir. Eş başkanlık oluşturulduktan sonra partilere üye bildirmeleri için memorandum gönderilmekte ve üyelerin ilgi duydukları alanları bildirmeleri istenmektedir. Üyeler, kadın konularında Kongre'ye sunulan yasa taslaklarının kadınları etkileyen yönleri üzerinde ortak görüş oluşturmakta ve periyodik olarak toplantılar düzenlemektedirler. Söz konusu çalışma grubu içinden farklı çalışma grupları da çıkmıştır. Çalışma grubu, sivil toplum kuruluşları ile iletişim hâlinindedir. JOHNSON, çalışma grubunun özellikle son zamanlarda kadın sağlığı üzerinde çalışmalar yürüttüğünü, kürtaj gibi meselelerde bir arada çalışabildiklerini ilave etmiştir. Çalışma grubunun yasama sürecini başlatma gibi bir işlevinden ziyade mevcut bir yasa taslağı üzerinde girişim başlattığını belirtmiştir.

KEFEK Heyeti'nin Temsilciler Meclisi Üyesi JOHNSON'a hediye sunumunun ardından ikili görüşme iyi niyet dilekleriyle sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin ABD Temsilciler Meclisi Üyesi Rosa DeLAURO ile İkili Görüşmesi

Heyet, 17 Mart tarihinde saat 14.15'te, ABD Temsilciler Meclisi Üyesi Rosa DeLAURO'yı makamında ziyaret etmiştir.

Rosa DeLAURO, Temsilciler Meclisi Tahsisat Komisyonu ve Kadın Meseleleri Hakkındaki Kongre Çalışma Grubu üyesidir.

KEFEK Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, KEFEK'in oluşumu hakkındaki bilgileri aktardıktan sonra Komisyon bünyesinde karar alma mekanizmalarına kadınların katılımı, istihdam gibi belirlenen spesifik alanlarda alt komisyonlar kurarak çalışmalar yürütüldüğünü

ifade etmiştir. Son 10 yılda kadına yönelik konularda Türkiye'nin kaydettiği gelişmeleri Kadın Meseleleri Hakkındaki Kongre Çalışma Grubu yapılanması hakkında bilgi almak istediğini belirtmiştir.

DeLAURO, TBMM bünyesinde kadın meselesi hakkında çalışan daimi bir komisyonun olmasının oldukça önemli olduğunu ifade etmiş, ABD sisteminde böyle bir komisyonun olmadığını belirtmiştir. Bunun yerine *caucus* adı verilen ve daha gayri-resmî bir nitelik taşıyan bir yapının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, DeLauro, özellikle kadınlar için eşit işe eşit ücret verilmesini öngören “Ücret Adaleti Yasası”nı (*Paycheck Fairness Act*) önerdiğini, ancak bu taslağın 1997 yılından beri yasalaşmadığını üzülererek ifade etmiştir. Üye, aynı zamanda kadınlara ücretli izin hakkını öngören yasa taslağını da önerdiğini eklemiştir. Benzer şekilde, özel sektörde çalışan kadınlara yönelik ücretli izin meselesinin hayata geçirilemediğini ifade etmiştir. ABD’de 12 haftalık ücretsiz doğum izni uygulamasının olduğunu, ancak bunu çalışan kadına vermenin işveren kuruluşların takdirinde olduğunu belirtmiştir.

KATIRCIOĞLU, Türkiye’de doğum yapan çalışan kadının çocuk sayısına göre yardım parasıyla birlikte ilk doğumda 2, ikinci doğumda 4 ve üçüncü doğumda 6 ay boyunca yarı zamanlı ve tam ücretli çalışma hakkının yakın zamanda getirildiğini ilave etmiştir.

DeLAURO, ABD’de yakın zamanda seçim kampanyalarında kadınların sosyal haklarının ele alınmaya başladığını belirtmiştir. Siyasi düzeyde bakıldığında, ABD Başkanı’nın bu hakları desteklediği, ancak Kongre’nin buna destek vermediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, ABD’de kadınların cinsiyet eşitliği konularına daha fazla eğilmeye başladığına; boşanmış, dul kadınların toplumdaki en kırılgan gruplar arasında yer aldığının fark edildiğine dikkat çekilmiştir. Ülkede boşanma oranlarının %50’in üzerinde olduğu belirtilmiştir. Boşanma oranlarının hem yeni evlilerde hem de uzun süreli evlilerde çok yüksek olduğu ifade edilmiştir.

DeLAURO, ABD’de 16 yaş üstü kadınların %59’unun çalıştığını, kadınların 2/3’ünün hanenin geçimini sağlamakla yükümlü olduğunu belirtmiştir.

KATIRCIOĞLU, Türkiye’nin yasal yükümlülükleri hayata geçirmedeki başarısının uluslararası sözleşmelere imza koyma konusunda da devam ettiğini hatırlatmıştır. Özellikle uluslararası sözleşmelere imza koyma konusunda ABD’deki çekimserliğin nedenini sormuştur. DeLAURO cevaben, ABD’de özellikle kadın meseleleri ve kadın sağlığı konularında yeterince sahiplenme ve duyarlılığın geliştirilemediğini belirtmiştir.

KATIRCIOĞLU, Türkiye’de kadın sağlığının da öncelikli politika alanlarından biri olarak ele alındığını ve özellikle anne-bebek ölümlerinin çok büyük ölçüde azaltıldığını ifade etmiştir.

KEFEK Heyeti’nin Temsilciler Meclisi Üyesi DeLAURO’ya hediye sunumunun ardından ikili görüşme iyi niyet dilekleriyle sona ermiştir.

KEFEK Heyeti’nin Kadın Dış Politika Grubu (Women’s Foreign Policy Group) Başkanı Patricia ELLIS ile İkili Görüşmesi

Heyet, 17 Mart tarihinde saat 16.00’da, Kadın Dış Politika Başkanı Patricia ELLIS’i ziyaret etmiştir.

Grup, uluslararası ilişkilerde kadın liderliğini, görünürlüğünü artırmayı hedefleyen, bağımsız, tarafsız ve kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Kuruluş, yerel ve uluslararası ölçekte

farklı disiplinlerden gelen kadınları getirmekte, farklı sektörlerde kadınlar arasında iş birliği ağları oluşturarak gelecek nesiller için rol modelleri görünür kılmakta ve dış politikada kadın liderleri ön plana çıkarmayı hedeflemektedir.

ELLIS, AB-Türkiye ilişkilerinin yaşanmakta olan Suriye Krizi çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu krizden, özellikle kadınların ve kız çocuklarının etkilendiğini ve bu alanda hak mağduriyetlerinin yaşandığını ifade etmiştir.

KATIRCIOĞLU, Suriye Krizi konusunda Türkiye'nin kültürel değerleri gereği *Açık Kapı Siyaseti* izlediğini ifade etmiştir. Ülkenin 2.7 milyon Suriyeli misafiri barındırarak dünyada en fazla mülteci barındıran ülke konumunda bulunduğu dikkat çekmiştir. Ayrıca, bu nüfusun yarısının kadınlardan oluştuğunu belirtmiştir. Bu kişilerin sınır boyunda ve ülke sınırlarının dışında kamplarda barındığını ifade etmiştir. Türkiye'nin 350.000 Suriyeli çocuğun Türkiye'de eğitim sürecine alındığını belirtmiştir. Devamla, Devletin 10 milyar dolarlık bütçe ayırdığını ifade etmiştir.

ELLIS'in Cenevre Görüşmeleri konusunda Türkiye'nin konumunun nasıl değerlendirildiği konusundaki soruya cevaben Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU ve Heyet Üyesi Salih ÇETİNKAYA, Rusya'nın sivil halk üzerinde hava saldırılarını devam ettirdiği sürece Türkiye'nin tutumunu değiştirmeyeceğini ifade etmişlerdir. Devamla, ÇETİNKAYA, AB'nin göçmen kapasitesinin sınırlı olduğunu, ancak yasalara uygun bir süreçle göçmen paylaşımının yapılmasının faydalı olacağını eklemiştir. Ayrıca, ÇETİNKAYA tarafından, Suriye'de uçuşa yasak bir bölgenin olmasının daha faydalı olacağı ifade edilmiştir.

KATIRCIOĞLU, Suriyeli misafirlerin Türkiye'de çalışabilmesiyle ilgili bir düzenlemenin hayata geçirildiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, Suriyeli 350.000 çocuğun Türkiye ve Suriye müfredatına uygun olarak Suriyeli öğretmenlerden eğitim almakta olduğuna dikkat çekmiştir. KATIRCIOĞLU, Suriyeli gençlerin eğitime devam etmesi için eğitim imkânlarının tanınması, eğitime devam etmelerinin sağlanması amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı, Milli Eğitim Bakanlığı ve AFAD ile iş birliği hâlinde, kendileri tarafından yürütülen proje hakkında bilgi vermiştir.

ELLIS'in Türkiye'nin Suriyeli misafirlere eğitim verilmesinin ardından kriz sonrasında bu kişilerin yurtlarına gönderilip gönderilmeyeceği hususundaki sorusuna cevaben KATIRCIOĞLU, bunun kararının Suriyeli misafirler tarafından verilmesinin yerinde olacağını vurgulamıştır. Suriyeli misafirlerin Türkiye'de bulundukları süre zarfında daha iyi hizmet alabilmelerini teminen İçişleri Bakanlığı tarafından 81 ilde kurulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne Alo 157 nolu telefon hattının dört yabancı dilde hizmet verdiğini ifade etmiştir. Ayrıca KATIRCIOĞLU tarafından, Türkiye'de yaşayan ve çoğunluğu Suriyeli olan mültecilere çalışma izni veren Başbakanlık Genelgesinin yürürlüğe girdiğine dikkat çekilmiştir. İlaveten, Türkiye'nin Suriyeli misafirlere yönelik politikalarının basın üzerinden takip edilmesinin sınırlı bir bilgiye ulaşma imkanı tanındığı ve bu yüzden uygulamaları yerinde gözlemlenmenin daha sağlıklı olacağı belirtilmiştir.

Toplantı, karşılıklı iş birliği dileklerinin ardından sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi (Council on American-Islamic Relations) Başkanı Nihad AWAD ile İkili Görüşmesi

Heyet, 18 Mart tarihinde saat 10.00'da, Amerikan-İslam İlişkileri Konseyi Başkanı Nihad AWAD'ı ziyaret etmiştir.

Konsey, kar amacı gütmeyen, sivil haklar savunuculuğu yapan taban bir kuruluştur. Sivil haklar savunuculuğu yapmakta, ülke çapında ayrımcılık iddiaları taşıyan raporları günlük bazda alıp bunları arabuluculuk, müzakere, kamuoyu baskısı oluşturmak suretiyle çözmektedir. 1994 yılındaki kuruluşundan bu yana Konsey, 25.000 ayrımcılık mağduru kimseye inanç farkı gözetmeksizin ücretsiz olarak hizmet vermiştir. Kuruluşun misyonu, İslam anlayışını geliştirmek, diyalogu teşvik etmek, sivil özgürlükleri korumak ve Müslüman Amerikalıları güçlendirmektir. Ayrıca, adalet ve karşılıklı anlayışı geliştirecek koalisyonlar oluşturmak hedefler arasındadır. Kuruluşun temel ilkeleri arasında; sivil hakları, çeşitliliği ve inanç özgürlüğünü geliştirecek iç politikaların desteklenmesi, ABD’de ve tüm dünyada inanç toplumları arasında diyalogun savunulması, kadınlar ve erkeklerin eşit ve tamamlayıcı hak ve sorumluluklarının desteklenmesi gibi ilkeler yer almaktadır.

AWAD, Konsey’in ABD’nin en büyük Müslüman sivil haklar kuruluşu olduğunu ve ülke çapında ofisleri bulunduğunu belirtmiştir. Kuruluşun yarısından fazlasının kadın liderlerden oluştuğuna dikkat çekmiştir. Kuruluşun 60 sözcüsü bulunmaktadır. Medyanın, lobiciliğin, eğitim ve savunuculuk faaliyetleri ile Müslüman halkın sesinin ülkede duyurulması için çalıştıklarını ifade etmiştir. Kuruluş 100.000 civarında üyeye ücretsiz olarak hizmet vermektedir. Bunlar arasında, Türkiye, Hindistan, Pakistan gibi ülkelere gelen Müslümanlar yer almaktadır.

AWAD 2008-2011 döneminde, ABD genelinde İslam düşmanlığını beslemek için ABD merkezli İslam düşmanlığı ağı tarafından 119 milyon Dolar’lık bir meblağın harcandığına dikkat çekmiştir.

AWAD, dini inancı nedeniyle ayrımcılığa maruz kalan Amerikalı Müslümanların mağduriyetlerinin yargıya taşınması hâlinde KONSEY’in de olaya dâhil olduğu, bu kimselere hukuki ve psikolojik destek verdiklerini ifade etmiştir. Örnek olarak, kendi icat ettiği bir saati okula götürün ve bu saat bomba sanılarak Ahmed Muhammed adındaki 14 yaşındaki Müslüman bir çocuğun polis tarafından gözaltına alınmasıyla sonuçlanan olayın yargıya taşındığını ifade etmiştir.

AWAD, ülkede 8 milyon Müslüman nüfusun bulunduğunu, bu nüfusun eğitim seviyesinin oldukça yüksek olduğunu ve işsizlik oranının da düşük olduğunu ifade etmiştir. ABD’deki fizikçilerin %10’unun Müslüman olduğuna dikkat çekmiştir. Aynı yüksek profilin kadın Müslümanlar için de geçerli olduğuna işaret etmiştir. AWAD, aynı zamanda Müslüman nüfusun siyasette temsil edilmesinin de önemli olduğuna dikkat çekmiş, ekonomik olarak iyi durumda bulunan Müslümanların siyasette yer alabilme şanslarının daha da artacağını ifade etmiştir. Devamla, Keith ELLISON’un 2006 yılında ABD Kongresi’ne seçilen ilk Müslüman olduğunu ve ikinci olarak da Andre CARSON’ın Kongre’ye seçildiğini ifade etmiştir.

AWAD, FETÖ mensuplarının İsrail’deki gençleri Amerikalı Müslüman gençlerle bir araya getirerek Türkiye aleyhine nefret oluşturacak seminerler düzenlediğini, benzer şekilde Amerikalı Müslüman gençleri de İsrail’e götürerek Türkiye aleyhinde propaganda yaptığını belirtmiştir.

Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, Konsey’in Türkiye ile iş birliğini geliştirmesinin oldukça faydalı olacağını ifade etmiştir. Özellikle kadınların başörtüsü nedeniyle yaşadığı ayrımcılık ve mağduriyetlerde savunuculuk geliştirmek açısından Konsey’in oldukça etkili çalışmalar yürütmesinin sevindirici olduğunu sözlerine eklemiştir. Bunun üzerine AWAD, hâlihazırda Türkiye ile iyi ilişkiler yürütmekte olduklarını ve Ermeni olayları ve FETÖ konusunda ortak hareket edilmesinin daha faydalı olacağını ifade etmiştir.

Görüşme, karşılıklı iyi niyet temennilerinin ardından sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin ABD Çalışma Bakanlığı (Department of Labor) Yetkilileriyle İkili Görüşmesi

Heyet, 18 Mart tarihinde saat 13.00'te ABD Çalışma Bakanlığı Kadın Bürosu Direktör Yardımcısı Pronita GUPTA'nın da bulunduğu farklı birimlerden yetkililerle ABD Çalışma Bakanlığında bir araya gelmiştir.

Görüşmede Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, KEFEK'in oluşumu hakkında bilgi verdikten sonra, Komisyon'un kadın istihdamı, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme gibi alt komisyonların yanı sıra erken yaşta evlilikler, medya, şiddet gibi konularda alt komisyonlar hâlinde çalışmalar yaptığını, bu konularda konuya göre 6-7 Milletvekilinin özel olarak çalıştığını ifade etmiştir. Bu alt komisyon çalışmaları neticesinde tüm bilgilerin derlendiği ve çözüm önerilerinin olduğu raporların KEFEK tarafından kabul edildiğini ifade etmiştir. 26. Yasama Dönemi'nde ise engelliler ve engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları, yurtdışında yaşayan vatandaşların sorunları ve kırsalda kadınların güçlendirilmesi olmak üzere üç alt komisyonun çalışmalar yürüttüğünü ifade etmiştir.

KATIRCIOĞLU, Komisyon tarafından yürütülmekte olan "Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi"nin 3 yıl boyunca devam edeceğini ve bu proje kapsamında sivil toplum ve yereldeki paydaşlarla bir araya gelineceğini ifade etmiştir. Tüm bu çalışmalar kapsamında, ABD'de ilgili kamu kurumları, STK'ler ve isimlerle bir araya geldiklerini ifade etmiştir.

1920 yılında 259 numaralı Kanun ile kurulan Kadın Bürosu'nun yerel düzeyde de örgütlenmiş olduğu, kadınların çalışma şartlarını, kazandıkları ücretleri, emekliliklerini ve iş bulmalarını desteklemek amacıyla ülke çapında 10 bölge ofisi düzeyinde örgütlenildiği, tüm ülkede kadın haklarının korunmasını teminen yerel paydaşlar ile birlikte çalışıldığı ifade edilmiştir. Kanuna göre Kadın Bürosu, endüstride kadınların refahına ilişkin tüm meseleleri araştırmak ve Çalışma Bakanlığı'na raporlama yetkisine sahiptir.

Kadın Bürosu'ndan GUPTA, Kadın Bürosu'nun kuruluşundan bu yana 96 yıl geçmesine rağmen birim olarak hedeflerinin aynı kaldığını, birimde araştırma, politika geliştirme gibi konulara önem verdiklerini aktarmıştır. Kadınların eğitilerek istihdam fırsatlarının artırılması, eşit işe-eşit ücret ve geleneksel mesleki kalıpların dışında da kadın istihdamını artırmak hedefler arasındadır.

Çalışma Bakanlığı yetkilileri tarafından, bugün kadınların iş gücünün yarısını oluşturdukları ve birçok kadının hanenin geçimini sağlamakla sorumlu kişi oldukları ifade edilmiştir. Eşleri olmayan kadınların %75'den fazlası ailelerinin geçimini sağlayan tek kişi olma özelliğini taşımaktadırlar. Kadınların iş gücünde artan varlığı geçen yıllar içinde sosyal dönüşümü sağlayan etmenler arasında sayılmaktadır. Geçmişe dönük olarak bakıldığında İşgücü İstatistikleri Bürosu verilerine göre, 1920'lerde çalışanların %21'i kadın iken 2012 yılında bu oran %47'dir. Bu kaydadeğer artışın kadınların eğitim olanaklarına, daha yüksek ücret almalarına, liderlik pozisyonlarında bulunmalarına ve girişimcilik alanında daha etkin olmalarına katkı sağladığı görülmektedir. Benzer şekilde, 1975 yılı itibarıyla kadınların iş gücüne katılma oranı %46.3 ve 18 yaş altında çocuğu olan annelerin iş gücüne katılma oranı

%47.4 iken 2013 yılı itibarıyla kadınların iş gücüne katılma oranları %57.2 iken 18 18 yaş altında çocuğu olan annelerin iş gücüne katılma oranı %70.3'tür. 2013 verilerine göre, işsizlik oranları anneler arasında %7.3, babalar arasında ise %4.9'dur. Aralık 2007 ilâ Haziran 2009 dönemindeki ekonomik durgunluk döneminde kadın işsizlik oranı erkek işsizlik oranı kadar artmamıştır.

KEFEK Heyeti'ne sunulan bilgi notlarında, ABD'de kadınların erkeklere kıyasla yoksulluk içinde yaşadıkları; mesleki ayrımcılık, üst kademe görevlerde bulunma, gibi ekonomik güvenlik ve istikrardan yoksun olarak çalıştığı anlaşılmaktadır. Düşük ücret, eşit olmayan ücretlendirme politikası, hamilelik ve cinsiyete dayalı ayrımcılığın kadın istihdamının önündeki önemli engellerden olduğu görülmektedir. 2012 yılı itibarıyla, erkeklerin kazandığı her 1 dolarlık kazanca karşılık kadınlar 81 cent kazanmaktadırlar.

1961 ilâ 2008 yıllarını kapsayan dönemde ilk kez bebek sahibi olacak kadınların çalışma ve işten ayrılma durumlarına ilişkin yapılan anket çalışmasına göre, 1961-1965 yıllarında hamileliği boyunca çalışan kadınların %39.7'si tam zamanlı, %4.7'si yarı zamanlı çalışmıştır. Bu dönemde çalışan hamile kadınların oranı toplam %44.4'tür. Aynı oranlar 2006-2008 yılları için sırasıyla, %56.1 ve %9.5 olmak üzere toplamda %65.6'lık bir orana tekabül etmektedir. 2006-2008 yıllarında ilk doğumunu yapan çalışan kadınların %51'i ücretli izin almıştır. İlk doğumlarından itibaren 1 yıl içinde çalışma hayatına dönen kadınların oranı 2005-2007 döneminde %64'tür. Yine aynı dönemde doğum yapmasından itibaren bir yıl içinde çalıştıkları işe geri dönen kadınların oranı %80'dir.

Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, iki ülke kıyaslandığında kadınların istihdam edilmelerinde karşılaşılan zorluklar bakımından benzer durumlarla karşılaşıldığı görülsede Türkiye'nin annelik başta olmak üzere çeşitli rollerinde Devlet desteğinin olduğuna dikkat çekmiştir. Doğum yardımı kapsamında ilk çocukta 300, ikincide 400 ve üçüncüde 600 TL nakit transferinin yapıldığı ifade edilmiştir. Devlet destekli çocuk bakım hizmetlerinin sağlandığı ve alanda yatırımların devam ettiği ifade edilmiştir.

KATIRCIOĞLU, genç ve kadın girişimciliğinin desteklenmesi için küçük ve orta ölçekli işletmelerin KOSGEB İdaresi tarafından desteklendiğini, bu anlamda yeni iş kuranlara 50.000 TL hibe, iş kurduktan sonra da 100.000 TL sıfır faizli kredi imkânı tanındığını belirtmiştir.

KATIRCIOĞLU, Beyaz Saray bünyesinde bulunan Kadınlar ve Kızlar Konseyi (Council on Women and Girls) hakkında da bilgi almak istediklerini eklemiştir. Bunun üzerine, Kadın Bürosu'ndan GUPTA, Başkan Obama'nın Kıdemli Danışmanlarından Valerie JARRETT'in başkanlığını yaptığını belirtmiştir. Söz konusu Konsey, bir danışma kurulu şeklinde görev yapmaktadır. Başkan OBAMA'nın doğrudan desteğiyle çalışmalarını sürdürdüğü ifade edilen Konsey'in iki yıl önce çalışan kadınların karşılaştığı sorunlarla ilgili bir zirve yaptığı ve farklı kurum ve kuruluşların görüşlerinin yuvarlak masa toplantısında tartışıldığı belirtilmiştir.

Görüşme, karşılıklı iyi niyet temennilerinin ardından sona ermiştir.

KEFEK Heyeti'nin ABD Dışişleri Bakanlığı'nda Küresel Kadın Meselelerinden Sorumlu Büyükelçi Catherine M. RUSSELL ile İkili Görüşmesi

Heyet, 18 Mart saat 15.30'da ABD Dışişleri Bakanlığı'nda Küresel Kadın Konularından Sorumlu Büyükelçi Catherine M. RUSSELL ile bir araya gelmiştir.

Büyükelçi RUSSELL, Küresel Kadın Meseleleri Ofisi'ne başkanlık etmektedir. Büyükelçi, ABD dış politikasının oluşturulmasında ve yürütülmesinde kadın meselelerinin dâhil edilmesinin hedeflendiğini ifade etmiştir.

Büyükelçi RUSSELL, yakın zamanda Türkiye'de meydana gelen terör olayları nedeniyle başsağlığı dilemiş, bu terör olaylarının Türkiye ile sınırlı kalmadığı tüm dünyayı ilgilendirdiğini belirtmiştir.

Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, Türkiye'nin terörle etkin mücadelesinin devam edeceğini ve konuda ülkede üstün bir kararlılığın hakim olduğunu ifade etmiştir. Büyükelçi RUSSELL'in KEFEK'in çalışmaları hakkında bilgi almak istediğini ifade etmesi üzerine KATIRCIOĞLU, 26 üyeli Komisyon'un 18'inin kadın ve 7'sinin erkek üyelerden oluştuğunu aktarmıştır. Ayrıca, çalışma alanının yalnızca kadınlardan oluşmadığını, istihdam, karar alma süreçlerine katılım konularında kadınlar ve erkekler arasında fırsat eşitliğinin sağlanmasının hedeflendiğini ifade etmiştir.

KATIRCIOĞLU, KEFEK'in yasama, denetim ve projeler olmak üzere üç ayaklı bir çalışma sisteminin olduğunu ifade etmiştir. İstihdam, şiddet, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme, Anayasa gibi alanlarda alt komisyonlar kurarak çalışmalar yürütüldüğünü, bu dönemde de engelliler ve engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları, yurtdışında yaşayan kişiler, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi gibi konularda alt komisyon çalışmalarının yürütüldüğü ifade edilmiştir. Spesifik alanlarda STK temsilcileriyle, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ve akademisyenlerle bir araya geldiğini, ikili görüşmeler ve çalışma ziyaretleriyle yerinde gözlem yapıldığını ifade etmiştir.

KATIRCIOĞLU, bir önceki proje kapsamında belirlenen 10 kümede 31 kanunun toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle ulusal ve taraf olunan uluslararası sözleşmelere uygunluk bakımından değerlendirildiğini ifade etmiştir.

KATIRCIOĞLU, ülkenin sürdürülebilir kalkınmasında kadının ekonomik hayatta var olmasının hayati önem taşıdığını belirtmiş, bu kapsamda Türkiye'nin W20 Zirvesi'nde kadın konusunu dünyanın gündemine taşıdığına dikkat çekmiştir.

Büyükelçi RUSSELL, dünyadaki deneyimli büyükelçilerden biri olan ABD'nin Ankara Büyükelçisi ile KEFEK'in kadın meseleleri konusunda ortak çalışmalar yapabileceğini ifade etmiştir.

Büyükelçi RUSSELL, Suriyeli misafirler konusunda Türkiye'nin izlediği politikaların dünyada hayranlıkla izlendiğini vurgulamıştır.

KEFEK Heyeti'nin Türk-Amerikan Dernekleri Temsilcileriyle Görüşmesi

Heyet, 19 Mart saat 11.00'de ABD'deki Türk toplumu temsilcileriyle Türk Büyükelçiliğinde bir toplantı gerçekleştirmiştir.

Heyet Başkanı KATIRCIOĞLU, KEFEK'in tanıtımı, oluşumu ve çalışmaları hakkında bilgi verdikten sonra Heyet'in ABD temasları hakkında bilgi vermiştir.

Komisyon Başkan vekili Candan YÜCEER tarafından, ülkede yaşanan terör olayları nedeniyle duyulan derin üzüntü ifade edilmiş, bu konuda ülkenin etkin bir şekilde mücadele etmekte olduğunu bildirmiştir. Devamlı YÜCEER, KEFEK'in çok önemli bir komisyon olduğunu, kadınların güçlendirilmesi ve şiddet alanında çalışmaların yapıldığını ifade etmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de kadınların şiddet mağduru olmasının mücadele edilmesi gereken bir alan olduğunu vurgulamıştır.

Komisyon Üyesi Salih ÇETİNKAYA, terörün tüm dünyanın ortak bir meselesi olarak görülmesinin hayati önem taşıdığını ifade etmiştir. Teröre verilebilecek en güzel yanıtın birlikte bir duruş sergilemek olduğunu ifade etmiştir. Yaşanmakta olan Suriye Krizi konusunda, 10 milyona yakın insanın yerinden edildiği, 400-450.000 kişinin öldürüldüğü bir ortamda dünya milletlerinin ortak bir tutum sergilenmesinin gerekliliğine işaret etmiştir. Devamla, ABD'nin %2'sini oluşturan Müslüman nüfusun sosyo-ekonomik seviyesinin oldukça yüksek olmasının ortak bir baskı grubu oluşturulması noktasında da önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu sebeple, ABD'deki İslam toplumunun birlikte hareket etmesini sağlamanın ve lobicilik faaliyetlerini geliştirmenin gerekliliğine işaret etmiştir.

İnteraktif bir şekilde ilerleyen toplantıda söz alan STK temsilcileri, ABD'de özellikle Sözde Ermeni Soykırımı meselesine karşı ortak duruş geliştirme konusunda çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Buna karşılık, KATIRCIOĞLU, geçtiğimiz yıllarda 1915 Olayları kapsamında 124 Türk STK'nin geniş katılımlı yürüyüş düzenlemesinin ve Türk tezlerinin sesinin duyurulmasının önemli olduğunu belirtmiştir.

STK temsilcileri çocukların ve gençlerin Türk toplumunun manevi değerlerinden uzaklaştırılmaksızın eğitilmesinin, etkili bir sivil toplum yapılanması içinde yerel ve ulusal politikalara nüfuz etmenin önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

STK temsilcileri, TBMM Üyelerinden oluşan bir heyetin kendilerini ziyaret etmelerinden duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir.

KEFEK Heyeti'nin Türkiye'ye Verilen İnsani Yardım Ödül Törenine Katılımı

ABD'de faaliyet gösteren “Suriye için Amerikan Yardım Koalisyonu” tarafından Suriyeli sığınmacılara kucak açan Türkiye'ye 19 Mart 2016 tarihinde düzenlenen bir ödül töreninde “İnsani Yardım Ödülü” verilmiştir. Türkiye adına verilen ödülü Türkiye Cumhuriyeti'nin ABD Büyükelçisi Serdar KILIÇ almıştır. Büyükelçi KILIÇ Türkiye'nin, komşusu Suriye'de yaşanmakta olan insanlık dramına sessiz kalamayacağı için Suriyeli sığınmacıları ülkesinde misafir ettiğini ifade etmiştir. Söz konusu törene KEFEK Heyeti de iştirak etmiştir.

4.2.Norveç Parlamentosuna Gerçekleştirilen Çalışma Ziyareti (5-7 Eylül 2016)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK), BM Kadın Birimi ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) ortaklığında yürütülen “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi” kapsamında;

- 1- Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar alma mekanizmalarına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi, kanunlaştırılması ve uygulanması
- 2- Kadınların liderliğinin ve siyasete katılımının toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirler (parlamentar mekanizmalar, süreçler ve hizmetler) ile teşvik edilmesi
- 3- Toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kadınların liderliğini ve siyasi katılımını artıracak yasal çerçeveleri ve politikaları etkilemesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kapasitelerinin geliştirilmesi, bilgi alışverişinde bulunmak üzere TBMM KEFEK’te görevli yasama uzmanları ile BM Kadın Birimi temsilcileri 5-7 Eylül 2016 tarihlerinde Norveç Parlamentosuna çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

Söz konusu çalışma ziyaretine TBMM'den Yasama Uzmanları Gökalp İZMİR ve Hande KARABAY, BM Kadın Biriminden Ayşegül BAĞ ve Ülkem ÖNAL katılım sağlamıştır. 5 Eylül 2016 Pazartesi günü gerçekleştirilen toplantıda karşılama, tanışma ve öğle yemeği ile eş zamanlı gerçekleşen ilk bölümde, Norveç Parlamentosu Muhafazakar Parti ve Sosyalist Parti Gruplarına mensup birer milletvekili, Norveç Parlamentosunun IPU temsilcisi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun oluşumu, çalışma prosedürleri, tamamlanmış ve devam eden çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir. Norveç Parlamentosu temsilcileri de Norveç Parlamentosu içerisinde kadın erkek eşitliği mekanizmaları, Norveç'te toplumsal cinsiyet alanındaki sorunlar ve çözüm yaklaşımlarından bahsetmişlerdir. Ayrıca yasa yapım süreçlerine kısaca değinmişlerdir. Bu çerçevede Norveç'te yasal çalışmalar öncesi “White paper” (beyaz kağıt) ve “green paper” (yeşil kağıt) olmak üzere iki belge hazırlanmaktadır. Beyaz kağıtta mevzuatta değişikliğinin temelini oluşturan sorun alanları ve çözüm önerileri tüm paydaşların görüşleri çerçevesinde şekillendirilmekte ve ilgili idarelere sunulmaktadır. Beyaz kağıdın hükümet kanadında geliştirilmesiyle oluşan yeşil kağıt sonrasında ise parlamentodaki asıl yasama faaliyeti başlamaktadır.

5 Eylül'de gerçekleşen toplantının son oturumunda Norveçli Kadın Lobisi temsilcisi Lone Alice JOHANSEN bir sunum gerçekleştirmiştir. Norveç genelinde toplumsal cinsiyet temelli sorunların başında kadına karşı şiddet ve taciz vakalarının geldiği belirtilmiştir. Bu çerçevede alınan tedbirler konusunda bilgi verilmiştir. Kadın sığınma evleri ve Norveç vatandaşı olmayan kadınları koruyucu tedbirler üzerinde durulmuştur. Bu anlamda Norveç'te yaşayan Türk kadınlar için bastırılan bir kitapçık dağıtılmıştır.

6 Eylül tarihli toplantının ilk oturumunda Çocuk ve Eşitlik Bakanlığının Tüketici İşleri ve Eşitlik Bölümünde çalışan Thea Bull SKARSTEIN ve Kurt Ole LINN birer sunum gerçekleştirmiştir. SKARSTEIN sunumunda toplumsal cinsiyet eşitliğinin yasal çerçevesi hakkında bilgi vermiştir. Buna göre 200 yıllık Norveç Anayasası'nda 2014 yılında yapılan değişiklikle tüm insanların kanunlar önünde eşit olduğu, kimsenin adil olmayan ya da ayrıcalıklı muamelenin konusu olamayacağı belirtilmiştir. Norveç'te insan haklarının güçlendirilmesi ve CEDAW'ın da dahil olduğu insan hakları sözleşmelerinin hükümlerini bütüncül şekilde barındırması amacıyla 1999 yılında İnsan Hakları Kanunu kabul edilmiştir. Norveç'te ilk toplumsal cinsiyet eşitliği kanunu 1978 yılında yürürlüğe girmiş olup 2013 yılında yeni eşitlik ve ayrımcılığı önleme yasası çıkarılmıştır. Yasa tüm alanlarda kadınların konumunun güçlendirilmesini ve ayrımcılığa karşı proaktif önlemler alınmasını amaçlamaktadır. Ayrıca sunumda, eşitlik ve ayrımcılıkla mücadele ombudsmanı hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ombudsmanın tavsiyelerde bulunduğu ve danışmanlık hizmeti vermenin yanında uyuşmazlıkları çözdüğünü, 2015 yılı içerisinde önüne gelen 1974 uyuşmazlığın 643'ünün toplumsal cinsiyet ile ilgili olduğu belirtilmiştir. Bu uyuşmazlıkların çözümü hukuken bağlayıcı olmaktadır ayrıca herhangi bir ücret ya da avukat ile temsil gerekmemektedir. 2017 yılında ise eşitlik ve ayrımcılığı önleme yasasında değişiklik yapılması planlanmaktadır, buna göre dört farklı yasayı kapsayacak şekilde, daha anlaşılır olması ve hamilelik, ebeveyn izni ve çocuk bakımı konularını da içermesi öngörülmektedir.

Kurt Ole LINN ise Norveç'te toplumsal cinsiyet eşitliği başlıklı sunumunda, toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki siyasi amaçlar ve Norveçli kadınlar için önemli kazanımların sağlandığı tarihi süreçlere değinmiştir. Ardından ülke genelindeki istatistikler hakkında bilgi

vermiştir. Buna göre; Norveç Hükümetinde kadın Başbakanı haricinde 10 erkek 8 kadın bakan görev almaktadır. Parlamentonun %40'ı kadın vekillerden oluşmaktadır. Yerel yönetimlerde başkanların %28'i kadın iken yönetimde temsil oranları %40 olarak görülmektedir. İstihdam verilerinde ise tüm çalışanların %47'sini kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların daha çok yarı zamanlı ve kamu sektöründe çalıştığı buna karşın erkeklerin özel sektörde çalışarak daha çok gelir elde ettiği belirtilmiştir. Kamu sektöründe çok sayıda üst düzey kadın yöneticileri bulunmasına rağmen genel olarak üst düzey yöneticilerin büyük çoğunlukla erkek olduğu vurgulanmıştır. Aile politikaları ile toplumsal cinsiyet politikaları arasında sıkı bir bağ olduğu ve babanın rolü üzerinde durulduğu bildirilmiştir. Norveç'te 18 yaş altındaki çocuklara aile yardımı yapılmaktadır, 0-2 yaş grubu çocuklar için nakit yardımda bulunmaktadır, çocuk hastalandığında her bir ebeveyn için yıllık 10 gün izin hakkı verilmektedir, ücretsiz izinli olarak çocuk bakılan dönemlerde emeklilik hakları geçerliliğini sürdürmektedir.

59 hafta ebeveyn izni alındığında ücretin %80'i ödenirken, 49 haftalık izinde ücretin tamamı ödenmektedir. Anne ve babalar için 10 haftalık zorunlu izin bulunmaktadır. Anneler bunun üç haftasını doğumdan önce kullanma hakkına sahiptir. Babaların %90'ı doğum iznini kullanmaktadır.

2003 yılında çıkarılan kota yasasından sonra kamu şirketlerinde %40 kadın kotası getirilmiştir.

6 Eylül tarihli toplantının ikinci oturumunda Yerel Yönetim ve Çağdaştırma Bakanlığından Anne-Karin ØDEGÅRD "Yerel Seçim günü" Projesi- daha çok kadının politikaya kazandırılması konulu bir sunum gerçekleştirmiştir. Sunumda öncelikle Norveçli kadınların siyasi hakları kazanımından siyasi alanda güç kazanmasına kadar geçen süreçteki mihenk taşlarına değinilmiştir. Genel seçimlerde kadın adaylar başarılı sonuçlar elde ederken yerel seçimlerde temsil oranının oldukça düşük seviyelerde kalması söz konusu projenin yapılmasına neden olmuştur.

2014 yılında 426 belediyeden 72'si seçilmiş bu belediyeler içinden de 46'sı projeye dahil olacağını bildirmiştir. Bakanlık 13 araştırmacıdan oluşan bir ekip teşekkül etmiş ve bu araştırmacılar belirlenen 46 belediyeyi ziyaret etmiştir. Ziyaretler partilerin adaylarını belirledikleri dönemde yapılmıştır. Proje ile konu üzerindeki farkındalık artırılmış ve yerel yönetimlerdeki cinsiyet eşitliğine katkı sağlanmıştır, yerel yönetimlerin yürütme organlarındaki kadın oranı %11 artırılmıştır.

6 Eylül tarihli toplantının son oturumunda Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanını temsilen Mona LARSEN-ASP bir sunum yapmıştır. Sunumda, Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Ombudsmanının yapısı, yasal rehberlik, yasaların uygulanması ve BM İnsan Hakları Sözleşmelerinin takibi konuları tartışılmıştır. Ombudsman, Çocuk, Eşitlik ve Sosyal İçerme Bakanlığı çatısı altında bağımsız olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Cinsiyet, etnisite, dil, din, engellilik, cinsel yönelim ve yaş temelli ayrımcılıkla mücadele edilmektedir. Ombudsmana başvurular, elden, telefon ya da e-posta yoluyla yapılabilmektedir. Başvuruyu, özel şahıslar, işverenler, işçi organizasyonları ve kamu kurumları yapabilmektedir. Başvurular sonucunda hukuki görüşler verilmektedir. İnsan hakları ile ilgili uluslararası sözleşmelerin takibinde ise; öncelikle mevzuat ve uygulama karşılaştırılmakta, analiz sonrasında ulusal merciler ve BM organlarına rapor sunulmaktadır.

7 Eylül tarihli toplantıda Norveç Bilim İstihdam Merkezi temsilcileri bir sunum gerçekleştirmiştir. Sunumda Norveç'in anaokul, ilkokul ve ortaokul öğrencilerine yönelik 2015-2019 yıllarını kapsayan bilim eğitim stratejisi bulunduğu belirtilmiştir. Merkezin hedefleri, gençleri bilime yönlendirmek, eğitim sektörü ile iş hayatı arasında eşgüdüm sağlamak, bilgilendirme, rehberlik ve değerlendirme işlevlerinin yanında daha çok kız çocuğunu fen alanlarına yönlendirmek olarak sayılmıştır.

Hedef grupları ilkokul (6 – 12 yaş), ortaokul (13 – 15 yaş), lise (16 – 18 yaş), üniversite, fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) alanında çalışan şirketler olarak belirtilmiştir. Bunun yanında öğretmenler ve ebeveynlerle de işbirliği yapılmaktadır.

Sunumda *eşitlik paradoksu* vurgulanmıştır. Buna göre Norveç toplumsal cinsiyet endekslerinde ön sıralarda yer almasına, kız çocuklarının üniversiteye gitme oranının erkek çocuklarınkinden fazla olmasına ve kadınların %70'inin çalışma hayatında olmasına rağmen meslek seçimlerinde cinsiyetçi bir yaklaşım sergiledikleri görülmüştür. Bunun önüne geçmek için çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Norveç çapında her yıl kız çocukları için teknoloji partileri düzenlenmektedir. 8-10 yaş arası kız çocukları kodlama alanında desteklenmekte ve kadın rol modellerle tanıştırılmaktadır. Ayrıca “fen benim için uygun mu?” başlığı altında okullarda 4 saatlik program düzenlenmektedir.

STEM sunumun ardından IPU temsilcisinin Norveç Parlamentosunu tanıtımı sonrası çalışma ziyareti tamamlanmıştır.

4.3.1. Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi'ne Katılım (22-25 Eylül 2016)

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) Başkanı Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Komisyon Başkanvekili Tekirdağ Milletvekili Candan YÜCEER ve Komisyon üyesi İstanbul Milletvekili Tülay KAYNARCA'dan oluşan KEFEK Heyeti 23-25 Eylül 2016 tarihlerinde Malezya'nın Kuala Lumpur şehrinde düzenlenen 'Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi'ne katılmışlardır.

Zirve, Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi ile Türkiye Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) iş birliğinde Malezya'nın Kuala Lumpur şehrinde 23-25 Eylül 2016 tarihlerinde düzenlenmiştir.

Zirve'nin ana hedefleri; İnsanlığın ve Ümmet'in birliğini güçlendirmek amacıyla dünya genelindeki tüm öncü Müslüman kadınları bir araya getirmek, İslami temelli modele uygun yeni nesil lider kadınların gelmesini sağlamak, küresel dayanışma ve barışa hizmet eden kadın odaklı STK'lar arasında sinerji ve ağ oluşturmaktır. Zirve'nin temel amacı ise bu alanda bir tartışma ortamı oluşturmak, İslam dünyasının yumuşak güç/kamu diplomasisi inşası perspektifine ve küresel kadın yönetişime entelektüel katkı sağlamaktır.

1. Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nde Türk Öğrencilerle Buluşma - 22 Eylül Perşembe 15.00-16.30

KEFEK Heyeti, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Bakan Yardımcısı Mehmet ERSOY ile Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU'ndan oluşan Bakanlık heyeti ile birlikte Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nde tahsil gören Türk ve uluslararası öğrencilerle bir araya gelmiştir.

Buluşmada, öğrencilerin de katılımıyla birlikte; 15 Temmuz darbe girişimi, FETÖ, darbe girişiminin bozguna uğratılmasında halkın rolü, Müslüman dünyasında kadınların statüsünün iyileştirilmesi ve Müslüman ülkeler arasındaki iş birliği gibi konular konuşulmuştur. KEFEK Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU, şu hususları dile getirmiştir:

- 15 Temmuz darbe girişiminin maksadı, dünya Müslümanlarının ümidi olan Türkiye'yi yok etmektir.
- Zirve'ye katılımın amaçlarından biri de FETÖ'nün tüm Müslüman dünyası için ne kadar büyük bir tehdit olduğunu anlatmaktır. FETÖ, dini istismar ederek insanların iyi niyetinden faydalanmaktadırlar. Faaliyet gösterdikleri her ülkenin halkı ve ulusal güvenliği için tehditir.
- Türkiye, FETÖ darbe girişiminden güçlenerek çıkmıştır. Türk halkı; kadını erkeği, genci yaşlısı, muhalefetiyle Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla darbe girişimi gecesi sokaklara dökülerek darbecilere birlikte karşı koymuştur. Ülkesini demokrasisini korumuş ve bunlara sahip çıkmıştır.
- FETÖ darbe girişimi, Türkiye için ikinci bir Kurtuluş Savaşı olmuş ve halkımız birleşerek bu savaşı kazanmıştır.
- İslam coğrafyası, parçalanmış ve bölünmüş bir haldedir. Müslüman ülkelerin birleşmeleri, güçlerini birleştirmeleri ve küresel krizlere karşı beraber hareket etmeleri gerekmektedir.
- Dünyada 65 milyon yerinden edilmiş mülteci vardır. Türkiye 3 milyona yakın Suriyeli mülteciyi ağırlayarak bu alanda mağdurlara en çok sahip çıkan ülkedir. Suriye krizinin yarattığı insani krize karşı da Müslüman ülkeler birlikte tepki vermeli ve dayanışma içinde olmalıdır.

Devamla, KEFEK üyesi İstanbul Milletvekili Tülay KAYNARCA, milyarlarca Müslüman insanın bir arada olamadığını, siyasi ve askeri krizlerle İslam coğrafyasının parçalandığını ve 'Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi'nin böyle bir birleşme için iyi bir olanak olabileceğini ifade etmiştir.

Buluşma, öğrencilerin soru ve görüşlerini dile getirmesi ile devam etmiş ve karşılıklı iyi dileklerin dile getirilmesi ile sona ermiştir.

2. 1. Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi Açılış Töreni – 23 Eylül Cuma 09.30– 12.30

Zirve, Açılış Töreni ile başlamıştır. Törende ilk olarak, Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Rektörü Prof. Dato'Sri Dr. Zaleha Bintu KAMARUDDİN konuştu. Dünya Müslüman Kadınlar Zirvesi'nin doğru bir zamanda yapıldığını, İslam medeniyetinin zorda olduğu bir dönemde cevaplanması gereken binlerce soru olduğunu, bunlardan birinin de Müslüman bir toplumda kadının yeri ve rolü olduğunu ifade etti. Devamla, Müslüman kadınlar için Müslüman bir paradigma geliştirmek gerektiğine işaret eden KAMARUDDİN, Zirve'nin buna vesile olmasını diledi.

İkinci olarak, TASAM Başkanı Süleyman ŞENSOY, 21. Yüzyılda İslam Dünyasının yeniden yapılanmaya ihtiyaç duyduğunu, yeniden yapılanma sürecinde de kadınların güçleneceğini ifade etmiş, Zirve'nin kurumsallaşarak küresel bir ağ haline gelmesini amaçladıklarını belirtmiştir.

Üçüncü olarak, Zirve'ye katılamayan İslam İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri Dr. İyad MADANİ'nin konuşması okunmuştur. Konuşmada, kadının güçlenmesinin ilerlemenin anahtarı olduğu ifade edilmiş, Teşkilat nezdinde kadınlara ilişkin beş bakanlar konferansı düzenlendiği, 2010 yılında aile biriminin kurulduğu dile getirilmiştir.

Son açılış konuşması Devlet Bakanı Jamil Khir BAHAROOM tarafından gerçekleştirilmiş, Devlet Bakanı Zirve'nin İslam dünyası ve Müslüman kadınlar için hayırlara vesile olmasını dilemiştir.

Açılış Töreninin ardından, Zirve'ye katılan ülkelerin Zirve'nin yapıldığı komplekste kurdukları sergiler protokol ve katılımcılar tarafından ziyaret edilmiştir. Ülkemizin temsil edildiği alanda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından 15 Temmuz darbe girişimini konu eden bir sergi hazırlanmıştır. KEFEK heyeti, sergiyi ziyaret etmiş, sergiyi ziyaret eden katılımcılarla görüşerek darbe girişimini, halkın direnişini ve demokrasinin zaferini anlatmışlardır.

1. Barış İnşası ve Kadın Konferansı Açılış Oturumu – 23 Eylül 14.00-16.00

KEFEK heyeti 'Barış İnşası ve Kadın Konferansı Açılış Oturumu'na katılmıştır. Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Abdelaziz BERGHOUT'un oturum başkanlığını yaptığı oturumda; Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Mehmet ERSOY, Gine Cumhuriyeti Devlet Başkanı Diploması Danışmanı Mustafa SANO ve Malezya İslam Enstitüsü Genel Direktörü Dr. Azizah BAHARUDDİN konuşma yapmışlardır.

Bakan Yardımcısı Mehmet ERSOY, ilk olarak 15 Temmuz darbe girişimi ile FETÖ'nün İslam dünyası ülkeleri için yarattığı tehlikeyi anlatmış; Türk halkının demokrasisine ve haklarına sahip çıkarak darbeyi def ettiğini ifade etmiştir. Türkiye'nin kadının statüsünün iyileştirilmesi ve eşitliğin sağlanması hususunda yaptığı çalışmalara değinen ERSOY, darbe girişiminin yenilmesinde kadınların lider rol oynadığına dikkat çekmiştir.

Dr. Azizah BAHARUDDİN, cinsiyete dayalı kalıp yargılarla mücadele edilmesi, eşitlik ve adalet kavramlarının nasıl anlaşarak uygulanması gerektiği hususunda bir konuşma yapmış, Müslüman ülkelerde kadının mevcut statüsü ile olması gereken yer arasındaki farkın kapanması gerektiğine işaret etmiştir.

Mustafa SANO ise, Müslüman ülkelerin kadının toplumdaki yeri ve statüsü gibi sosyal konularda daha fazla bir araya gelerek ortak politika ve tavır geliştirmesinin gerekliliğine dikkat çekmiştir.

Oturum, kısa soru-cevap bölümünün ardından sona ermiştir.

2. KEFEK Başkanı Sezer Katircioğlu'nun Anadolu Ajansı Cakarta Temsilciliği Raporı – 23 Eylül 17.00-17.30

KEFEK Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU, Anadolu Ajansı Cakarta temsilciliğine bir rapor vermiştir. KATIRCIOĞLU, KEFEK heyetinin Uluslararası Müslüman Kadınlar Zirvesi'ne katılımı ve bu bağlamdaki temasları⁴² ile hedefler hakkında bilgi vermiştir. Zirve'nin hem Müslüman kadınların statüsünün iyileştirilmesi için iyi bir diyalog fırsatı olduğunu dile getiren KATIRCIOĞLU, aynı zamanda Zirve vesilesiyle tüm Müslüman ülkelere 15 Temmuz darbe girişimini ve FETÖ tehlikesini anlatma şansı bulduklarını ifade etmiştir.

Devamla, 15 Temmuz darbe girişiminde halkın direniş i ve kadınların dirayeti sayesinde demokrasinin kazandığını belirten KATIRCIOĞLU, FETÖ'nün örgütlendiği tüm Müslüman ülkelerde o ülkelerin aleyhine olan faaliyetlerin odağı olduğunu, bu sebeple tüm ülkelerin FETÖ'nün açık ve gizli faaliyetlerini dikkatle takip ederek önlem alması gerektiğini ifade etmiştir.

3. Barış İnşa Sürecinde Kadın Oturumu – 24 Eylül 14.00-16.00

KEFEK heyeti 'Barış İnşa Sürecinde Kadın Oturumu'na katılmıştır. Oturum başkanlığını KEFEK Başkanı Sezer KATIRCIOĞLU yapmıştır. KATIRCIOĞLU, konuşmasının başında, KEFEK olarak Zirve'ye önem verdiklerini bu sebeple hem Komisyonu hem TBMM'yi temsilen üç parlamenterin Zirve'ye geldiğini ifade etmiştir. Devamla, KEFEK'in Türkiye'de kadının statüsünün iyileştirilmesi bağlamındaki önemine işaret eden KATIRCIOĞLU, Türkiye'nin yaşadığı 15 Temmuz darbe girişiminin akamete uğratılmasında kadınların o geceki kararlılığı ve direniş inin önemine dikkat çekmiştir.

Oturumun ilk konuşmacısı Esnaf ve Sanatkârlar Derneği'nden Mahmut ÇELİKKUŞ, Ahilik döneminden itibaren Anadolu kadınlarının örgütlenmesini ve toplum içindeki önemini anlatmıştır. İkinci konuşmacı Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nden Belayet HOSSEN, Müslüman kadınların 21. yüzyıldaki barış inşa süreçlerinde rolünü tartışmıştır. Üçüncü konuşmacı yine Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nden Hanna Binti Ambaras KHAN, Pakistan'daki Jirga sistemine kadınların katılımını anlatmıştır. Son konuşmacı Hukukçu Kadınlar Platformu'ndan Figen ŞAŞTIM ise 6284 sayılı Kanun ve Türk Medeni Kanunu üzerinden Türkiye'de aileyi korumak için gerekli politika önerilerini ve yasal değişiklik önerilerini sunmuştur.

4. Malezyalı Basın Mensupları ile Toplantı – 24 Eylül 16.00-17.00

KEFEK heyeti, Malezya ulusal basın mensupları ile bir araya gelmiş, 15 Temmuz darbe girişimi, FETÖ örgütlenmesi, bunun İslam dünyasına zararları anlatılmış, ulusal basın mensuplarının soruları yanıtlanmıştır.

Toplantıda, Türkiye'nin Müslüman dünyasına verdiği önem ve Müslüman ülkelerin dayanışması ile iş birliğinin öneminin altı çizilmiş, özellikle FETÖ, DAESH ve Suriye krizi konularında beraber hareket edilmesinin etkinliği sağlayacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu görüşmeye ilişkin Malezya basınında çıkan haberin bağlantısı şudur: <http://www.sinarharian.com.my/nasional/delegasi-turki-perjuang-kesaksamaan-gender-1.568295>

Toplantı ulusal basın mensupları ile kısa soru-cevap bölümü sonrası sona ermiştir.

5. Malezyalı Sivil Toplum Kuruluşları ile Görüşme – 24 Eylül 17.00-18.00

KEFEK Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Büyükelçilik Resmi Konutu'nda Malezyalı iki sivil toplum örgütü Global Peace Foundation ile Mercy Malaysia temsilcileri ile görüşmüştür. Görüşmeye Global Peace Foundation'ın CEO'su Dr. TEH SU-THYE ve yanında bir temsilci, Mercy Malaysia'dan ise Acting Executive Director Amran Bin MAHZAN iştirak etmişler. Görüşmeye Hazar Derneği ile İLKDER temsilcileri de katılmıştır.

Görüşmede, 15 Temmuz darbe girişimi, girişimin ardındaki FETÖ'nün yurt dışı ve İslam dünyası için oluşturduğu tehlike konuları konuşulmuş, sivil toplum temsilcilerinin buna ilişkin soruları yanıtlanmıştır. Devamla, KEFEK'in faaliyetleri ile Müslüman kadınların statüsünün yükseltilmesine dair paylaşımda bulunulmuş, Müslüman ülkeler arasındaki iş birliğinin artırılmasına için sivil toplumun iş birliği ve dayanışmasının da önemi vurgulanmıştır.

6. Müslüman Kadınlar Zirvesi Kapanış Töreni – 25 Eylül 11.00-12.30

Kapanış Töreninde Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Zaleha KAMARUDDİN ve Malezya Aile ve Kadın Bakanı Rohani binti Abdul Karim konuşmalarını yapmışlardır. Prof. Dr. KAMARUDDİN, Müslüman kadınların karşılaştıkları zorlukları yenmek, İslam coğrafyasındaki değişimlere uyum sağlamak üzere 'Kuala Lumpur Bildirisi'ni okumuştur.

Bildiride; kadının güçlenmesi için eğitim imkânlarının burs ve fonlar yoluyla artırılması; bilim, diplomasi, barış inşası dâhil tüm alanlarda daha fazla kadının yer alması; karar alma mekanizmalarında kadının daha fazla yer almasına ilişkin programlar geliştirilmesi; medya ve toplumda kadının daha görünür olması hususları yer almıştır.

Bildirinin okunmasının ardından konuşmalarını yapan Bakan Rohani binti Abdul Karim, toplumsal cinsiyet perspektifinin hayatın her alanına dâhil edilmesi gerektiğini, özellikle Müslüman coğrafyasındaki barış inşa süreçlerinde toplumsal cinsiyet yaklaşımının eksik olduğunu vurgulamıştır. Devamla, çatışma ve çatışma sonrası dönemlerde en çok etkilenenin kadınlar ve çocuklar olduğuna değinilmiş, Müslüman kadınların statüsünü iyileştirecek zihinsel değişimin gereğine işaret edilmiştir.

Kapanış Töreni, sonraki ev sahibi ülke olan Türkiye'nin ev sahipliğini devralması ve Sema gösterisi ile sona ermiştir.

7. Malezya Aile ve Kadın Bakanı Rohani binti Abdul Karim ile İkili Görüşme - 25 Eylül 13.00-13.45

KEFEK heyeti Malezya Aile ve Kadın Bakanı Rohani binti Abdul Karim ile ikili görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede iki ülkede kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadın haklarının teminine ilişkin öne çıkan konular ile yapılan çalışmalar konuşulmuştur. KEFEK Başkanı KATIRCIOĞLU; KEFEK'in kuruluşu ve çalışmalarından bahsetmiş; özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede İstanbul Sözleşmesi'nin ilk olarak Türkiye tarafından imzalanarak onaylanmasının ve müteakip 6284 sayılı Kanun'un kabul edilmesinin önemini altını çizmiştir. Bakan Abdul Karim de, kadına karşı şiddetle mücadele için üç ay sürecek ülke çapında bir kampanya başlatmaya hazırlandıklarını ifade etmiş; şiddet konusunun kabullenilmesi gerektiğini, ülkesinde hala kadınların şiddete maruz kaldıklarında bildirmekten çekindiklerini dile getirmiştir. KEFEK Başkanı KATIRCIOĞLU, Müslüman ülkelerde kadına yönelik şiddetle mücadele dâhil pek çok konuda önemli adımlar atıldığını, ancak bunların dünyaya yeterince anlatılmadığını, Batı ülkelerinde de kadınların ayrımcılık başta çok sayıda zorlukla ve sorunla karşı karşıya olduğunu ifade etmiştir.

Devamla, kadının siyaset ve eğitimdeki yeri tartışılmış, Malezyalı Bakan üniversite eğitimi alan kadın sayısının erkeklerden fazla olduğunu ifade etmiş, ancak siyasette kadın sayısının artırılması konusunda tıkanıklık yaşadıklarını, çünkü adayların belirlenmesinin tamamen siyasi partiler uhdesinde olduğunu söylemiştir. Cevaben KEFEK Başkanı KATIRCIOĞLU, KEFEK'in halen BM Kadın Birimi ile yürüttüğü ve kadının siyasete katılımı artırmayı amaçlayan Proje'den bahsetmiş; kadının daha fazla temsilinin zaman ve zihinsel dönüşüm meselesi olduğunu vurgulamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONUN YÜRÜTTÜĞÜ VE KATILDIĞI PROJELER

1. Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi

“Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” projesi Birleşmiş Milletler Kadın (UN Women), Parlamentolar Arası Birlik (IPU) ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) ortaklığında yürütülecek olan 3 senelik bir projedir (Aralık 2014 - Aralık 2017). Proje finansal olarak İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı (SIDA) tarafından desteklenmektedir ve toplam bütçesi 3,500,000.00 USD’dir.

Proje’de aşağıda belirtilen hususlar üzerine çalışılması planlanmaktadır:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların karar mekanizmalarına katılım hakkını geliştirecek yasal çerçevelerin ve politikaların geliştirilmesi/kanunlaştırılması ve uygulanması;
 - Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden yasal çerçevelerin ve politikaların uygulanmasının geliştirilmesi ve izlenmesi için parlamento kapasitesinin artırılması,
 - Projenin ilk aşamasında gerçekleştirilen yasa taramalarının takibi
 - Parlamento bütçesinin toplumsal cinsiyete daha duyarlı hale gelmesi için olası araçları tespit etmesi için KEFEK’e ve TBMM’nin ilgili organlarına teknik uzmanlık desteği sağlanması.
 - Toplumsal cinsiyete duyarlı yasal ve politik çerçevelerin uygulanmasının izlenmesi ve formüle edilmesi için, parlamentonun toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik kaynaklara ve araçlara erişiminin artırılması,
 - KEFEK’in toplumsal cinsiyet eşitliği mevzuatının uygulanmasının izlenmesi için geliştireceği aracı geliştirmesi ve uygulaması için teknik destek sağlanması,
 - KEFEK ve dış uzmanların işbirliği ile yasamanın, politikaların ve bütçelerin toplumsal cinsiyet perspektifi ile analizi üzerine ilgili meclis personeline eğitim sağlanması,
 - Eğiticilerin eğitilmesi: Yasal ve politik çerçevelerin toplumsal cinsiyete duyarlı analizinin yürütülmesi için meclis personeline yönelik eğitim müfredatı geliştirilmesi ve bu müfredatın uygulanması. (Yasama uzmanları diğer yasama uzmanlarına eğitim verecek şekilde eğitici olarak eğitileceklerdir).

Bu çıktıda Proje’nin birinci aşamasında yapılan yasa taramalarının devam çalışmaları, gereken diğer mevzuatın ve politikaların taranması ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme Meclis içinde desteklenmesi için pilot araçların geliştirilmesi gibi etkinlikler planlanmaktadır. Yasa taramaları için denetim listeleri gibi araçlar geliştirilmesi ve bu araçların kullanımları ve yasaların ve politikaların toplumsal cinsiyet analizi üzerine yasama uzmanlarının sistematik eğitimi, aynı zamanda bu eğitimlerin Meclis içinde kurumsallaşması ve Meclis’in kendi iç eğitici havuzu olabilmesi için yasama uzmanlarına yönelik Eğitici Eğitimi düzenlenmesi öngörülmektedir.

- Kadınların liderliğinin ve siyasete katılımının toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirler (parlamente mekanizmaları, süreçler ve hizmetler) ile teşvik edilmesi;
 - TBMM'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadının güçlenmesini teşvik eden politikalar, mevzuatlar ve prosedürler benimsemesini sağlamak için KEFEK'in kapasitesinin geliştirilmesi,
 - KEFEK'in mevcut TBMM Stratejisi (2013 – 2017)'nin toplumsal cinsiyete duyarlı uygulanışını sağlamasının desteklenmesi,
 - KEFEK'in stratejik eylem planını uygulanması ve toplumsal cinsiyet politikası geliştirilmesi için danışmanlık sağlanması ve istişare toplantıları düzenlenerek desteklenmesi,
 - KEFEK'e mevcut TBMM iç politikalarını toplumsal cinsiyet perspektifinden incelemesi, tespit edilen zayıflıkları ele alması ve yeni/revize edilmiş politikaların hayata geçmesini sağlaması danışmanlık sağlanması ve toplantılar düzenlenmesi aracılığıyla kolaylaştırıcılık sağlamak,
 - Projenin birinci aşamasında geliştirilen denetim listesini temel alarak, KEFEK'in toplumsal cinsiyete duyarlı mevzuat hakkında kurum içi kaynak kiti geliştirmesi ve bu kiti uygulaması için teknik uzmanlık yoluyla kolaylaştırıcılık sağlamak,
 - KEFEK'in diğer komisyonlar ile görüş alışverişlerinin ve iş birliğinin ortak toplantılar ve aktiviteler aracılığı ile geliştirilmesi; diğer komisyon üyelerinin KEFEK toplantılarına katılmak üzere davet edilmesinin, ilişkileri geliştirmek için yapılacak diğer girişimlerin desteklenmesi ve KEFEK'in ulusal ve uluslararası platformlarda bilinirliğinin artırılması
 - KEFEK'in iletişim ve savunuculuk stratejileri geliştirmesinin ve uygulanmasının danışmanlık, teknik uzmanlık, halkla ilişkiler ve toplantılar aracılığı desteklenmesi,
 - İnceleme ziyaretleri ile KEFEK'in/TBMM'nin diğer parlamentolar ile iyi uygulama alışverişi yapmasının sağlanması.
 - Liderlik pozisyonları da dâhil kadınların siyasete katılımlarının artırılması için Parlamentonun kapasitesinin geliştirilmesi,
 - TBMM/KEFEK'in 2023 Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı vesilesi ile meclisteki kadın katılımının artırılması için hazırlayacakları yol haritasının hazırlanması ve uygulanması, danışmanlık sağlanması ve toplantılar düzenlenmesi aracılığı için kolaylaştırılması,
 - Yeni seçilmiş kadın milletvekillerinin görev ve sorumluluklarını verimli bir şekilde yerine getirmelerinin ve meclis atmosferine aşinalık kazanmalarının ihtiyaca yönelik hazırlanmış kapasite geliştirme etkinlikleri ile desteklenmesi,

- Toplumsal cinsiyet eşitliği kavramları ve bu kavramların parlamentonun çalışmaları ile olan ilgisi üzerine kadın ve erkek milletvekillerine ve meclis personele yönelik kapasite geliştirme etkinliklerinin gerçekleştirilmesi.

Bu çıktıda KEFEK'in kendi Stratejik Planı'n geliştirmesi için toplumsal cinsiyete duyarlı araçlar geliştirilmesi ve TBMM 2013-2017 Stratejik Planı'nda belirtilen toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hususların uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu çıktının diğer etkinliklerinin ise KEFEK'in kapasitesinin diğer Parlamentolardaki benzer Komisyonlar ile bağlantılar kurması ve onlarla iyi deneyim paylaşımı yapması ve kendi iletişim stratejisini güçlendirmesi olması planlanmaktadır.

Aynı zamanda bu çıktıda, en nihai hedef olarak kadın milletvekili ve karar alma süreçlerindeki üst yönetimdeki kadın sayısının artması olacak şekilde, KEFEK'i Meclis'te kadınların, özellikle liderlik pozisyonlarında, daha yüksek katılımını teşvik konusundaki çalışmalarında desteklemek hedeflenmektedir. Bu çerçevede 2023 Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı çerçevesinde siyasi liderlikte kadınların artırılmış katılımı üzerine bir yol haritası geliştirilmesi için kaynak aktarılacaktır. Milletvekillerinin ve yasama uzmanlarının toplumsal cinsiyete daha duyarlı olmaları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması için kapasite geliştirme etkinlikleri düzenlenecektir.

- Toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kadınların liderliğini ve siyasi katılımını artıracak yasal çerçeveleri ve politikaları etkilemesi.
 - Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların siyasete katılımını teşvik etmek üzere toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularına ve sivil topluma daha geniş siyasi alan yaratılması ve diyalog mekanizmalarının güçlendirilmesi,
 - Ortak etkinlikler ve istişareler ile sivil toplum ile işbirliği yapılması,
 - KEFEK'in toplumsal cinsiyet eşitliği konularında açık oturumlar düzenlemesi.
 - Toplumsal cinsiyet eşitliğini, kadınların liderliğini ve kadınların siyasete katılımını teşvik etmek üzere toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının kapasitelerinin geliştirilmesi,
 - Raporlar, uluslararası toplantılar ve paylaşımlar ile diğer parlamentolar ile toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine iyi uygulamaların teşviki ve paylaşımı,
 - Meclis, sivil toplum ve siyasi partiler ile işbirliği içerisinde kadınların siyasi katılımının desteklenmesine yönelik kampanyaların düzenlenmesi,
 - Aday gösterirken toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşviki için siyasi parti liderleri ile savunuculuk yapılması,

- Geçici Özel Önlemler üzerine meclis ve siyasi partiler ile de olmak üzere, yüksek düzeyde savunuculuk/bilgi alışverişi yapılması,
- Önümüzdeki genel seçimler için benzer kapasite geliştirme eğitimlerine dâhil olmuş diğer paydaşlar ile işbirliği içinde bağlama özel aday eğitimi geliştirilmesi ve eğitimin verilmesi

Projenin üçüncü çıktısı parlamento dışındaki toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının TBMM süreçlerine ve çıktılarına etkisi ile ilgilidir. KEFEK'in toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma stratejisini uygulayabilmesi için, kendisine bilgi ve toplumsal cinsiyet uzmanlığı sağlayacak sivil toplum ve kadın örgütleri ile güçlü bir ilişki geliştirmesi gerekecektir. Etkinlikler bu ilişkiyi açık oturumlar ve işbirlikçi girişimler ile resmileştirecektir. Bu çıktı geçici özel önlemlerin kullanılması da dâhil olmak üzere kadınların siyasi katılımını artırmak için siyasi partiler ve diğer paydaşlar ile diyalog kurmayı amaçlamaktadır. Genç ve istekli kadın adayların kapasitelerinin, mevcut kadın milletvekillerinin danışmanlığında ve fikir alışverişi sistemi ile, gelecek genel seçimlere kadar artırılması hedeflenmektedir. Sonuca ulaşmak için, yüksek seviyede savunuculuk ve bilgi alışverişi öngörülmektedir.

1.1.Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi Açılış Toplantısı (7 Aralık 2015)

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun, İsveç Kalkınma Ajansı (SIDA) tarafından finanse edilen ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve Parlamentolar Arası Birlik (PAB) iş birliğinde yürüteceği “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi”nin açılış toplantısı, 7 Aralık 2015 tarihinde Ankara Sheraton Otel’de gerçekleştirmiştir. Kısa bir resepsiyonla başlayan toplantıda, açılış konuşmalarını; TBMM Başkanvekili Ahmet AYDIN, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, İsveç Büyükelçisi Lars WAHLUND, PAB Temsilcisi Zeina HİLAL ve BM Kadın Birimi Bölge Direktörü Ingibjorg GİSLADOTTİR yapmıştır. Toplantıya; milletvekilleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcileri, Birleşmiş Milletler yetkilileri, İsveç Büyükelçiliği görevlileri ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan yaklaşık 250 kişi katılmıştır.

İlk konuşmayı gerçekleştiren BM Kadın Birimi Bölge Direktörü Ingibjorg GİSLADOTTİR, eski bir kadın siyasetçi olarak bu projeyi çok anlamlı bulduğunu, kendi siyaset deneyiminden kadınların ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar siyasi alanda tek başlarına başarabileceklerinin sınırlı olduğunu ve bu sebeple siyasette kadın sayısının artırılması gerektiğini ifade etti. Devamla, 2011-2014 yıllarında Komisyonun BM Kadın Birimi’yle

birlikte yürüttüğü “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Elverişli Ortamın Sağlanması Ortak Programı”na değinen GİSLADOTTİR, bu programın başarısının ve çıktılarının projeye rehberlik ettiğini ekledi. GİSLADOTTİR, son olarak TBMM’nin ve Komisyonun kararlılığının Türkiye’de kadın haklarının geliştirilmesindeki önemini vurgulamıştır.

İkinci olarak konuşmasını yapan PAB Temsilcisi Zeina HİLAL, ilk olarak PAB, BM Kadın Birimi ve TBMM arasındaki iş birliğinin öneminden bahsetmiş, bundan sonrada toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının siyasete katılımının artırılması için iş birliğinin süreceğini ifade etmiştir. Devamla, 2015’in Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu’nun 20. yılı olduğunu hatırlatan HİLAL, 20 yıllık süreçte dünya genelinde kadınların parlamentolardaki oranının yüzde 11.3’ten yüzde 22.6’ya yükseldiğini ancak sağlanan gelişmenin hızının yavaş ve düzensiz olduğunu belirtmiştir. Bu sebeple, kadının siyasete katılımını destekleyecek politika ve tedbirlerin önemini vurgulayan HİLAL, bu politika ve tedbirlerin cinsiyetçi kalıp yargıları kıran ve kadına karşı şiddeti önleyen tedbirlerle desteklenmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Son olarak, parlamentoların toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasındaki rolünü işaret eden HİLAL, kadının siyasete katılımının artırılması için parlamento içindeki ve dışındaki tüm aktörlerin iş birliğinin ve dayanışmasının önemine işaret etmiştir.

HİLAL’in ardından konuşmasını yapan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, 20. yüzyılın son çeyreğinde toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının devletler tarafından kamusal alanda uygulanmaya başlandığını belirtmiş ve bu süreçte Birleşmiş Milletler’in, özellikle “Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi BM Sözleşmesi”nin, anahtar rol oynadığını ifade etmiştir. Türkiye’de kadının siyasete katılımına değinen USTAOĞLU, 2000’li yıllardan bu yana kadınların siyasete katılımının arttığını belirtmiştir. USTAOĞLU, bu bağlamda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının somut bir yol haritası olduğunu, bu yol haritasının fırsat eşitliği için gerekli yasal çerçevenin oluşturulması, kadın erkek eşitliğinin kurumsallaşması ve kurumlar arası iş birliğine dayandığını sözlerine eklemiştir. Devamla, Türkiye’de anayasal ve yasal çerçevenin son yıllarda kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik şekilde değiştirildiğini ifade etmiş, kadının statüsünü iyileştirmeye yönelik politika ve tedbirlerin toplumsal dönüşüme öncülük edeceğini vurgulamıştır.

Dördüncü konuşmacı olarak kürsüye gelen İsveç Büyükelçisi Lars WAHLUND, ülkesinin fırsat eşitliğini ve toplumsal cinsiyet eşitliğini insan hakları bağlamında değerlendirdiğini, bu bağlamda diğer ülkelerde bu yöndeki projeleri desteklediklerini, bunu da ‘feminist dış politika’ olarak adlandırdıklarını ifade etmiştir. İsveç’in toplumsal cinsiyet eşitliği alanında dünyada önder ülkelerden olduğunu hatırlatan WAHLUND, hem feminist dış politika gereği hem de insan hakları bağlamında diğer ülkelerdeki toplumsal cinsiyet politikalarını teşvik ettiklerini sözlerine eklemiştir. Toplumun yarısını oluşturan kadınların temsiline artırılmasının hem demokrasi hem de toplumun etkinliği için gerekli olduğunun altını çizen WAHLUND, TBMM ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu alandaki iş birliği için müteşekkik olduğunu ifade etmiştir. Türkiye’de yerel düzeyde siyasete katılımın parlamento düzeyinden düşük olduğunu belirten WAHLUND, projenin bu alanlarda da iyileştirme sağlamasını umduğunu eklemiştir.

Ardından konuşmalarını yapan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, kadın ve erkeğin eşit temsilinin hem demokrasinin gereği olduğunu hem de uluslararası hukuktan doğan bir yükümlülük olduğunu hatırlatmış, ancak dünyada hiçbir ülkede temsil eşitliğinin sağlanamadığının ve bu durumun tarihsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik faktörlerin sonucu olduğunun altını çizmiştir. Bu bağlamda, Türkiye’de kadın temsiline değinen KATIRCIOĞLU, son yıllardaki iyileşmeye rağmen kadın temsili konusunun Türkiye’nin üzerine eğilmesi gereken konulardan biri olduğunu ifade etmiştir. Devamla, kadının eşit temsilinin sadece eşitlikle ilgili olmadığını ifade eden KATIRCIOĞLU, parlamentoların toplumların ihtiyaçlarını tespit etmek için var olduğunu, kadın ve erkeğin toplumsal alandaki ihtiyaçlarının birbirinden farklı olabileceğini ve bu sebeple toplumsal ihtiyaçlara karşılık verebilmek için de eşit temsile ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Son olarak, kadının eşit temsilinin demokrasi, adalet ve kalkınma meselesi olduğunun altını çizen KATIRCIOĞLU, eşit temsil konusunun partiler üstü bir mesele olduğunu, bunun bir süreç içerisinde gerçekleşeceğini ve bu yönde hep birlikte çalışılması gerektiğini ifade etmiştir.

Son olarak konuşmalarını yapan TBMM Başkanvekili Ahmet AYDIN, öncelikle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun BM Kadın Birimi ile bugüne kadar parlamento nezdinde yürüttüğü çalışmalardan duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Toplumdaki sorunlar ve savaşların en çok kadınları olumsuz etkilediğini belirten AYDIN, özellikle İslam toplumlarında kadınların durumlarının iyi olmadığını, bunun üzücü olduğunu ve İslam kültürü gereği gerçekte kadınların durumunun bu toplumlarda tam aksi yönde ve iyi olması gerektiğini belirtmiştir. Devamla, son yıllarda TBMM’de kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik yapılan mevzuat değişikliklerine değinen AYDIN, yasal değişikliklerin toplumsal dönüşümle de desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, kız çocuklarının eğitime katılımının önemine dikkat çeken AYDIN, üniversite öğrencileri arasında kız öğrencilerin oranının yüzde 45 olduğunu ve bunun gelecek için önemli olduğunu dile getirmiştir. Devamla, siyasetin toplumun aynası olduğunu ifade eden AYDIN, toplumsal ve ekonomik hayatta kadının statüsünün yükseltilmesinin önemine dikkat çekmiş, bu alanlardaki iyileşmenin kadının siyasetteki temsiline de olumlu yansıtacağını ifade etmiştir.

Açılış konuşmalarının ardından Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi Koordinatörü Neşe ÇAKIR tarafından proje faaliyetleri ve beklenen çıktılar hakkında sunum yapılmıştır. Sunumun ardından program, akşam yemeği ile sona ermiştir.

1.2.Kocaeli Kartepe Yasa Taraması Sunumları (29-31 Ocak 2016)

29-31 Ocak 2016 tarihleri arasında Kocaeli Kartepe İlçesinde yapılan toplantıda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 24. Dönemde yürütmüş olduğu “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamaya Yönelik Ortamın Desteklenmesi Projesi” kapsamında taranan 31 temel kanundan 2, 8 ve 9. Kümeler Prof. Dr. Bertil Emrah ODER, 1 ve 7. Kümeler ise Zeynep Oya USAL tarafından milletvekillerine sunulmuştur. Küme 2, Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Medeni Kanun, Ceza Muhakemesi Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Çocuk Koruma Kanunundan, Küme 8 KEFEK Kanunu ve ASPB Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameden, Küme 9 ise Basın Kanunu ve Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunundan oluşmaktadır.

Zeynep Oya USAL tarafından taranmış olan Küme 1 ise Yerel Yönetimlere İlişkin Kanunlardan ve Küme 7, Siyasi Partiler Kanunu, Milletvekili Seçimi Kanunu, Vatandaşlık Kanunundan oluşmaktadır. 24. Dönemde başlamış olan projenin ilk fazı ile 31 temel kanunumuz toplumsal cinsiyet bakış açısıyla taranmış bu taramalarda insan haklarına ilişkin temel anlaşmalar, AIHM içtihatları ve kadınlara yönelik uluslararası anlaşmalar baz alınmıştır.

Toplantıda söz alan KEFEK Komisyon Başkanı Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer KATIRCIOĞLU yasa taramaları yapılırken, Türkiye'nin taraf olduğu toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınının güçlenmesine yönelik küresel ve yasal açıdan bağlayıcı ilgili standartların da göz önünde bulundurulduğunu, Projenin ilk fazında gerçekleştirilen yasa taramalarında, taranan yasalarımızın yeni projemiz kapsamında çıktılarının değerlendirilmesi ve başkaca taranacak yasaların belirlenmesinin faydalı olacağını belirtmiştir.

Taranan yasaların sunumundan önce Türk sinemasının önemli bir ismi olan Hülya KOÇYİĞİT projenin öneminden bahsetmiş bu ve buna benzer projelere her zaman çok önem verdiğini, desteğinin süreceğini belirtmiştir. Toplantıda söz alan milletvekilleri taranan yasalarla ilgili Komisyonun da çalışması gerektiğini, Komisyonun elinde bu şekilde değerli bir çalışmanın olmuş olmasını çok önemsediklerini, sunumu yapılan yasaların Komisyon tarafından kabul edilenlerinin kanun teklifi şeklinde TBMM Genel Kuruluna sunulabileceğini belirtmiştir.

Taranmış olan yasaların 1. ve 2. günkü sunumu sonrası toplantının, milletvekillerinin tarama yapan ekibe yönelik soru cevap bölümünden sonra 2 günlük toplantı sona ermiştir.

1.3.KEFEK 7. Kuruluş Yıldönümü Etkinliği (23 Mart 2016)

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu; 5840 sayılı Kanun ile kadın haklarının geliştirilmesi ve kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yasama zemininden katkı vermek üzere kurulmuştur. Komisyon; kadınların toplumda ötekileştirilmeden, etkin ve aktif bir birey olarak, sürdürülebilir kalkınmamızda ortaklaşa rol alabilmeleri için TBMM çatısı altında artan bir etkinlikle çalışmalarını sürdürmektedir. Komisyonu kuran 5840 sayılı Kanun'un Komisyonun görevlerini düzenleyen üçüncü maddesinde "Kadın erkek eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlik yapmak" hükmü yer almaktadır.

Komisyon kurulduğu günden bugüne kadar, bu hüküm ışığında pek çok farkındalık faaliyeti ve kamuya açık geniş katılımlı toplantılar düzenlemiştir. Bunlardan biri de Komisyonun 18 Nisan 2013 tarihinde TBMM Ana Bina Tören Salonu'nda düzenlediği "4. Kuruluş Yıldönümü" programıdır. Program, 24. Yasama Dönemi TBMM Başkanı Sayın Cemil Çiçek'in açılış konuşması ile başlamış, ardından en fazla kadın üst düzey yönetici oranına sahip Bakanlıklar duyurularak, Avrupa Birliği, Aile ve Sosyal Politikalar ile Ekonomi Bakanlarına plaket takdim edilmiştir. Programın devamında Türkiye'de değişik alanlarda karar alma mekanizmalarında yer almış kadınların yer aldığı panel gerçekleştirilmiştir. Program, kadının karar alma mekanizmalarına katılımlarını teşvik etme bağlamında hem bakanlıklar hem kamu nezdinde bir farkındalık yaratmayı amaçlamış, yazılı ve görsel basında da bu konunun görülmesini sağlamıştır. Bu bağlamda, 26. Yasama Dönemi'nde de Komisyon, benzer bir farkındalık ve bilgilendirici etkinliği TBMM çatısı altında Komisyonun kuruluş yıldönümü vesilesiyle 23 Mart 2016 tarihinde gerçekleştirmiştir.

“KEFEK Farkındalık Ödülleri” programı ile Komisyon bilim, eğitim, girişimcilik ve sosyal sorumluluk projeleri gibi farklı alanları içine alan geniş bir yelpazede, başarılı olmuş, önyargıları kırarak toplum nezdinde kadınlara rol model teşkil etmiş kadınları ödüllendirerek toplum nezdinde kadının yapabilirliğinin ve kadın erkek eşitliğinin teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Komisyon söz konusu ödül törenini geleneksel hale getirerek, kadınların başarı hikâyelerinin ülke genelinde yaygınlaştırılması ve görünürlüğünün artırılması planlamaktadır.

Program, KEFEK, BM Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) işbirliği ile yürütülen “Türkiye’de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi”nin de bir ayağı olarak gerçekleştirilmiştir.

23 Mart 2016 Çarşamba günü TBMM Tören Salonu’nda gerçekleştirilen “KEFEK Farkındalık Ödülleri” programında TBMM Başkanı Sayın İsmail KAHRAMAN, Sayın Dr. Sare DAVUTOĞLU, Sayın Dr. Sema RAMAZANOĞLU, BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Bölge Direktörü ve BM Kadın Türkiye Temsilcisi Sn. Ingibjorg Solrun GISLADOTTIR ve KEFEK Başkanı Sayın Radiye Sezer KATIRCIOĞLU birer konuşma yapmıştır. Milletvekilleri, ilgili bürokratlar ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşan geniş bir katılımcı kitlesinin de programa katılım sağlamıştır. Programda ayrıca 1869-1927 yılları arasında Türkiye’de yayınlanan kadın dergilerinden derlenmiş karikatür ve fotoğrafların sergisi ile müzik dinletisi yer almıştır.

Program kapsamında ilk farkındalık ödülleri, doğuştan işitme engelli olmasına rağmen piyano başında harikalar yaratan minik kızımız Esra Ceren KARAKAYA’ya, birbirlerine olan destek ve bağlılıklarıyla örnek bir aile olan Fatma-Şeref MENGENE çiftine, Türkiye’nin ilk ve tek kadın karakol komutanı olan ve görev yaptığı ilçede aile içi şiddet ile mücadele ederek oldukça başarılı olan Jandarma Astsubay Üstçavuş Şenay HAYDAR’a, KOSGEB desteği ile örnek bir girişimci olan Gülfer KIZILÇAY’a, Türk Kuşu Akrobasi Timi kadın pilotu Binbaşı Esra ÖZATAY’a ve örnek sosyal sorumluluk projelerine imza atan Dilek SABANCI’ya verilmiştir.

1.4.Uluslararası Sözleşmeler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Sunulan Yasaların Sunumu Toplantısı (1-2 Mayıs 2016)

Toplantının amacı; uluslararası şiddet mevzuatının (CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi) ve çalışma hayatına ilişkin beş kanunun toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile taranması sonucu çıkan raporun; Komisyon üyelerine ve yasama uzmanlarına sunulması ve bunlar üzerine görüşme yapılmasıdır.

Uluslararası şiddet mevzuatına ilişkin sunumu, CEDAW Komite üyesi ve İstanbul Sözleşmesi denetleme organı GREVIO’nun Başkanı Feride ACAR; çalışma hayatına ilişkin kanunların tarama raporu sunumunu ise CEDAW üyesi Pramila PATTEN yapmıştır.

Uluslararası Sözleşmelerin Sunumu – GREVIO Başkanı Prof. Dr. Feride ACAR (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, CEDAW ve Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi – İstanbul Sözleşmesi)

Feride ACAR, öncelikle, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne (CEDAW) değinmiştir:

- Anlaşmanın orijinalinde, “ayrımcılığın yok edilmesi” ifadesi geçmesine rağmen Türkçe çevirisi “önlenmesi” olarak düzenlenmiştir. Bu haliyle, mevcut ayrımcılıklar gözden kaçırılmış olmaktadır.
- CEDAW genel olarak hem yasal hem fiili eşitliği hedefler. Ayrımcılığın yok edilmesi kapsamında; hem kamusal hem özel alandaki (aile, ev) ayrımcılıkların yok edilmesini hedefler.
- Hem doğrudan hem dolaylı ayrımcılığın yok edilmesini hedefler. Örneğin; eşdeğer işe eşit ücret ilkesinin mevzuatta yer alması yeterli değildir. Eğer kadınların yoğun olduğu iş dallarındaki ücretler, erkeklerin yoğun olduğu alanlardaki eşdeğer işlerdeki ücretlerden düşükse, bu sonuç eşitsizliğine işaret eder.
- CEDAW, devletleri sadece kendi eylemlerinden sorumlu tutmaz; gerçek veya tüzel kişilerin yaptığı ayrımcılığın yok edilmesi de devletin yükümlülüğü kapsamındadır.
- Cinsiyetçi kalıp yargıların yok edilmesi devletlerin yükümlülüğündedir.
- CEDAW, pozitif ayrımcılıktan bahsetmez, ancak eşitsizliklerin mevcut olduğu alanlarda, “geçici özel önlemler” alınmasını önerir.

CEDAW'ın denetim sürecine değinen ACAR, CEDAW Komitesi'nin denetim süreci sonunda hazırladığı nihai görüşlerin parlamentoda görüşülerek tartışılması hususuna vurgu yapmıştır. Ayrıca, Komite'nin seçtiği iki temel konuda ülkelerden ara dönem raporu istediğini belirten ACAR, Türkiye'den 2012 yılında KYŞ ve başörtüsü konularında rapor istendiğini belirtmiştir.

CEDAW'a Ek Protokolün kabulü ile, CEDAW Komitesi'ne bireysel başvuru yapılabilmesinin ve yaygın ve sistematik ihlal hallerinde Komite'ye resen inceleme yetkisi verildiğini belirten ACAR, bu sayede Komite'nin güçlendirildiğini ifade etmiştir.

Türkiye'nin CEDAW ilişkisine değinen ACAR, şu hususları ifade etmiştir:

- CEDAW Komitesi, Türkiye'den iki bireysel başvuru almıştır. İlki; Rahime Kayhan v Türkiye (2005) vakasında, Komite, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesi ile başvuruyu reddetmiştir.
- Diğer vaka, RKB v Türkiye (2012), Türkiye'nin aleyhine neticelenmiş, başvurucuya tazminat ödenmesine ve yargıçların eğitimi cinsiyetçi kalıp yargıların yok edilmesi bağlamında tavsiye edilmiştir.
- Türkiye CEDAW üzerindeki çekincelerinin 2000 yılında kaldırmıştır.

CEDAW sonrası diğer uluslararası düzenlemeler ise; Birleşmiş Milletler KYŞ Bildirgesi (BM Genel Kurul Kararı), Pekin Eylem Platformu (1995), AİHM kararları (Türkiye v Opuz Kararı, KYŞ açısından önemli bir içtihatır), CEDAW Ek Protokolü, CEDAW Komitesi Kararları ve İstanbul Sözleşmesidir.

İstanbul Sözleşmesi'ne geçen ACAR, 1979'da kabul edilen CEDAW'ın KYŞ'ye ilişkin düzenleme içermediğini ancak CEDAW Komitesi'nin kabul ettiği 19 sayılı Genel Tavsiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ne dayanak oluşturduğunu ifade etmiştir. ACAR; İstanbul Sözleşmesi hakkında şu hususları dile getirmiştir.

- Bir BM Sözleşmesi değil, Avrupa Konseyi belgesidir. Yani coğrafi olarak daha kısıtlıdır ancak Avrupa Konseyi üyesi olmayan ülkelerin de imzasına açıktır.
 - Bağlayıcıdır. En gelişmiş ve kapsamlı KYŞ düzenlemesidir. Bütüncül, çok yönlü ve mağdur odaklıdır. Denetim mekanizması kurulmuştur (GREVIO).
 - Anlaşma metninin müzakere sürecinde; KYŞ'nin bir insan hakkı ihlali olarak alınması, yapısal toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin KYŞ'nin esas nedeni olduğu ve bu hususların anlaşma metnine ve önsözüne yansıtılması kabul edilmiştir. Toplumsal cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim gibi ihtilaflı kavramların da sözleşme metnine alınması tartışmalara rağmen kabul edilmiştir.
 - Önsözde; tarihsel güç eşitsizliğinin ayrımcılığı, onun da şiddeti getirdiği yer alır. Bu yaklaşımıyla; diğer insan hakları metinlerinden ayrılır. Uluslararası hukukta “altın standart” sayılır.
 - KYŞ, insan hakkı ihlali sayılır; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadının güçlendirilmesi İstanbul Sözleşmesinde anahtar norm kabul edilmiştir.
 - Sözleşme, şiddet türlerini tanımlamıştır. Şiddet türleri tanımlanırken esnek davranılmış, sadece kadına karşı değil (en çok kadının maruz kaldığı kabul edilmekle beraber) tüm bireylere karşı yapılabileceği kabul edilmiştir.
 - Psikolojik şiddet, ısrarlı takip, zorla evlendirme gibi şiddet türleri açık şekilde düzenlenir ve tanımlanır. Bu şiddet suçlarını yapan faillerin yanı sıra, yardım ve yataklık edenler ile teşebbüs edenler de suçlu sayılır.
 - Anahtar kavramlar tek tek tanımlanır (örneğin, toplumsal cinsiyet, ev içi şiddet vs.).
 - Devletlere 4 ayaklı yükümlülük getirir: önleme, koruma, soruşturma, bütüncül tedbirler alma. Sözleşme metni, bu dört temel üzerine inşa edilmiştir.
 - Sözleşmede devletin yükümlülüklerini düzenleyen beşinci maddede ilk fıkra devletin uygulama ve KYŞ uygulamamasından bahsederken ikinci fıkra özen yükümlülüğünü düzenlemekte ve devlet dışı aktörlerin şiddet eylemlerini “özen göstererek” önleme, soruşturma, cezalandırma ve tazmin etme yükümlülüğünü düzenler. İkinci fıkradaki düzenlemenin temeli AIHM'nin Türkiye v Opuz kararıdır.
 - Sözleşmede yasal ve adli süreçler ayrıntılı düzenlenmiştir.
 - KYŞ'nin önlenmesi için uygulama modelleri sunulmuş, KYŞ vakalarında arabuluculuk ve uzlaştırma yöntemleri yasaklanmıştır.
 - Sözleşmenin denetim organları; GREVIO ve Taraflar Komitesidir. GREVIO, bağımsız uzmanlardan oluşur ve denetim görevini yerine getirirken özgürdür. Taraflar Komitesi ise siyasi niteliktedir, ülkelerin temsilcilerin oluşur (ilgili bakanlar veya Strasburg'daki büyükelçiler katılır).
 - GREVIO'nun denetim süreci ikiye ayrılabilir: Dönemsel denetim ve soruşturma/inceleme.
 - Dönemsel denetimle; ülkelere belli yıl aralıklarında bir soru kağıdı gönderilerek ülkelerden buna göre rapor istenmesi sürecidir. Soruşturma/inceleme ise GREVIO'nun resen veya bildirim üstüne bir ülkede inceleme yapması, ziyarette bulunarak yerinde soruşturma yapmasıdır.
 - Türkiye'nin denetim süreci Şubat 2017'de başlayacaktır.
- ACAR sunumunda vurguladığı diğer hususlar şunlardır:

- İstanbul Sözleşmesi'nin Türkçe çevirisinde "aile içi şiddet" ifadesi kullanılmıştır, bu kullanım hatalıdır ve doğrusu "ev-içi şiddet"tir.
- Türkçe metinde "toplumsal cinsiyet" in tanımı hatalı çevrilmiştir.
- İstanbul Sözleşmesi'ne atıfla kabul edilen 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Sözleşme ile tam uyumlu değildir. Ayrıca Sözleşmede tanımlanan şiddet türlerinin cezai yaptırımı için Türk Ceza Kanunu'nda da düzenleme yapılmalıdır.
- Hâkimlerin eğitimi ve uluslararası normların öğretilmesi için hukuk fakültelerinde dönüşüme ihtiyaç vardır. İnsan haklarına ilişkin uluslararası normlar müfredatta ayrıntılı yer almalıdır. Mevcut durumda, hâkim ve savcılara verilen eğitimler yetersiz, parçalı ve geçicidir.

Çalışma Hayatına İlişkin Yasaların Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Sunumu - Pramila PATTEN

PATTEN, çalışma hayatına ilişkin yasaların taranması kapsamında; 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu taranmıştır.

PATTEN tarama çalışması bağlamında CEDAW'ın anahtar normlarına değinmiştir:

- 1980'lerde CEDAW, doğrudan ayrımcı yasalara yoğunlaşmıştı. Ardından cinsiyet-nötr gözükten yasalara da odaklanılmıştır. CEDAW, ülkelerin yasalarını toplumsal cinsiyet perspektifi ile sürekli taramalarını ister.
- CEDAW, mevzuat dışında, devletlerden gecikmeksizin uygulamayı ve hayattaki cinsiyetçi kalıpları yok etmesini bekler.
- CEDAW'ın birinci maddesi, ayrımcılık üzerinedir. Maddedeki ayrımcılık yasağı, CEDAW'ın diğer maddeleri için de CEDAW; doğrudan, dolaylı, kesişimsel, çoklu ayrımcılığı ve geçmiş ayrımcılıkları kapsar.
- İkinci maddede, kadın erkek eşitliği ilkesinin düzenlenmesi ve bu ilkenin hayata geçirilmesi yer alır.
- Dördüncü maddede öngörülen 'geçici özel önlemler' sonuç eşitliğini hedefler, sonuç eşitliği sağlanıncaya kadar uygulanır. Kesişimselliğin gözetilmesi (örneğin engelli kadınlar) ve farklı kadın grupları arasındaki ayrımcılığın engellenmesi gerekir.
- Beşinci madde kalıp yargıların yok edilmesini öngörür. Nitekim RKB v Türkiye kararı da tam bununla ilgilidir.
- Yedinci madde, kadın ve erkeklerin siyasi ve kamu hayatında eşit şartlarda olmalarını düzenlerken, on üçüncü madde "ekonomik ve sosyal hayatın diğer alanlarında erkeklerle kadınların eşit olarak haklardan yararlanabilmelerini sağlayarak kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını" öngörür.
- On birinci madde, çalışma hayatına dair yasaların taranmasında anahtar durumdadır. Madde, devletlerin istihdam ve meslek alanında kadınlara karşı ayrımı ortadan kaldırmalarını ve kadınların çalışma hakkı, istihdam fırsatları, istihdam koşulları, ücret, sosyal güvenlik ve iş sağlığı ve güvenliği bakımından eşit olmasını sağlamalarını gerektirmektedir.

- Kırsaldaki kadınlara ilişkin on dördüncü maddede, kırsaldaki kadınların sosyal güvenliğe, eğitime ve istihdama erişimi; çalışma hayatına ilişkin yasaların taramasında önemlidir.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun taranmasına dair çıktılar ve öneriler:

- Kanun cinsiyet-nötrdür. Doğrudan ayrımcı herhangi bir hüküm yoktur.
- Öte yandan Kanun; kadın ve erkeklerin istihdama katılımdaki farklı özellikleri (ücret, süre, iş kolu farkları gibi) nedeniyle muhtemelen kadın ve erkekler üzerinde farklı etki yaratmaktadır. Bu sebeple, iş piyasası dinamikleri ile Kanun'un uygulanmasının izlenmesi ve cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerle desteklenmesi gerekmektedir.
- Kanun'da düzenlendiği haliyle işinden kendisi ayrılmak zorunda kalan kişiler işsizlik sigortasından faydalanamamaktadır. Kadınların ev içi sorumlulukları ile bakım işleri için işten ayrılmak zorunda kalmaları göz önüne alınmalıdır.
- Başvurma prosedürü, özellikle eğitim düzeyi düşük kesimler için karmaşıktır.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'da doğrudan veya dolaylı ayrımcılığa rastlanmamıştır.

2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'na ilişkin tarama; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu taranmadığından eksik kalmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun taranması sonucunda özellikle sendika ve konfederasyonların karar verici organları için cinsiyet kotası getirilmesi (geçici özel önlem olarak) önerilmiştir. 'Kadın komisyonu' veya 'eşitlik komisyonu' gibi yapıların kurularak erkek hâkim yönetimin kırılması ve kadınların da daha fazla söz sahibi olabilmesi önerilmiştir.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu hakkında öneriler şunlardır:

- İstihdam politikasında toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi göz önüne alınmalıdır.
- Kurumun tüm faaliyetlerinde cinsiyete göre ayrımlaştırılmış veri toplanması Kanunda düzenlenmelidir.
- Kesişimsellik vurgulanmıştır. Engelli kadınlar, kırsalda kadınlar gibi grupların özel ihtiyaçlarının gözetilmesi önerilmiştir.

1.5.Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Toplantıları (9 – 10 Haziran 2016)

Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi kapsamında Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Çalıştayı 9-10 Haziran 2016'da TBMM'de gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) ve Plan ve Bütçe Komisyonu Başkan ve üyeleri, TBMM Genel Sekreteri, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Kalkınma Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcileri ve KEFEK uzmanları toplantıya katıldılar.

Çalıştayı açılış konuşmaları kapsamında KEFEK Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer KATIRCIOĞLU, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve Isparta Milletvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ ve Cumhurbaşkanı Başdanışmanı ve 24. Dönem Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Alt Komisyonu Başkanı Alev DEDEGİL söz almıştır.

KATIRCIOĞLU, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin tüm plan ve politikaların hazırlanması ve uygulanmasında yerelde ve merkezde sürekli olarak göz önünde bulundurulması gereken bir anlayış olduğunu ifade etmiştir. Bu kapsamda KEFEK'in

24.Yasama Döneminde “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme” konusunu bir alt komisyon kurarak ele aldığı ve kapsamlı bir raporla gerek parlamentomuz gerekse ülkemiz için çok kıymetli bir çalışmaya imza attığını vurgulayan KATIRCIOĞLU, KEFEK’in Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolararası Birlik (IPU) ile devam ettirmekte olduğu proje kapsamında, bu raporun çıktılarının hayata geçirilmesinin hedeflenmekte olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede ayrıca TBMM İdari Teşkilatının toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımını benimseyerek kurumsal kapasitesini artırmasının çok büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

DEDEGİL, 24. Dönem TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeleri olarak, 2012 yılında kadının sosyal, siyasal ve ekonomik olarak güçlendirilmesine katkı sağlayacak alanları saptamak ve her bir alan için kurulacak alt komisyonlarda bu konuları çalışmak üzere yapılan değerlendirme toplantısında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunun ülkemizde yeterince çalışılmamış olduğunun tespit edildiği ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme alt komisyonu kurulmasına karar verildiğini ifade etmiştir. Hem merkezi, hem yerel yönetimlerin eşitlik bakış açısını bütçelerine nasıl yansıtabileceklerine dair önerilerin dinlenilmesi ve bu önerilerin konunun tüm taraflarıyla paylaşılmasının amaçlandığını belirtmiştir.

DEDEGİL, TCDB Alt Komisyonu olarak Kasım 2012’de çalışmalara başlanıldığını ve 18 toplantının gerçekleştirildiğini siyasiler, akademisyenler, bürokratlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin dinlendiği ve ayrıca çalışmalar tamamlanmadan ve rapor yazılmadan önce konunun taraflarıyla genişletilmiş bir toplantı olarak Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Çalıştay’ının Kocaeli’nde düzenlendiğini kaydetmiştir. DEDEGİL, 2005 yılında Avrupa Konseyinin yayınladığı bir raporda Türkiye’nin TCDB uygulayan ülkeler listesinde yer aldığını, Şartlı Nakit Transferi Programının Konsey tarafından örnek bir uygulama olarak kabul edildiğini ifade etmiştir. Bu çerçevede halen Dışişleri Bakanı olan Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU’nun Avrupa Konseyi raporu hakkında alt komisyonu bilgilendirmek üzere toplantıya katıldığını da ifade etmiştir.

DEDEGİL, Alt Komisyona davet edilen kurum temsilcilerinin çoğunun konuyu ilk defa duyduklarının görüldüğü, bu nedenle aynı kişilerle birden fazla görüşme yapılmak zorunda kalındığı ve 2010/14 sayılı Başbakanlık genelgesinde TCDB konusuna özellikle yer verilmesine rağmen kurumlarda bir yol haritasının bulunmadığı, uygulamalara dair bir veri tabanı olmadığı ve dağınık verilerin anamlandırılmasının zor ve yetersiz olduğu, merkezde ve yerelde karar alma ve uygulama mekanizmalarında yer alan yöneticilerde farkındalık oluşturulmasına yönelik eğitimlerin olmadığının görüldüğünü ifade etmiştir.

DEDEGİL, KEFEK raporunun yayımlanmasının ardından geçen zamanda TCDB konusuna ilişkin değişimin görülmesi ve konunun derinlemesine tekrar ele alınması bakımından KEFEK ile Plan ve Bütçe Komisyonunun bir karma alt komisyon kurmak suretiyle yeni bir değerlendirme yapmasının büyük önem taşıdığını ifade etmiştir.

DEDEGİL, 2017 yılı bütçesine yönelik Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kez kendi bütçesine TCDB bakış açısını yansıtarak iyi bir örnek oluşturabileceğini de belirtmiştir.

DEDEGİL, kadınların görünmeyen emeğine dayalı ev içi hizmetlerinin gayri safi yurtiçi hasılaya dahil edilmesi gerektiği, bakım ekonomisi olarak adlandırılan evde hasta, yaşlı, engelli ve çocuk bakımının kadınlar tarafından yerine getirilmesinin devletin bu alanda üretmesi gereken hizmetlerin yükünü azaltmakta olduğu, kadınların yapmaması durumunda

devletin yapmak zorunda kalacağı bu hizmetlerin ölçülerek ilave edildiği hesaplama genişletilmiş gayri safi yurtiçi hasıla denildiği, kadınların görünmeyen katkılarının nasıl bir ekonomik değer olduğunun saptanmasının kadınların ihtiyacı olan hizmetler için hak ettikleri kaynağın bütçede ayrılmasını kolaylaştırabileceğini ifade etmiştir.

BİLGİÇ, bütçelerin kamu hizmetlerinin ifa edilebilmesi ile kamu gelirlerinin toplanabilmesine izin veren, devletin öncelikleri ile politik isteklerin izlenebilmesini sağlayan en önemli belgeler olduğunu, bütçeler iktisadi, siyasi, toplumsal öncelikleri ve tercihleri yansıtırken kamu hizmetlerine ilişkin harcama ve gelirlerin bileşimini göstermesi ve kaynak dağılımının belirlemesi nedeniyle ayrıca önem arz ettiğini ifade etmiştir.

BİLGİÇ, kadınların erkeklere kıyasla ekonomik, sosyal ve politik eşitlik bağlamında dezavantajlı durumda oldukları, ancak eğitim gibi birçok alanda bu farklılığın daralma eğiliminde olduğu, bu olumlu gidişin hızlanarak toplumun geneline yayılmasında ve eşitliğin sağlanmasında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlayışının önemli bir role sahip olacağı, kamu idarelerinin kamu kaynaklarını kullanırken toplumsal cinsiyet eşitliğini dikkate alıp almadıklarının sorgulanması, daha eşit ve refah seviyesi yüksek bir toplum idealine ulaşmak açısından büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme kavramının kamu bütçelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına hizmet etmelerini mümkün kılan ve bunun için gerekli değişimleri sunan bir süreç olduğunun altını çizmiştir.

Müteakiben Mustafa ŞAHİN, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçe Alanına Genel Bir Bakış: Literatür İncelemesi, Dünya ve Türkiye’deki Gelişmeler başlıklı bir sunum yaptı.

Bu sunumda; toplumsal cinsiyete duyarlı bütçenin tanımı, kapsamı ve amaçları üzerinden analitik bir çerçeve oluşturuldu. ŞAHİN, aşağıdaki hususları dile getirmiştir.

TCDB yaklaşımı, merkezi yönetim veya yerel yönetimlerin bütçe süreçlerinin tüm aşamalarına ve düzeylerine toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının kazandırılmasına odaklanmaktadır. Bu yaklaşım daha geniş bir çerçeve içinde ele alındığında, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan, program ve politikalara yerleştirilmesi yaklaşımının bütçe sürecinde uygulanması olarak tanımlanmaktadır.

TCDB yaklaşımının mevcut bütçelere yönelik temel eleştirisi tarafsızlık kabulüne ve bu kabulün doğurduğu toplumsal cinsiyet körlüğüne ilişkindir. Mevcut bütçe yaklaşımına göre, uygulanan politikalar spesifik olarak kadınlara veya erkeklere yönelik değildir ve her iki kesimi eşit bir biçimde etkileyeceği varsayımına dayanmaktadır. Bütçelerde çoğu zaman bu argümanı geçersizleştirecek doğrudan, açık bir önceliğin geliştirildiği görülmez. TCDB yaklaşımının toplumsal cinsiyet körlüğü nitelemesi tam da bu bakışa yöneliktir. Daha açık bir ifadeyle, mevcut bütçelerin kadınların ve erkeklerin yaşam koşullarındaki eşitsizliklere, farklı rol ve sorumluluklarına, farklı ihtiyaç ve önceliklerine duyarsız kaldığı ileri sürülmektedir.

ŞAHİN, özellikle toplumsal cinsiyet nötr veya toplumsal cinsiyet körlüğünün yol açabildiği sorun alanlarına odaklandı. Bu çerçevede sorun alanları toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin artması, görünmez toplumsal maliyetler ve kamu kaynaklarının kullanımında etkinlik kaybı ve temsil ve katılım sorunu başlıkları üzerinden ele aldı. ŞAHİN, aşağıdaki değerlendirmeleri paylaştı.

Toplumsal cinsiyet körlüğünün yol açtığı toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, kamu hizmetleri, kamu harcamaları ve kamu gelirleri alanlarında çeşitli şekillerde açığa çıkabilmektedir.

- Kadınlar evde yoğun çalışmaları nedeniyle kamu hizmetlerinden yararlanamadıkları gibi kamu hizmetlerindeki yetersizlikler de kadınların omuzlarındaki iş yüklerini artırmaktadır. Özellikle çocuk, hasta, yaşlı veya engelli bakımını üstlenen kadınların ev dışı faaliyetlere katılımları çok sınırlı kalmaktadır. Bu kapsamda, kreş, huzurevi, engelli rehabilitasyon merkezleri gibi kamu sosyal hizmet kuruluşlarının yetersizliği kadınların emeğinin yoğunlaşmasına yol açmaktadır.

- Kamu sosyal hizmetleri kadar kamu altyapı yatırımlarının da kadınlar ve kız çocuklarının yaşamları üzerinde erkeklere göre daha belirgin refah etkileri bulunmaktadır.

- Kadın ve kız çocukları kamu hizmetlerinden uzaklık, zaman ve güvenlik sorunları nedeniyle yararlanamayabilmektedir. Evden çok uzak olması (meslek edindirme kursları, halk kütüphaneleri, şehir dışında okul gibi), zamanın uygunsuzluğu (akşam saatlerinde tiyatro gösterimi, halk konseri gibi) ve eve gidiş ve gelişlerde güvenlik sorunları nedenleriyle kadın ve kız çocuklarının çeşitli kamu hizmetlerine erişimleri sınırlı kalmaktadır. Bu bağlamda kadınlar ve kız çocukları açısından eğitim kurumlarının ve diğer eğitsel-sosyal-kültürel hizmetlerinin yaygınlığı, toplu ulaşım hizmetleri, kolluk faaliyetleri ve gece aydınlatmaları erkeklere ve oğlan çocuklarına göre çok daha fazla önem taşımaktadır.

- Kamu hizmetlerinden yararlanmanın bir harcama yapılmasını gerektirdiği hallerde özellikle düşük ve orta gelir düzeyine sahip ailelerde kadınların gereksinimlerinin ikincilleştiği ve baskılandığı görülebilmektedir. Eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerde harç, ücret, katılma payı gibi uygulamalarda bu sonuç görülebilmektedir.

- Kadınlar kamu hizmetlerine erişim ve hakları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmayabilmektedir. Kadınların kamusal alanla iletişim ve bilgilendirme kanallarının erkeklere göre çok daha yetersiz olması kamu hizmetlerine erişimlerini olumsuz etkilemektedir.

- Dünya’da bütçelerin yüzde 20’si ile yüzde 50’si oranında değişen düzeylerde kaynağın ayrıldığı kamu istihdam alanında da toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri birçok konuda görülebilmektedir.

- Kamu ihale sistemlerinde aranan şartlar dünyada son dönemde gelişme gösteren kadın girişimcilerin karşılamalarının zor olduğu ağırlıkta belirlenebilmektedir.

- Son 30 yıllık süreçte vergilerin gelir ve servet yerine, harcamalar üzerine kaydırılması kadınların vergi yükünü artırmaktadır. Vergi gelirleri içinde dolaylı vergilerin payına bağlı olarak kadınlara yönelik regresif sonuçlar açığa çıkabilmektedir. Öte yandan kadınların ev içinde sarf ettikleri emek kamu harcama düzeyini düşüren ve kamu hizmetlerinin etkinliğini artıran bir potansiyele sahiptir. Bu kapsamda açığa çıkan değer literatürde örtük bir vergi olarak görülmektedir.

ŞAHİN, görünmez toplumsal maliyetler ve kamu kaynaklarının kullanımında etkinlik kaybı bahsinde kadınların görünmeyen emekleri, etkinlik ve eşitlik ilişkisi ve anaakım iktisadi kategorileri, varsayımları ve kabullerinin eleştirisi üzerinde duruldu. ŞAHİN, aşağıdaki görüşleri ifade etti.

- Kadınlar zaman ve emeklerini bakım sorumluluklarına ayırdıklarından ekonomik bağımsızlıklarını elde etmeye yönelik ücretli/gelir getirici faaliyetler için zamanları kalmamakta veya sınırlandırılmaktadır. Keza, bu zaman yoksulluğu kendilerini geliştirmelerine veya sosyal yaşama katılımlarını da olanaksızlaştırmaktadır. Bu rol ve sorumluluklar gereği sarf edilen yoğun emeğe toplumda bir saygınlık, değer atfedilmemesi kadınların ikincilleşmesine yol açan temel bir cinsiyetçi işbölümünü oluşturmaktadır. Yapılan çeşitli

hesaplamalara göre hane ölçeğinde gerçekleşen mal ve hizmet üretimi ve tüketiminin (yok sayılan değer) büyüklüğü, GSYH'nin yüzde 30'u ile yüzde 100'ü arasında değişebilen bir büyüklüğe sahiptir. Bu büyüklüğe ulaşmış bakım ekonomisi ile ekonominin etkileşimi göz önüne alınmaksızın ekonomideki kaynak tahsisi süreçlerinin etkinliğinden söz etmek olanaklı değildir. Bu türden bir işbölümü sonucu kullanılan kadın emeği, kamu hizmetleri ve harcamalarının da yükselmesini engellemekte ve bütçe dengesine olumlu katkıda bulunmaktadır.

ŞAHİN, bütçe süreçlerinde temsil ve katılım sorunları başlığı altında siyasal ve bürokratik karar alma süreçlerindeki toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, kadın örgütleri ve örgütsüz kadınların bütçe süreçlerine katılımını değerlendirdi. ŞAHİN, aşağıdaki görüşleri ifade etti.

- Siyasette görülen temsilde eşitsizlik sorunu bütçenin siyasi karar alma ve uygulama süreçlerinde çok daha ağır yaşanmaktadır. Özellikle, parlamentoya veya kabineye girebilen kadınlar içinde aile, çocuk, eğitim gibi sosyal politika alanlara göre maliye, ekonomi, dış politika gibi alanlarda görev alanların sayılarının çok daha düşük olduğu görülmektedir.

- Öte yandan, bürokrasi alanında da benzer eğilimler görülmektedir. Bütçe süreçlerinde etkili olan kurumlarda (ekonomi veya maliyeye ilişkin) veya genel olarak yönetici pozisyonlarında çalışan kadınların payı kamuda kadın çalışan ortalamasının çok gerisinde kalmaktadır.

- TCDB yaklaşımı bu bağlamda sadece bütçe ile ilgili karar alma süreçlerindeki seçilmiş veya atanmış kadınların sayısındaki artışla değil, biçimsel temsilin ötesinde toplumsal cinsiyetlerin farklılaşan gereksinimlerinin ve eşitsiz yaşam koşullarının politikleştirilebileceği karşılıklı etkileşime açık katılımcı kurumsal mekanizmaların varlığını ve işlerliğini de gerekli görmektedir. Kadınların ve erkeklerin yeterli düzeyde bilgilendirilmelerinin sağlanması, politika yapım süreçlerinde danışma mekanizmalarının kurulması, kadın örgütleri ile doğrudan beraber çalışmanın benimsenmesi, işbirliği ve güçlendirme süreçlerinde karar verme gücünün tanınması katılımcılığı olanaklı kılacak bazı yöntemlere işaret etmektedir.

ŞAHİN, Dünyadaki gelişmelere ilişkin uluslararası belgeler ve ülke uygulamaları kapsamında IV.Dünya Kadın Konferansı Pekin Deklarasyonu, CEDAW, İstanbul Sözleşmesi ve BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi ve seçilmiş ülke uygulamalarına yer verdi.

ŞAHİN son olarak Türkiye'de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımının uygulanabilirliğine yönelik aşağıda tespit ve önerileri paylaşmıştır:

- Toplumsal cinsiyete duyarlı veri ve istatistiklerin üretilmesi.
- Genişletilmiş GSYH hesaplamaları hakkında çalışmaların yürütülmesi.
- Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile mahalli idarelerinde farkındalık oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi ve örnek uygulamalar geliştirilmesi.
- TBMM'de toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımının benimsenmesi
- Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına yönelik eğitimler verilmesi, kılavuzlar hazırlanması.
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunun lisans, yüksek lisans veya doktora programlarında müfredat içine alınması.

- Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ekleri arasına toplumsal cinsiyet raporunun eklenmesi veya bütçe gerekçesinde bir bölüm açılmasının sağlanması.
- Performans denetimlerinin cinsiyete duyarlı hale getirilmesine yönelik Sayıştay'da farkındalık oluşturulması ve örnek uygulamalar geliştirilmesi.

Sunumun ardından Kalkınma Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı temsilcilerine söz verildi.

Pınar ÖZEL (Kalkınma Bakanlığı), 10. Kalkınma Planının insan odaklı kalkınma felsefesi ile hazırlandığı ve Planda nitelikli insan güçlü toplum başlığı altında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda farkındalık oluşturulması ve örnek uygulamalar geliştirilmesine yönelik özel bir politikanın yer aldığını ifade etmiştir. Bu çerçevede ÖZEL, kalkınma planının hazırlık sürecinde çeşitli kesimlerden katılan 74 temsilciden kurulu özel ihtisas komisyonu olarak çalışan toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonunun istihdam, eğitim, şiddet, karar alma mekanizmalarında kadın ve sağlık alanlarına odaklandığı, her alanda ortak bir biçimde gündeme getirilen konunun TCDB olduğu, özellikle TCDB'nin söz konusu alanlardaki politika önceliklerinin uygulanmasına ilişkin bütçelerde karşılığının görülmesine ve kadınların kalkınmaya daha fazla katılmasına imkan sağlayabilmesi nedeniyle benimsendiğinin altını çizmiştir. Ayrıca ÖZEL tarafından 11.Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları sürecinde KEFEK'in TCDB konusuna sahiplenici yaklaşımının olumlu etkilerde bulunacağı hususu kaydedilmiştir.

Güler ÖZDOĞAN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı), kamu kurumlarına sorumluluk veren temel politika dokümanlarının mevcut olduğu, bu kapsamda 10.Kalkınma Planı, Ulusal İstihdam Stratejisi, KEFEK Raporu, 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesinin sayılabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının da yürütücüleri arasında yer aldığı Eylül 2015'de sona eren Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Geliştirilmesi Ortak Programının TCDB bileşeni kapsamında 11 ilde farkındalık artırılmasına yönelik yerel yönetimlere ve izlenme kapsamında da sivil toplum kuruluşlarına eğitimler verildiği ve bu çalışmalardan çok önemli kazanımlar elde edildiği paylaşılmıştır.

Avrupa Birliğine toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimlerde farkındalığın oluşturulması ve örnek uygulamalar geliştirilmesini içeren iki yıl süreli yeni bir proje başvurusunda bulunulduğu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı ile Birleşmiş Milletlerin yürütücüler arasında yer aldığı ve 2017 yılında bu Projenin başlamasının beklendiği ifade edilmiştir.

Kurum temsilcilerinin ardından milletvekilleri katkı vermiştir.

Emine Nur GÜNAY (Eskişehir Milletvekili), DEDEGİL'in sunumunda belirttiği etki analizlerine dikkat çekmiş ve bunun üzerine DEDEGİL, politika uygulamalarının hangi etkileri ürettiğinin izlenmesi ve değerlendirilmesinin büyük önem taşıdığı, Kalkınma Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının etki analizi modeli oluşturabileceği ve bunu kamu kurumlarıyla paylaşabileceği hususunun altını çizmiştir.

Utku ÇAKIRÖZ (Eskişehir Milletvekili) tarafından toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin uygulamalarının büyük önem taşıdığı ve BM programlarında örnek gösterildiği, çeşitli sivil toplum kuruluşları ile kanaat önderlerinden oluşan (34 kişi) eşitlik platformunun oluşturulduğu, büyükşehir belediyesi stratejik planında

da 4 göstergenin yer aldığı, eşitlik biriminin oluşturulduğu ve kadın politikaları daire başkanlığı kurulmasının da hedeflendiği hususları dile getirilmiştir.

Tülay KAYNARCA (İstanbul Milletvekili), KEFEK'in yerel yönetimlerde de kurulması ve yaygınlaştırılmasının gerektiğini ve KEFEK ile Plan ve Bütçe Komisyonunun kuracağı ortak alt komisyonun çok önemli katkılarda bulunacağını belirtmiştir.

KEFEK Başkanı KATIRCIOĞLU, 2017 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığı ile BM'nin ilgili birimlerin ortaklaştığı Proje'nin yürütücüleri arasına KEFEK'in de dahil edilmesinin Projenin başarısını çok olumlu etkileyeceğini vurgulamıştır.

İkinci gün, TBMM İdari teşkilatında katılan hizmet birimi yöneticileri ile yasama uzmanlarına birinci günün kapsam ve içeriğinde eğitimler verildi, sorular ve katkılarla TCDB konusu çeşitli yönleriyle ele alındı.

İki gün süren Programda TCDB alanında yürütülecek çalışmalara ilişkin aşağıdaki öneriler dile getirilmiştir:

- KEFEK ile Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından ortak bir alt komisyon kurulması, 2012-2013 KEFEK TCDB çalışmaları kapsamında görüşülen kurumlarla yeniden değerlendirmeler yapılması ve geçen zaman içindeki değişimlerin tespit ve değerlendirmesinin yapılması.

- Her bir hizmet biriminin kendi görev alanını gözden geçirmesi ve bilgi ve farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunması.

- İyi uygulamalara sahip ülkelere çalışma ziyaretleri düzenlenmesi.

- Genişletilmiş GSYH çalışmalarının yapılması için gerekli girişimlerde bulunulması.

- 11. Kalkınma Planında da TCDB alanında politikalara yer verilmesi için KEFEK'in konuyu sahiplenmesi.

- 2017 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığı ile BM'nin ilgili birimlerin ortaklaştığı Proje'nin yürütücüleri arasında KEFEK'in de dâhil edilmesi.

- TBMM İdari Teşkilatında Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı, Bütçe Başkanlığı Araştırma Merkezi Başkanlığı bünyesinde ihtisaslaşmanın sağlanması.

- Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının Araştırma-İnceleme Bürosu tarafından tasarı ve tekliflere ilişkin yapılan incelemelerin kapsamının genişletilerek öngörülen düzenlemelerin CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeler açısından değerlendirilmesi ve ilgili komisyona gönderilen inceleme raporlarında bu tespitlere yer verilmesi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOMİSYONA YAPILAN BAŞVURULAR

1. 17.12.2015 tarihli dilekçede S.T. adlı vatandaş, eşinden ayrılmasından sonra psikolojik ve fiziksel şiddet gördüğünü iddia etmiştir. Dilekçe sahibine başvuru konusu ile ilgili olarak gerekli bilgilendirme yapılmıştır.
2. 28.12.2015 tarihli dilekçesinde S.D. adlı vatandaş, erkeklerin askerlik borçlanması yapabildiklerini emsal göstererek kadınların işe girmeden önceki doğumları için borçlanma yapabilmesini talep etmiştir. Dilekçe konusunda gerekli işlemler yapılmış olup başvurucuya gerekli bilgilendirme yapılmıştır.
3. 08.02.2016 tarihli dilekçesinde N.O. adlı vatandaş, eşinden gördüğü kötü muamele ve kezzapla saldırı sonucu ağır yaralı hastanede tedavi görmekte olan kızı için yardım talebinde bulunmuştur. Konu ile ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.
4. 02.03.2016 tarihli dilekçesinde S.B. adlı vatandaş, kardeşinin çocuklarının velayet davası hakkında hukuki yardım talebinde bulunmuştur. Konu ile ilgili Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile Bakanlığın davaya müdahil olması sağlanmış olup davanın takibi sürdürülmektedir.
5. 18.03.2016 tarihli dilekçesinde Ş.E. adlı vatandaş, işyerinde amirleri ile yaşadığı sorun ve mobbing iddiasını dile getirmiştir. Konu ile ilgili Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.
6. 05.04.2016 tarihli dilekçede M.O. adlı vatandaş, kızının işyerinde tacize uğradığını ve haksız yere işine son verildiğini belirtmiştir. Konu ile ilgili olarak Türk Hava Yolları A. O.'ya bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.
7. 13.04.2016 tarihli dilekçesinde G.E.E. adlı vatandaş, engelli yakınlarına bakmakla yükümlü olanların hakları konusunda talepte bulunmuştur. Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüne bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.
8. 01.07.2016 tarihli dilekçesinde S.Y. adlı vatandaş, vefat eden eşi nedeniyle aldığı emekli maaşına ilişkin talebini ifade etmiştir. Konu ile ilgili Sosyal Güvenlik Kurumuna bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.
9. 28.07.2016 tarihli dilekçesinde F.U. adlı vatandaş, kızının anaokuluna kayıt aşamasında yapılan kurada kız-erkek öğrenci sayılarının eşit belirlenmediğini ifade ederek ayrımcılık yapıldığını belirtmiştir. Konu ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığına bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Yapılan yazışma ile ilgili vatandaş ayrıca bilgilendirilmiştir.

10. 10.08.2016 tarihli dilekçesinde E.S. adlı vatandaş, boşanma davası sonrası kendisi ve çocuklarının mağduriyetini dile getirmiştir. Yapılan inceleme neticesinde Anayasa'nın 138'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Komisyonumuzca başvuru hakkında bir işlem yapılamayacağı vatandaşa bildirilmiştir.

11. 05.08.2016 tarihli dilekçesinde A.Ü.U. adlı vatandaş, tutukluluk süreci hakkında yardım talebinde bulunmuştur. Yapılan inceleme neticesinde Anayasa'nın 138'inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Komisyonumuzca başvuru hakkında bir işlem yapılamayacağı vatandaşa bildirilmiştir.

12. 03.10.2016 tarihli dilekçesinde M.K. adlı vatandaş, boşanma sürecinde yaşadığı sıkıntıları dile getirmiştir. Dilekçe sahibine başvuru konusu ile ilgili olarak gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

13. 11.10.2016 tarihli dilekçesinde N.K. adlı vatandaş, Avusturya'da kendi ve kızının ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Konu ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığına bir yazı yazılarak dilekçeye konu olan durumun araştırılarak Komisyonumuza bilgi verilmesi istenmiştir. Dilekçe ile ilgili işlemler Komisyonumuzca takip edilmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KOMİSYONA HAVALA EDİLEN TASARI VE TEKLİFLER

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 5840 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendine göre "Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği konusunda T.C. Anayasasına, uluslararası gelişmelere ve yükümlülöklere uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak"la görevlidir.

Komisyonu, 26.Yasama Dönemi 1. Yasama Yılında 3'ü esas, 86'sı tali olmak üzere 89 kanun teklifi, kanun tasarı ve kanun hükmünde kararname havalö edilmıştır. Esas Komisyon raporunu verdiğı için tasarı, teklif ve kanun hükmünde kararnamelerden 3'ü iade edilmiştir. 1 kanun teklifi İçtüzüğü'nün 75'inci maddesine göre geri alınmıştır. Komisyon, 1/596 Esas numaralı tasarıyı görüşmüş ve Komisyon raporu esas komisyona uygun görüşle gönderilmiştir.

Komisyonu havalö edilen kanun teklif ve tasarıları şunlardır:

1. 1/264 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname: Kanun hükmünde kararname ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmektedir.

2. 2/91 Kadın Bakanlığının Kurulması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını korumak ve geliştirmek, kadına karşı şiddeti önlemek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, kadınlara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli bir Kadın Bakanlığı kurulması öngörülmektedir.

3. 2/326 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ve 4954 sayılı Adalet Akademisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile; hukuk alanında hizmet veren kurumlarda toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmek amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin hizmet içi ve meslek eğitiminin bir parçası olarak verilmesi planlanmaktadır.

4. 2/359 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun her yasama döneminde kadına yönelik şiddeti izlemek üzere 'İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu' kurması önerilmektedir.

5. 2/493 Kadın Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadının ekonomik, kültürel, siyasal ve toplumsal yaşamdaki konumunu güçlendirmek amacıyla Kadın Bakanlığının kurulması öngörülmekte, kurulacak bakanlığının görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmektedir.

6. 2/662 Kadın Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile Kadın Bakanlığının kurulması öngörülmekte, Bakanlığın teşkilat yapısı ve görevleri düzenlenmektedir.

7. 2/817 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Büyükşehir belediye meclislerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonunun kurulması zorunlu ihtisas komisyonlarından olması düzenlenmektedir.

8. 2/829 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Dünya Kadınlar Günü olan 8 Mart'ın tatil kabul edilmesi öngörülmektedir.

9. 2/920 17.03.1981 tarih ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanununda değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifi: Teklif ile Dünya Kadınlar Günü olan 8 Mart'ın tatil kabul edilmesi öngörülmektedir.

10. 2/928 Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Değişiklik Teklifi: Teklif ile toplumsal cinsiyet eşitliğini ihlal eden ifadelerin Genel Kurul'da yapılan konuşmalarda ve yasama belgelerinde kullanılmamasını ve Genel Kurul'da cinsiyet eşitliğini ihlal etmenin kınama cezasına çarptırılması öngörülmektedir.

11. 2/929 İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Sözleşmesi) getirdiği hak ve yükümlülüklerin uygulamadaki yansımalarının izlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonunun kurulması ve Komisyonun kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve ilkelerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

12. 2/930 Milli Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Ortaokul ve lise müfredatına toplumsal cinsiyet eşitliği dersinin zorunlu hale getirilmesi öngörülmektedir.

13. 2/207 6216 Sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile Anayasa Mahkemesinin 17 üyesinin en az 9'unun kadınlardan oluşması öngörülmektedir.

14. 2/18 31/05/2006 Tarih ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile bir işte sigortalı çalışırken doğum yapan annelere tanınan borçlanma hakkının, doğum yaptıkları sırada sigortalı olmayan anneleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi öngörülmektedir.

15. 2/105 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile 5510 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmak suretiyle, ev hizmetlerinde gündelik olarak sürekli olmayan bir şekilde çalışanların sigortalı sayılmamasına ilişkin hükmün yürürlükten kaldırılması ve ev hizmetlerinde çalışanlar için işverenlerince asgari ücretin günlük tutarının yüzde 30'u oranında sosyal güvenlik primi, yüzde 5'i oranında da kıdem tazminatı primi ödenmesi öngörülmektedir.

16. 2/313 Devlet Memurları Kanunu ve İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile kadın memurlara tanınan analık izni süresi 8 haftadan 24 haftaya çıkarılmış, İş Kanunu'na tabi çalışan kadınların da doğum sonrası haklarını koruyucu düzenlemeler teklif edilmiştir.

17. 2/434 Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Tasarı ile muhtar doğum ödeneğinin artırılması, doğum sonrası ücretsiz izinde geçen sürelerin derece ve kademe ilerlemelerinde sayılması, analık izni bitiminde yarı zamanlı çalışmanın hem Devlet Memurları Kanunu'nda hem de İş Kanunu'nda düzenlenmesi öngörülmüştür.

18. 1/517 Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı: Tasarı ile kadın memurlara analık izni sonrasında belli süre ile yarı zamanlı çalışma imkanı sağlanması, bu süreçte mali ve sosyal haklarda herhangi bir kesinti olmaması, memurların doğum sonrası aylıksız izinde geçirdikleri sürenin kademe ve derece ilerlemesinde değerlendirilmesi, İş Kanunu'na tabi çalışan kadın işçilere de doğum sonrası belli süre yarı zamanlı çalışma imkanı verilmesi ve çalışmadıkları süreye ilişkin prim ve ücretlerin İşsizlik Sigorta Fonu'ndan karşılanması öngörülmektedir.

19. 2/272 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun Teklifi: Teklif ile tüm sigortalı kadın çalışanlara, üç defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla doğum borçlanması yapma imkanı tanınması öngörülmektedir.

20. 2/490 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile hormon tedavisi gören erkeklerin de aynı durumdaki kadınlarda olduğu gibi ilaç masraflarının devlet tarafından karşılanması öngörülmektedir.

21. 2/529 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Doğum borçlanması hakkının doğum yaptığı sırada sigortalı olmayan kadınlara da tanınması öngörülmektedir.

22. 2/572 2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile eşleri cezaevinde olup geliri olmayan kadın ve çocuklarına eşlerinin hapisshane de olduğu süre boyunca maaş verilmesi öngörülmektedir.

23. 2/582 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile kadınların sigortalılık başlangıç tarihinden önce yaptıkları doğumlar için de sigorta borçlanmasında bulunabilmesi öngörülmektedir.

24. 2/584 Bazı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile siyasi partilerde genel başkanlık yerine biri kadın olmak üzere eş başkanlık sistemine geçilmesi, aynı sistemin belediye başkanlıklarında da uygulanması amaçlanmaktadır.

25. 2/692 4857 sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile doğum izninden dönen kadın işçilerin aynı veya eş değer pozisyonda çalışma garantisine sahip olmaları öngörülmektedir.

26. 2/814 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile kadınların sigortalı olmadan önceki doğum ve analık izni sürelerini en fazla iki defaya mahsus olmak üzere borçlanabilmeleri düzenlenmektedir.

27. 2/823 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile kadınların sigortalı olmadan önceki doğum ve analık izni sürelerini en fazla iki defaya mahsus olmak üzere borçlanabilmeleri düzenlenmektedir.

28. 2/863 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile sigortalılık öncesi doğum yapan kadın çalışanların sigortalı olduktan sonra borçlanma imkanından yararlandırılması amaçlanmaktadır.

29. 2/836 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi: Teklif ile kadın ve çocuğa karşı işlenen öldürme eylemlerinde tahrik ve iyi hal indiriminin kaldırılması, cinsel taciz ve tecavüz vakalarında cezayı mağdurun şikayeti şartına bağlayan düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması, tecavüz suçlarına verilen cezaların artırılması ve bu cezalarda indirim yapılmasının engellenmesi ile on sekiz yaşından küçüklere yönelik her türlü cinsel davranışın çocukların cinsel istismarı adı altında düzenlenmesi öngörülmektedir.

30. 2/915 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Kadınların sigortalılık başlangıç tarihinden önce yaptıkları doğumlar için de sigorta borçlanmasında bulunabilmesi öngörülmektedir.

31. 2/925 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile kâr amaçlı olmayan kadın kooperatiflerinin kamu yararına faaliyet gösteren kuruluş olması ve faaliyet alanlarında vergi indirimi ya da muafiyetinden yararlanmalarının sağlanması öngörülmektedir.

32. 2/934 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile kadınların sigortalılık başlangıç tarihinden önce yaptıkları doğumlar için de sigorta borçlanmasında bulunabilmesi öngörülmektedir.

33. 2/946 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile yerel, ulusal veya uluslararası nitelikteki kadın girişimi üretim, tüketim, işletme ve küçük sanat kooperatiflerinin faaliyetlerine ilişkin teslim ve hizmetlerin katma değer vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir.

34. 2/964 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile gerekli izinler alınarak kurulan yerel, ulusal veya uluslararası nitelikteki kadın kooperatiflerinin kurumlar vergisinden muaf olması öngörülmektedir.

35. 2/967 25/8/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile günlük işsizlik ödeneğinin sigortalının bütün çalışma süresi boyunca prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanması ve kadınların

işsizlik ödeneği alabilmek için ödemeleri gereken işsizlik sigortası primi gün sayısının azaltılması öngörülmektedir.

36. 2/1020 Nüfus Planlaması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile gebeliğin sonlandırılması (kürtaj) için öngörülen yasal sürenin 10 haftadan 12 haftaya çıkarılması, tecavüz sonucu meydana gelen istenmeyen gebeliklerde bu sürenin 24 hafta olması ve evli kadınlarda gebeliğin sonlandırılması işleminin eşin rızasına bağlı olmasına yönelik düzenlemenin kaldırılması öngörülmektedir.

37. 2/1269 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile annelerin doğumdan önce veya doğum sırasında sigortalı olup olmadığına bakılmaksızın doğum borçlanmasından faydalanabilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

38. 2/1278 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile sigortalılık statüsüne ve sigortalılık başlangıç tarihine bakılmaksızın kadınların doğum tarihinden sonraki iki yıllık süreyi borçlanabilmeleri öngörülmektedir.

39. 2/1311 Türk Ceza Kanununda ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) uyarınca değişiklik yapılarak 'kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet' tanımı getirilmektedir. Böylelikle kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçlarda ceza ve takdir indirimlerinin uygulanmaması, bu suçun kasten yaralama, tehdit ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının nitelikli hali olarak kabul edilerek ceza artırımının uygulanması öngörülmektedir. Ayrıca, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saiki ile işlenen suçların Ceza Kanunu uyarınca infazının ertelenmesi ve denetimli serbestlik hükümlerinin dışında tutulması ve hükümlünün cezasının tamamının infaz edilmesi öngörülmektedir.

40. 2/88 İş Kanunu ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile 4447 sayılı İş Kanunu'ndaki iş ilişkisinde ayrımcılık yasağı kapsamına 'cinsel yönelim', 'cinsiyet kimliği' ve 'cinsiyet ifadesi' eklenmiştir. Buna koşut düzenlemeler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda da öngörülmüştür.

41. 2/284 Sosyal Uyum ve Sosyal İçerme Kanunu Teklifi: Teklif ile sosyal uyum, sosyal dışlanma ile mücadele ve sosyal içermeye yönelik kamu politikalarının çoğulcu ve katılımcı süreçlerde belirlenmesi ve izlenmesine ilişkin kurumsal mekanizmaların oluşturulması öngörülmektedir.

42. 2/146 Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile devlet memurlarının yıllık izin sürelerinin hesaplanmasında adaylık ve askerlik sürelerinin de dikkate alınması, memurlara izne gidiş ve dönüş için idarenin takdir yetkisi esas olmaksızın ikişer günlük ek izin verilmesi, kamu kurumunda istihdam edilen devlet memurlarının 0-6 yaş grubuna giren elliden fazla çocuğunun bulunması durumunda

bakan onayı ile kreş ve gündüz bakımevi hizmeti verilmesi, kreş veya gündüz bakımevi hizmeti sunulmayan kamu kurumlarında 0-6 yaş grubunda çocuğu bulunan memurlara kreş ödeneği verilmesi amaçlanmaktadır.

43. 2/210 Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda düzenleme yapılarak işçi ve memurlar arasındaki özlük haklarına ilişkin farklılıkların giderilmesi amaçlanmakta ve kadın memurlara 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde bir maaş ikramiye verilmesi öngörülmektedir.

44. 2/1112 14/07/1965 Tarihli 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile kamuda sözleşmeli ve geçici personel çalıştırılması uygulamasına son verilmesi, esnek çalışmanın engellenmesi, kamu personelinin müracaat, şikayet ve dava açma hakkının yeniden düzenlenmesi, devlet memurlarına toplu sözleşme ve grev hakkının tanınması, yardımcı sağlık hizmetleri sınıfının kaldırılması, eğitim uzmanı, araştırma, planlama ve koordinasyon uzmanı, din hizmetleri uzmanı ve sivil savunma uzmanı kadrolarının kariyer uzmanlık sayılması, teknik okulları bitiren bütün memurların teknik hizmetler sınıfına dâhil edilmesi öngörülmektedir.

45. 2/182 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile evlenen kadınların evlenmeden önceki soyadlarını eşlerinin soyadlarını almaksızın tek başına kullanabilmeleri düzenlenmektedir.

46. 2/183 Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile evlenen eşlerin anlaşarak eşlerden birinin soyadını ya da her iki eşin evlenmeden önceki soyadlarını ortak soyadı olarak seçebilmesi veya eşlerin evlendikten sonra da yalnızca ilk soyadlarını kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

47. 2/319 Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile erken yaşta evliliklerin önüne geçmek amacıyla evlilik için 18 yaşının doldurulması, evlenme akdi olmayan kişilere dini nikah kıyanlara ceza verilmesi öngörülmektedir.

48. 2/566 Soyadı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile boşanmadan sonra çocuğun velayetinin annesinde olması halinde çocuğun annesinin soyadını alabilmesine olanak tanınması öngörülmektedir.

49. 2/943 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile 18 yaşından önce evlenilebilmesine imkân tanıyan hükmün kaldırılması öngörülmektedir.

50. 2/976 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 132. maddesinin Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile evliliği sona eren kadının yeniden evlenebilmesi için geçmesi gereken bekleme süresine ilişkin hükmün kaldırılması öngörülmektedir.

51. 2/1039 Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile kadınların boşandıktan sonra tekrar evlenebilmesi için öngörülen 300 gün bekleme süresinin kaldırılması düzenlenmektedir.

52. 2/1044 Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile 18 yaşından küçüklerin evlenmelerine müsaade eden tüm düzenlemelerin kaldırılması öngörülmekte ve evlilik yaşının 18' e çıkarılması düzenlenmektedir.

53. 2/1062 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile ayrılık davalarında hakimın bir yıldan üç yıla kadar ayrılık kararı verebileceği düzenlemesi, bir yıl olarak sınırlandırılmıştır.

54. 2/1084 4721 sayılı Medeni Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi:

Teklif ile eşler evlenmeden sonra talepte bulunmadıkları takdirde kendi soyadlarını kullanmaya devam etmelerine; başvurmaları halinde eşlerinin soyadlarını almaları veya iki soyadı birden kullanabilmelerine olanak tanınmaktadır.

55.2/1227 4721 Sayılı Medeni Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile kadınların evlendikten sonra evlilik öncesi soyadlarını tek başına kullanabilmelerinin sağlanması öngörülmektedir.

56. 2/188 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Teklif ile kadınlara karşı işlenen kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma fiillerinin ilgili suçun nitelikli halini oluşturması; toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık saikiyle kadınlara karşı işlenen suçlarda takdirimi indirim nedenlerinin uygulanmaması öngörülmektedir.

57. 2/251 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Teklif ile kadın ve çocuklara karşı işlenen suçların daha etkin şekilde cezalandırılması için Türk Ceza Kanunu'nda öngörülen cezalarda artış öngörülmüştür.

58. 2/252 Ceza Mahkemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Teklif ile kadın ve çocuklara karşı işlenen suçların daha etkin şekilde cezalandırılması amaçlanmaktadır.

59. 2/273 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Kadına karşı işlenen kasten öldürme eyleminin nitelikli hal sayılması, ölümlü sonuçlanmayan fakat kadının manevi bütünlüğü ile vücut dokunulmazlığına karşı işlenen yaralama eylemlerine verilen cezaların artırılması öngörülmüştür.

60. 2/281 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi:

Teklif ile kasten yaralama, tehdit ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, öldürme suçlarının kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet saikiyle işlenmesi halinde takdiri indirim uygulanmaması öngörülmektedir.

61. 2/316 Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile kadına ve çocuğa karşı cebir ve şiddet yoluyla işlenen suçların faillerinin infazının ertelenmesi ile koşullu salıverilme hükümlerinden faydalanamaması öngörülmektedir.

62. 2/317 Tanık koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile kadına karşı tehdit veya cebir kullanılarak işlenen suçlarda tanık koruma tedbirlerinin tanık olarak dinlenen suç mağdurları ile sınırlı olarak uygulanması öngörülmektedir.

63. 2/322 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi:

Teklif ile kasten öldürme suçunun sadece maktûlün kadın olması sebebiyle işlenmesi durumunda failin ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum olması ve cezai indirimden faydalanmaması düzenlenmektedir.

64. 2/328 26/09/2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile 13/12/2004 Tarih ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile kadına karşı işlenen şiddet suçlarında kültürel, dinsel ve töresel gerekçelerin haksız tahrik indirimi uygulamasına dayanak oluşturmaktan çıkarılması, suç işletmeye azmettirme durumlarında üstsoy ve altsoyun yanı sıra eş, yansoy ve kayın hısımlığı ilişkilerinden doğan nüfuz kullanımlarının da ceza artırımı sayılması ve faillerin salt duruşmadaki hallerinin takdir indirimi sayılamaması öngörülmüştür.

65. 2/539 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile namus ve kadına karşı cinayete dayalı ayrımcılık saikiyle öldürme suçunun nitelikli halleri arasına alınması öngörülmektedir.

66. 2/722 Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Kanun kapsamında koruma altına alınan kadınların çocuklarının koruma süresi boyunca kreş masraflarının Bakanlık bütçesinden karşılanması öngörülmektedir.

67. 2/755 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile namus saiki ve cinsiyete dayalı ayrımcılık kapsamında kadına karşı işlenen cinayetlerde haksız tahrik indirimi uygulamasının ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

68. 2/804 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile kadına karşı işlenen kasten öldürme fiilinin ve kasten yaralama suçunun nitelikli hallerden sayılması ve kasten yaralamanın ihmali davranışla işlendiği hallerde bu fiil kadına karşı işlenmişse ceza indiriminin uygulanmaması hedeflenmektedir.

69. 2/903 Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarından hüküm giyenlerin zamanaşımı, hükmün açıklanmasının geriye bırakılması, haksız tahrik ve iyi hal indirimi ile şartlı salıverme ve denetimli serbestlik imkanlarından faydalanamaması öngörülmektedir.

70. 2/870 Terörle Mücadele Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile hapis cezalarında infazın kısaltılması ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılanların da koşullu salıverilme hükümlerinde faydalanması amaçlanmaktadır.

71. 2/949 08/03/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile hakkında koruma kararı alınan kişilere sağlanan maddi yardımın artırılması öngörülmektedir.

72. 2/979 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi: Teklif ile kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmiş olması durumunda müebbet hapis cezası verilmesi, kadına ve çocuğa karşı işlenen suçlarda tahrik ve iyi hal indiriminin verilmesinin önüne geçilmesi öngörülmektedir.

73. 2/987 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile ceza kanunlarının uygulanmasına ilişkin olarak 'nefret saiki' kavramının tanımlanması, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda takdiri indirim nedenlerinin uygulanmaması ve kasten yaralama suçunun kadına karşı cinsiyet ayrımcılığı kapsamında işlenmesi durumunda verilecek cezanın yarı oranında artırılması amaçlanmaktadır.

74. 2/1005 26/09/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile eş veya eski eşe karşı işlenen suçlarda haksız tahrik indirimi ve takdir indirimi uygulanmasının kaldırılması, kasten öldürme suçunun aile bireylerine, eşe veya partnere karşı işlenmesi halinde ağırlaştırılmış müebbet cezası verilmesi öngörülmektedir.

75. 2/1040 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Türk Ceza Kanununun 122'nci maddesinde düzenlenen nefret ve ayrımcılık suçu kapsamına cinsel yönelim ve cinsel kimliğinde ayrımcılık temeli olarak eklenmesi öngörülmektedir.

76. 2/1090 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile kadınlara yönelik cinsiyete dayalı ayrımcılık nedeniyle işlenmiş suçlarda denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasının kaldırılması amaçlanmaktadır.

77. 2/1108 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirleri İnfazı Hakkında Kanunun Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun nitelikli hâlden hapis cezasına mahkûm olanların, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, hormon tedavisine tabi tutulabilmeleri, tedavi amaçlı programlara katılmakla ve suç mağdurunun yerleşim bölgesi dışında yerleşmeyle yükümlü kılınabilmeleri, ayrıca söz konusu suçlar bakımından mükerrir hükümlülere yönelik ek zorlayıcı / yasaklayıcı önlemlerin alınması amaçlanmaktadır.

78. 2/1218 Ceza Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu işleyen ve hakkında kuvvetli şüphenin varlığını gösteren somut delillerin bulunması durumunda, ilgili kişiler hakkında tutuklama kararının verilmesi öngörülmektedir.

79. 1/433 Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı: Tasarı ile insan ticaretini önlemeyi ve insan ticareti ile mücadele uluslararası iş birliğini hedefleyen Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının onaylanmasının uygun bulunması amaçlanmaktadır.

80. 1/411 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Teklif ile Siyasi Partiler Kanunu'nda kadının siyasete katılımını teşvik edici önlemlere yer verilmektedir.

81. 2/613 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile siyasi partilerin kadın ve gençlik kolları başkanlarının büyük kongrelerin, il kadın ve gençlik kolları başkanlarının il kongrelerinin ve ilçe gençlik ve kadın kolları başkanlarının ilçe kongrelerinin tabii üyesi olması öngörülmektedir.

82. 2/947 22.04.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi: Siyasi partilere yapılan devlet yardımının yüzde 20'sinin siyasi partilerin kadın milletvekili sayılarıyla orantılı olarak yapılması öngörülmektedir.

83. 2/1424 Türk Medeni Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile evlilik yaşının on sekiz yaşına çıkarılması ve böylece çocuk yaşta evliliklerin önüne geçilerek çocuk gelinlerin sayısının azaltılması, çocuğun cinsel istismarı için öngörülen yaş sınırının 18 olarak değiştirilmesi ve çocuk haklarının korunması yönünde değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

84. 2/1445 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi: Teklif ile on sekiz yaşını doldurmayan kişilerin evlenmesinin önüne geçmek amacıyla Türk Medeni Kanunu'nda çeşitli düzenlemeler yapılması öngörülmektedir.

85. 2/1459 Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi: Teklif ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara caydırıcı cezaların verilmesi ve cinsel istismar suçunun eşe karşı işlenmesi halinde soruşturma ve kovuşturmanın şikayete bağlı olması şartının kaldırılması öngörülmektedir.